

ח ל ק ר ב י ע י

עשר הספירות של עקודים כולל ו' פרקים

פ ר ק א'

מבאר ראש וגוף דאדם קדמון עד הסבור, אשר בע"ס דראש אין עוד מציאות כלי, ובע"ס דגוף ישנה מציאות כלי א' שנקרא כתר, ועה"ס נבחנות בכלי זה ע"פ התרחקותן מבחינה ד'. ולחיותן בכלי א' נקראות עקודים, ובו י"א ענינים:

א. אין לנו כח לעסוק קודם עולם האצילות. ב. י"ס דאצילות הן אורות וכלים, ובכדי לקשר בשרשן שלמעלה, צריכים לדבר בסדר המדרגה מראש עד סוף. ג. האורות דגוף דא"ק מפה עד הסבור נקראים עקודים. ד. מהכא וא"מ ואו"פ זה בזה מחוץ לפה, נולדו היות כלים. ה. קודם עקודים, והיינו בע"ס דראש א"ק, אין כלים, ובעקודים נעשתה מציאות כלי אחד לע"ס. ו. כלי דעקודים ה"ס כתר. למטה מעקודים יצאו יוד כלים כח"ב תו"מ. ז. יש כח ע"ס באור העליון. ח. המשיך אור העקודים מפה עד הסבור, וחזר ונסתלק למקורו לפה. ט. רשימה שנשארה אחר הסתלקות האור נתהווה לבחינת כלי. י. לפי שהאור נסתלק בבת אחת נעשה רק כלי אחד, ונקרא כתר. יא. ונבחנות ע"ס בכלי זה, ע"פ התרחקותן מבחינה, והיינו ע"פ ד' בחינות שבאור העליון.

אין לנו כח לעסוק קודם עולם האצילות

* (א) כבר ידעת כי אין בנו כח לעסוק קודם אצילות יוד ספירות, ולא לדמות * שום דמיון וצורה כלל ח"ו, אך לשכך האזן אנו צריכים * לדבר דרך משל ודמיון, לכן אף אם נדבר במציאות ציור שם למעלה אין הדבר רק לשכך האזן.

אור פנימי

וצורה כלל ח"ו, כי טרם אצילות יוד ספירות, אשר נגלו בעולם אצילות, נחשבו עשר הספירות כאור בלי כלי הראוי לו, ונודע אשר אין לנו השגה באור בלי כלי.

(ב) פירוש כי מעולם האצילות ולמטה, יתכן לנו, לרמוז על ההבחנות, שבשרשים העליונים הרוחניים, אשר למעלה, בדרך משל ודמיון, הנלקחים מהמציאות או מן הנהגות שבעוה"ז כי כל פרטי הבריות ואופני הנהגתם המצויים בעוה"ז, המה משתלשלים ונמשכים מעולמות העליונים, ממש כמו יחס החותם עם הנחתם הימנו, אשר כל הפרטים הנמצאים בהחותם נצטקים ועוברים על הנחתם ממנו, אף משהו לא יחסר.

(א) כי כל אלו ההבחנות שאנו מבחינים בעולמות הם נובעים ויוצאים מעולם האצילות ולמטה דהיינו מהעולם, שכבר נגלה בו עשר ספירות ותיקון קיום, בסוד חסד דין ורחמים. אמנם למעלה מעולם האצילות, דהיינו מטרם שנגלו עשר ספירות, אין לנו שם עוד אחיזה, עד כדי להבחין שם איזה דמיון ושינוי צורה בין ספירה אחת לחברתה, משום שתחילת ההשגה מתחיל מן התלבשות היוד הספירות ביוד כלים, דהיינו מעולם האצילות ולמטה.

וד"ש הרב, שאין בנו כח לעסוק קודם אצילות יוד ספירות, ולא לדמות שום דמיון

* עץ חיים היכל א"ק שער ד' פ"א.

י"ס דאצילות הן אורות וכלים, ובכדי לקשר בשרשן שלמעלה.

צריכים לדבר בסדר המדרגה מראש עד סוף

(ב) אמנם דע, כי יוד ספירות דאצילות הם ב' ענינים: הא' הוא התפשטות הרוחניות, והב' הוא כלים ואברים, אשר העצמות מתפשט בהם והנה צריך, שיהיה לכל זה שורש למעלה, לב' בחינות אלו, ולכן צריכים אנו לדבר בסדר המדרגות מראש עד סוף.

האורות דגוף דא"ק מפה עד הטבור נקראים עקודים

* (ג) הנה כתיב, וארא בחלום, והנה העתודים העולים על הצאן ו עקודים

אור פנימי

(ג) שהם ענין התפשטות הרוחניות. הנקראים נרנח"י, וענין כלים ואברים. הנקראים: כח"ב, חג"ת, נה"ם. או ה"פ: א"א, וא"א, חו"ן. אשר הנרנח"י מתלבשים בהם. וכל ענין מאלו הוא לימוד מיוחד בפ"ע, כלומר שדרכי השתלשלותו וגילוייו הוא משונה משל חבירו, ולא עוד אלא הם הפכים זה לזה מקצה אל הקצה, כי בכלים, נמצאים הכלים העליונים מתגלים מתחילה, שמתחילה נגלה הכתר ואח"כ החכמה ולבסוף המלכות, והיפוכו הוא באורות, שבהם התחתונים מתגלים בתחילה, שמתחילה נגלה הנפש ואח"כ הרוח ולבסוף היחידה. וכן הם הפכים זה לזה בכל הופעותיהם ובחינותיהם. ולפיכך, אם לא נדע היטב טעמי הדברים משורשם לא ימלט שלא נתבלבל בחכמה זו. וי"ש הרב, ולכן צריכים אנו לדבר בסדר המדרגות מראש עד סוף. כלומר, כי אז נבין היטב הטעמים של כל ענין וענין משורשו, ויהיה לנו אפשרות להבין ולהבדיל בכל מדרגה, את האופנים והסדרים שבהכלים כראוי להם, ואת האופנים והסדרים, אשר באורות כראוי להם, ולא יתחלפו לנו המושגים של זה בזה.

(ד) הם שמות של ג' העולמות הראשונים שנשתלשלו זמ"ז עד שנאצלו עשר ספירות כהלכתן, דהיינו עשרה אורות הנקראים: נפש, רוח, נשמה, חיה, יחידה, המלוכשים בעשרה כלים הנקראים: כתר, חכמה, בינה, חסד, גבורה, ת"ת, נצח, הוד, יסוד, מלכות.

ח"ש חז"ל אין לך כל עשב ועשב מלמטה. שאין מלאך ממונה עליו מלמעלה, ושומר אותו ומכה אותו, ואומר לו גדל, עכ"ל. (ב"ר פרשה י' זוהר השמטות לח"א ס"א) יורנו בזה שאין לך פרט קטן בעוה"ז, שאין לו שורש בעולם העליון, אשר השורש הזה פועל עליו בכל צורתו וכל נטיותיו בכל מה שהוא עושה כאן לעינינו בעולם הזה. ולפיכך מצאו להם החכמים שפה מיוחדת למסור השגתם מעולמות עליונים בכתב ובעל פה מדור לדור, דהיינו, שלוקחים הענפים שבעוה"ז, ומבארים עמהם את המציאות שבעולמות העליונים, המיוחדים לענפים הללו.

ומתוך, שיחסו שורש וענף האמורים, מתחילים רק מעולם האצילות ולמטה, דהיינו מעת גילוי גמר העשר הספירות, ולא כלל מקודם לכן, מובן מעצמו אשר לא יתכן כלל לרמוז על המציאות של העליונים הללו בעזרת הענפים הגשמיים, שהרי אין לענפים האלו יחס ישר אליהם אשר יהיו מוכשרים לבאר המושגים שלהם.

ח"ש הרב שמה שמדבר גם כן בדרך משל ודמיון, אינו אלא כדי לשכך האזן. כלומר, ליתן לנו אחיזה באפס מה, כדי שיוכל להראות לנו השרשים של עולם האצילות. באופן שמתחילה יש להבין את הענף, ביחסו לשרשו שבאצילות, ואח"כ, אפשר ליחס את השורש הזה לשורשו המוקדם, אשר בעולמות הקודמים לאצילות.

* עץ חיים היכל א"ק שער ו' פ"א.

נקודים וברודים, וגם כתיב, כי ראיתי את כל אשר לבן עושה לך. ובפסוק זה רמז כל בחינות אלו, שאנו מדברים בכאן, כי לבן, ה"ס לבן העליון, אשר הוא קודם כל האצילות הזה, והוא העושה כל אלו הבחינות, שהם: עקודים, נקודים, ברודים, לצורך האצילות, שיאציל אחריהם אשר הוא נקרא בשם יעקב, והתחיל בעקודים כי הם האורות היוצאים מפה דאדם קדמון, אשר בהם התחיל גילוי היות הכלים, להיות יוד אורות פנימים ומקיפים, מקושרים ומחוברים יחד בתוך כלי א', אשר לסבה זו נקרא עקודים מלשון ויעקד את יצחק ר"ל ויקשור.

אור פנימי

בפירוש המלות טרם ואח"כ) שענין "תחילה ואח"כ" הנאמר ברוחניות, פירושו, סבה ומסובב, אשר הסבה נקראה קודם, והמסובב הנמשך ממנו, מכונה בשם אח"כ.

וזה שהשמיעו לנו חז"ל, אשר הסבה ראשונה של העולמות הנק' עולם הראשון, נאצל ויצא בבחינת כלי מלכות לבד, המכונה מדת הדין, אלא "ראה, שאין העולם מתקיים", כלומר, שאין בזה אותו שלימות הנרצה מבריאת העולם ע"כ "עמד ושתפה במדת הרחמים", כלומר, לכן נעשה זה לגורם, שיסובב ממנו ענין שיתוף של מדת הרחמים בדין, שמחמת זה יצאו ונאצלו עשר ספירות אורות וכלים. כנ"ל, בשלשת הקוין חדר ואותו הענין רמזו חז"ל ג"כ במקום אחר בשינוי לשון (אבות רפ"ה) בעשרה מאמרות נברא העולם, והלא במאמר אחד יכול להבראות אלא להפרע מהרשעים, שמאבדין את העולם שנברא בעשרה מאמרות, וליתן שכר טוב לצדיקים, שמקימים העולם שנברא בעשרה מאמרות, עכ"ל. עשרה מאמרות, פירושם עשר ספירות כנודע, ושואלים, מאחר שהעולם הקדמון נברא בסוד מאמר אחד, דהיינו בסוד כלי אחד בלבד, בכלי מלכות, כנ"ל, א"כ למה נשתלשלו ויצאו ממנה עשר ספירות, וע"ז תרצו, "להפרע מהרשעים" וכי "וליתן שכר טוב לצדיקים" וכי כלומר, כי מחשבתו של הבריא, שהיא כדי להנות לנבראיו, אינה מתקימת בדרך אחר, אלא בהנהגת שכר ועונש, דהיינו ע"ס, שה"ס

ומתחילה לא נתאצל אלא כלי אחד, שהוא הנקרא כלי מלכות, אשר כל העשרה האורות היו מלוכשים ונקשרים רק בכלי האחד ההוא, ומטעם זה נקרא עולם הראשון ההוא בשם עולם העקודים, מלשון עקוד וקשור, כמ"ש ענין זה לפנינו. ונקרא ג"כ קו אחד או עולם אדם קדמון, קו אחד נקרא משום, שהאור מלוכש רק בכלי אחד, ואין בו עוד ג' הקוין של ההנהגה, הנקראים: חסד, דין, רחמים. כי כלי זה מכונה מדת הדין שהוא כלי מלכות.

אמנם אחר כך נעשה שיתוף עם מדת הרחמים, כלומר, שמלכות המכונה מדת הדין נתכללה ונשתתפה עם כל ספירה וספירה מ' ספירות הקודמות אליה המכונות מדות הרחמים, שעל ידי שיתוף הזה נעשה כלי בכל ספירה וספירה, שאז נגמרות עשר הספירות כהלכתן, ואז נעשים בעה"ס ג' הקוין של ההנהגה, הנקראים: חסד, דין, רחמים.

ו"ש חז"ל בתחלה עלה במחשבה לברא העולם במדת הדין וראה שאין העולם מתקיים, והקדים מדת הרחמים, ושתפה למדת הדין (ב"ר ספ"ב) שלכאורה המאמר הזה קשה להולמו וכי חלילה מחשבותיו יתברך כמו מחשבת בשר דם, שרוצה מתחילה לעשות כך אלא שמתחרט משום איזה טעם ועושה אחרת. אמנם כבר ביארנו, (ע"י חלק א')

מהכאת אר"מ ואר"פ זה בזה מחוץ לפה, נולדו הויות כלים
(ד) והנה בהתחברות האורות פנימים עם ה האורות מקיפים מחוברים

אור פנימי

ומעולם ההוא, מתחיל ענין ההבחן של עשר
ספירות בפועל ממש.

(ה) כבר ידעת, אשר הפה, ה"ס המלכות
של ראש דא"ק, שבה נתקן מסך של בחי"ד,
אשר מעכב על אור העליון מלהתפשט
ולהתלבש בבחינתה הד'. כי אור העליון,
דרכו לבוא ולהתפשט גם בבחי"ד, ולמלא כל
המציאות כמו מטרם הצמצום, אלא, שהמסך
המתקן בהפה, מעכב עליו ואינה מקבלו
שזה נקרא זוג הכאה, כנודע. ואז, כל שיעור
של אור העליון הראוי לבא ולהתלבש בבחי"ד,
היא אינה מקבלתו, כאמור, הנה אור העליון
הזה, חוזר לאחוריו למקורה, ונעשה למלבוש
על הט' ספירות הראשונות של אור ישר,
(ועי' לעיל ח"ג פי"ב ובאר"פ שם) ונמצא
שכל האורות העתידיים לבא בעולמות אחר
גמר תיקונם, המכונים אורות מקיפים, הנה
המה כלולים באור חוזר זה, המלביש לט"ס
ראשונות דאור ישר של ראש דא"ק, כי זהו
האור העליון שאינו מקובל בבחי"ד, וע"כ,
אינו ממלא כל המציאות כמו שהיה מטרם
הצמצום. אמנם על ידי כל הזוגים והאור, ה
העתידיים להגלות בעולמות, ע"י העלאת
מ"ן ממעשים של הצדיקים, נמצאת הבחי"ד
מתוקנת, עד, שתהיה ראויה לקבלת האור
כמות שהיתה בא"ס ב"ה מטרם הצמצום.
כמ"ש בזוהר, א"ס לא נחית יחודיה עליה,
עד דיהבינן ליה בת זוגיה: שהוא סוד
תיקון הבחי"ד כמבואר. (ועי' בשער הכונות
בעלינו לשבח).

והנה נתבאר, שכל האורות המקיפין,
כלולים במסך ובאר"ח שבפה דראש א"ק
ביחד עם האורות הפנימים, שהם הט"ס
דאור ישר הקשורים בה, וז"ש הרב, האר"פ
עם האורות מקיפים מחוברים תוך הפה,
דהיינו המלכות, בכח המסך דבחי"ד המתוקן
שם, כמבואר.

הנהגת ג' הקוין: חסד, דין רחמים, וע"כ
עולם הקדמון, שלא היה שם אלא כלי מלכות
בלבד, הוכרח להשתלשל ממצב למצב עד
שנאצלו עשר הספירות, שה"ס שיתף מדה"ר
בדין כנ"ל. המגלה להנהגת שכר ועונש,
המביאה לאותה ההטבה הכלולה בסוד מחשבת
הבריאה, כמבואר.

והנה תחילת השתתפות האמורה, נעשה
בעולם העקודים גופו, על ידי הזדככות
העביות שבהמסך שמפאת זה, יצאו ונשתלשלו
שם ג' פרצופין המכונים: גלגלתא ע"ב ס"ג.
אשר אע"פ שכולם עוד בחינת עקודים המה,
מ"מ מתהוו בהם ענין השיתוף בהדרגה.
כמ"ש לקמן. ואח"כ יצא פרצוף ב"ן דא"ק
הנק' עולם הנקודים, אשר שם נאצלו ג'
הקוין חד"ר בעה"ס של ג' ראשונות: כח"ב,
המכונה ראש, אבל בו"ת, עדיין לא יצאו
ע"ס אלא רק בקו אחד. ובעולם ההוא היה
ענין שבירת הכלים.

ושבית"כ האלו נעשו סבה, שיגמר ענין
שיתוף מדת הרחמים בדין בבחינת ג' קוין
חד"ר ועשרה כלים גמורים, גם בו' ספירות
התחתוניות חג"ת נהי"מ, אשר בעולם
שלאחריה, הנקרא עולם הברודים. ועולם
התיקון, מטעם כי תיקון העולם כפי שהיתה
מחשבת הבריאה, מתחיל מזה העולם דוקא
ולא מקודם לכן.

ונתבאר ההפרש מג' עולמות הנזכרים
בדברי הרב: כי עולם עקודים פירושו
שעשרה האורות היו עקודים וקשורים רק
בכלי אחד. אכן עולם הנקודים, הנה בבחינת
ג' ראשונות שלו כח"ב, כבר נעשה בו
השתתפות דמה"ר בדין, ורק בעולם הברודים
הנקרא עולם האצילות, שמה התתקן, ונגמר
בו לגמרי דבר השיתוף דמדת הרחמים, גם
בו' ספירות התחתוניות, באופן, שיש כאן
התלבשות של יוד אורות בתוך יוד כלים.

תוך הפה, לכן בצאתם יחד, חוץ לפה קשורים יחד, הם, מכים זה בזה ומבטשים זה בזה, ומהכאות שלהם אתייליד היות בחינת כלים.

קודם עקודים, דהיינו בע"ס דראש א"ק, אין כלים.

* (ה) ה קודם מציאות העקודים לא היה האור העליון יכול להתלבש בשום כלי כי לא היה יכולת בכלים לסובלו, ושם היה האור בלתי מתלבש בכלי, עד שהגיע התפשטות האור הגדול ההוא אל בחינת העקודים, ושם

אור פנימי

של האו"מ, שאינם יכולים להתלבש, הוא רק, מכח העביות והגבול שבמסך, וע"כ הולך ומוזכר את העביות. ולפיכך מבטשים זב"ז עד ששניהם מסתלקים, כמבואר. (ועי' בפתיחה כוללת בספרי על הע"ח).

(ח) עקודים, הם בחי' ע"ס של תוך דפרצוף ראשון שבמציאות שאחר הצמצום הראשון, המכונה אדם קדמון, שמקודם לכן, לא היה כלל בחינת ראש תוך סוף באור העליון אלא שהאור העליון היה ממלא כל המציאות. (כמ"ש היטב בחלק א').

ו"ש הרב "קודם מציאות העקודים", דהיינו בעשר הספירות שבראש דאדם קדמון, הקודמים לעשר הספירות דתוך דאדם קדמון, הנקראים עקודים, "לא היה האור העליון יכול להתלבש בשום כלי". וזה מבואר היטב בחלק ג', אשר אין שום בחינת כלי בע"ס של ראש, אלא רק שרשים לכלים בלבד.

(ט) כי האו"ח העולה מהמלכות ולמעלה אין הוא נחשב לכלי קבלה על אור העליון, אלא רק לשורש לכלי קבלה, ולפיכך, כל כמה שאין מלכות של ראש מתפשטת ומתרחבת לע"ס מינה ובה, על ידי האו"ח המתהפך ויורד ממעלה למטה, הנה אין שם כלים כלל (ועיין לעיל חלק ג' פרק ב' אור פנימי אות ג') שהרי האור החוזר עולה שם ממטה למעלה, וכל הלבשה שממטה למעלה מורה בחינת הסתלקות מקבלה. ומה שאנו מכנים זה להלבשה, הוא מטעם שעה"ס מתקשרות שם, ונעשות שורש להלבשה. ו"ש הרב, שלא היה יכולת בכלים לסובלו. והבן זה.

(י) עד שהמלכות והאו"ח שעמה ממשיכים

(ו) שהן האו"פ והן האו"מ קשורים שניהם בבחי' ד: כי הט"ס ראשונות דאו"י, קשורות ומלוכשות, באו"ח שלה, שהן הנק' או"פ. אבל האורות העתידיים לבא עד גמר התיקון, הנק' או"מ, גם הם כלולים באו"ח זה, כי הם עצמם האו"ח כנ"ל, שהם עתידים מחמת זה להגלות לאט לאט במשך שתא אלפי שני ולאחריהם עד גמר התיקון, כבדיבור הסמוך. ז) כי כששני האורות יורדים ומתפשטים מהפה ולמטה לתוך הגוף דא"ק, הנה האו"מ אינם יכולים להתלבש בתוך הגוף, מחמת כח המסך אשר שם המעכב על האור ההוא, כנ"ל. (ועי' בחלק ב' תשובה ד') ומתוך שהמה קשורים ונכללים, שם, רוצים גם הם להתפשט בפנימיות הפרצוף, ולפיכך המה מוזכרים בזה את העביות שבמסך, דהיינו, לאותו כח העיכוב, שאינו נותן להם להתלבש שם. אמנם מכח ביטושם זה בהעביות דמסך, שהמסך הולך ומזדכך מחמתם, הנה גורם זה, להסתלקות האורות הפנימים מהגוף: כי כשמזדכך לעביות דבחי"ג, נתקצר האו"ח, ואינו מלביש רק לקומת חכמה, ונעלם אור הכתר מהגוף. וכשנזדככה גם בחי"ג לעביות דבחי"ב, נתקצר האו"ח לקומת בינה, וגם אור החכמה נעלם וכו' עד שנזדכך כל העביות, ואין שם עוד זיווג דהכאה, ונעלם כל האו"פ מהפרצוף. ו"ש הרב "שהם מכים זה בזה ומבטשים זה בזה" פי' שהאחד דוחה את חברו: כי כל גדלו של או"פ הוא בגודל עביות שבמסך, כנ"ל, וע"כ הוא מתחזק בעביות הגדול יותר, ולהיפך, כל עיכובם

* עץ חיים היכל א"ק שער ד' ס"א.

נעשה מציאות כלי אחד, אל האור הגדול ההוא, ואז כ התחיל האצילות להיות בו איזה מציאות הגבלת האור, ל מה שלא היה יכול להיות הדבר עד עתה.

כלי דעקודים ה"ס כתר. למטה מעקודים יצאו יוד כלים כח"ב תר"מ

ובעקודים נעשתה מציאות כלי אחד לע"ס

(ו) אמנם, תחילה היה האור כולו של החלקים המגיעים לאצילות, כולם נעלמים תוך כלי א' לבד, ואותו הכלי היה בו בחינת כלי של כתר עליון, אחר כך נתפשט האור יותר למטה מבחינה הנ"ל הנקרא עקודים, ואז נעשית יוד כלים.

יש כח ע"ס באור העליון

(ז) ונתחיל לבאר מציאות העקודים מה ענינו. דע, כי האור העליון, אשר הוא חלק הראוי להתלבש באצילות, אשר יש בו כח היוד ספירות,

אור פנימי

אכן דברי הרב הללו עמוקים מכל עמוק. וצריכים אמנם להבינם להיותם עסוקים בשורש החכמה ובתחילתה. כי צריכים להבין מאד ההפרש שבין, "כח" ל"פועל", שאומר הרב לחלק בין עה"ס של ראש המלוכשים באור"ח שממטה למעלה, ובין עה"ס דגוף המלוכשים באור"ח שממטה למטה עד שע"ס של ראש, נקראים בשביל זה לפעמים, א"ס ומאציל, לע"ס של הגוף.

הענין, כי יש הפרש ומרחק גדול מאד, בין האור"ח העולה מהמסך שבמלכות ולמעלה המלביש לע"ס של ראש, לבין האור"ח היורד עם האר"י מהע"ס של ראש למטה לגוף, עד שנדמה, כי הם הפכים זה לזה כי האור"ח העולה ממטה למעלה, לא לבד, שאינו נבחן לכלי קבלה על האר"י שמלביש, אלא עוד, שיש בו התנגדות לקבלה: כי כל ממטה למעלה פירושו שהאור פונה למאציל ולא למקבלים, אמנם עכ"ז נעשה האור"ח העולה, למלוכש על האור העליון, כלומר, שנעשה שורש להתקשרות אור העליון בנאצל, משום כי כלי מלכות של ראש, שהעלתה את אור חוזר ההוא, נמצאת מתפשטת ומתרחבת על יד מינה ובה, ונעשית לכלי קבלה המכונה גוף הפרצוף (כנ"ל ח"ג פ"ב אר"פ אות ג').

ע"ס של ראש אל תוך ממעלה למטה כנ"ל. ואז נעשה בחינת כלי אחד, דהיינו כלי מלכות, שהתפשטה והתרחבה וקיבלה לתוכה כל כמות האור, שהאור"ח שלה הלביש את ע"ס של ראש (ועי' ח"ג פ"ב אר"פ אות ג'). וע"ס הללו, היורדות מהראש ולמטה ומתלבשות בכלי מלכות שהתרחבה, הן הן הנקראות עשר ספירות העקודים או עולם העקודים. (כ) כי מלכות שבסוף הכלי ההוא, אשר נבחנת למלכות דכלי המלכות, היא המגבלת את אור העליון על דרכו שלא יתפשט ממנה ולמטה, וכח ההגבלה הזאת, מכונה בשם טבור או חזה.

(ל) כלומר אע"פ שמלכות של ראש ג"כ מגבלת את אור העליון, כי ע"כ נעשה שם זוג דהכאה, והעלאת אור חוזר (כנ"ל חלק ג' פרק א' אור פנימי סעיף ע'). אמנם הגבלה זו ואור חוזר זה של מלכות של ראש, אינה נחשבת להגבלה בפועל ממש, אלא רק לבחינת הגבלה בכח, כמ"ש תרב בע"ח שער מ"ב, שהכתר הוא דוגמת החומר הנקרא היולי, שיש בו שורש כל הד' היסודות, בכח ולא בפועל, וכי', וע"כ אפשר לקרוא, א"ס ומאציל, עש"ה. וכונתו לע"ס של ראש הנקרא כתר כנודע.

אף על פי שעדיין לא ניכר היותם ׀ יוד אורות רק אחר גמר העקודים, אמנם ודאי, אשר ׀ הכח של יוד אורות אלו היה בהם תחילה, רק לפי ׀ שלא היה האור נגבל תוך הכלי, ׀ לא היה ניכר עדיין מציאות היותן יוד.

המשיך אור העקודים מפה עד הטבור, וחזר ונסתלק למקורו לפה (ח) והנה כאשר רצה המאציל העליון, להוציא בחינת הכלי ההוא הנקרא עקודים, מה עשה, המשיך האור שלו למטה, עד מציאות סיום שיעור הראוי להיות נעשה ממנו בחינת ׀ עקודים, שהוא מפה עד הטבור,

אור פנימי

כניסות ויציאות האלו נעשה הכר של יוד אורות מובדלים זה מזה. כמ"ש לקמן.

(ג) בטרם שנתפשטו לעקודים, דהיינו בע"ס של ראש, אשר שם נבחנות עה"ס שהן רק בכח ולא בפועל (כנ"ל פרק זה סעיף ל'). (ס) והגבלה זאת מתחלת להגלות רק על ידי זווג דהכאה ועליות אר"ח ממטה למעלה, דהסתכלות השניה הבאה אחר התלבשות האור בנאצל, דהיינו אחר עקודים. כמ"ש לפנינו, משא"כ על ידי הסתכלות הראשון שבמלכות של ראש, אין האור נגבל, כמ"ש לעיל, וזכור זה.

(ע) ואפילו בהתפשטות שמראש ולמטה גם כן אינו ניכר שהן יוד אורות, רק שיוך האורות נחשבים כמו אור אחד, והוא משום שכל ההבחן שבאורות הוא רק מבחינת הכלים שהם מתלבשים בהם, וכיון שאין כאן עוד אלא כלי אחד, נחשבו ג"כ עשר האורות לאור אחד.

(פ) מלכות של ראש מכונה פה, ומלכות של גוף מכונה, טבור, והט' ספירות הראשונות דגוף מתחילות להתפשט מהפה, דהיינו ממלכות של ראש, ומסתיימות בטבור שהוא מלכות דגוף. וכל המקום שמטבור ולמטה עד סיום הגוף, נבחן לספירת המלכות בלבד. ואע"פ שמטבור ולמטה נבחנות ג"כ עשר ספירות אמנם הן בחינת אור חזר, ואור נקבה, ונבחנות למקבלות שלא יוכלו להשפיע. ולפיכך נבחן, התפשטות האור ישר מהפה ולמטה, רק עד הטבור ושם נפסק, מחמת המסך הנמצא שם בטבור.

להיות עשר ספירות של ראש יורדות ממעלה למטה ומתפשטות ומתלבשות בתוכה.

הנך רואה, שאע"פ שע"ס דראש מצד תכונתן עצמן הן מסתלקות מלבא לכלי קבלה כי כן פירושו של האר"ח העולה ממטה למעלה, דהיינו למאציל ולא לנאצלים, כמ"ש לעיל, עכ"ז כל האור המקובל בגוף בפועל אינו, אלא מע"ס של ראש המתפשטות בו ממעלה למטה, כמבואר בסעיף ל'.

ולפיכך נבחנות ע"ס של ראש, שיש בהן ע"ס ׀ בכח ולא בפועל ׀ כלומר שענין הלבשת האור בכלים בפועל, אינו נמצא בראש כלל ועיקר, אלא רק בחינת הכח השורש שיהיה נמשך הימנו דבר ההתלבשות ההוא, ולפיכך נקרא הראש בשם א"ס או כתר. והבן זה מאד. וי"ש הרב ׀ ואו" דהיינו אחר שנתפשט האור בגוף הפרצוף, הנקרא עקודים ׀ התחיל האצילות להיות בו איזה מציאות הגבלת האור, מה שלא יכול להיות הדבר עד עתה"ל.

כלומר שבטרם העקודים דהיינו במלכות של ראש, לא יכול להיות שם איזה מציאות הגבלה, כי מה שמלכות מגבילה ומעלה אר"ח בע"ס דראש, הנה הגבלה זו היא השפעה ממש, שהרי כל שההגבלה גדולה יותר, הרי מדת ההשפעה גדולה בזו יותר: כי הגבלה דבחינה ד' ממשכה קומת כתר והגבלה קטנה ממנה דהיינו בחי"ג ממשכה רק קומת חכמה. וע"כ אינו נבחן שום הגבלה בראש ולא כלום. (מ) דהיינו רק אחר, שנגלו ויצאו ב' הפרצופין: ע"ב, וס"ג דא"ק, אשר האור נכנס ויצא עשרה פעמים מן הכלי, שע"י

ז ואחר שהמשיכו חזר ונסתלק האור ההוא למעלה ק במקורו בפה.

רשימה שנשארה אחר הסתלקות האור נתהווה לבחינת כלי
(ט) ונודע הוא, כי האור העליון כשהוא מתפשט וחוזר ונעלם, מניח
רושם חותם למטה בהכרח, והנה אותו האור, שהוא הרשימו הנשאר למטה,
כאשר נסתלק אור העליון ונעלם במקורו, אז נשאר אור רשימו ההוא למטה,
בלתי אור עליון ההוא, ואז על ידי התרחקו (של) אור הנשאר ונתהווה
בחינת כלי, ר כי סבת התפשטות האור והסתלקותו אחר כך גרם להעשות
מציאות כלי.

לפי שהאור נסתלק בבת אחת נעשה רק כלי אחד, ונקרא כתר

(י) ולפי כאשר האור הראשון חזר ונסתלק היה מסתלק ש בבת אחת
וברגע אחת, לכן כל מציאות אור הנשאר נעשה מציאות כלי אחד, והוא
נקרא בחינת כלי, הנקרא כתר, כי עדיין האור העליון, לא היה נבדל ביד
ספירות, כי עדיין לא היה ניכר היותן יוד ספירות. ומה שנקרא כתר ולא
ספירה אחרת, הטעם הוא, כי לעולם הכתר קרוב אל המאציל.

ונבחנות ע"ס בכלי זה, ע"פ התרחקותן מבחי"ד, דהיינו ע"פ ד' בחינות שבאור העליון

(יא) אמנם אע"פ שביארנו, היות בכלי זה, מציאות כלי מלכות ויסוד
וכו' לא מפני זה יקראו יוד כלים, כיון שעדיין לא יש הכר להיותן יוד
ספירות, וגם כן כי האור נסתלק ביחד, רק הענין הוא כדמיון כלי ארוך

אור פנימי

(ז) והיינו בסוד הסתכלות ב'. כמ"ש
לעיל בדברי הרב (ח"ג פרק י"ב) ע"ש,
הבא אחר שנמשך האור בכלי, ולא מקודם
לכן, כמ"ש לעיל (באור"פ פ"ז סעיף ס').
(ק) היא מלכות של ראש, המכונה פה,
והיא נחשבת למקור ושורש, של כל האור
המתפשט בגוף המדרגה, כי היא שהמשיכה
אותו ע"י הסתכלות ראשונה (ח"ג פרק י"ב)
הנעשה בה.

(ר) כי עיקר כלי נעשה ע"י הרשימו
הנשארת אחר הסתלקות האור, כמבואר כאן
בדברי הרב, ואם כן שניהם שוין בעשית
הכלי. ולפיכך צריכים כאן ב' זווגים,
הנקראים: הסתכלות א' והסת"ב, כי הסת"א
היא להתפשטות האור, והסתכלות ב' היא
(ש) ואע"פ שנעשים שם זווגים דהכאה
בדרך הסתלקות האור, ויוצאות משום זה,
ד' קומות של ע"ס זו למעלה מזו, כמ"ש
לפנינו, עם כל זה נחשב להסתלקות אחת
ברגע אחד, משום שאור העליון מזדווג עם
המסך בדרך הודככותו והעלמתו, וע"כ אין
הזווגים הללו נבחנים להתפשטות.

אחד, אשר החלקים שלו אינם שוים, ה כפי התרחקות של החלקים ההם מקצתם אל קצתם.

אור פנימי

ה) ותבין זה ממ"ש בחלק א' (באור"פ דף ד' סעיף ג'), אשר באור העליון גופו נבחנות ד' הבחינות: חו"ב תו"מ, עוד בטרם שמתפשט לזווג דהכאה, עש"ה. והנה משום זה, נתרשם גם הכלי האחד מאותן ד' בחינות חו"ב תו"מ שבאור. ולפיכך נבחנות עשר הספירות באותו כלי אחד ג"כ, דהיינו לפי התרחקות ד' הבחינות ההן מקצתן אל קצתן. אמנם לפי שאין כאן אלא כלי אחד, שהוא מלכות כנ"ל, משום זה נחשב גם האור לאור אחד, בלי הכר של יו"ד ספירות, מטעם שאין לנו תפיסה באור אם לא מערכי התלבשותו בכלים, ומתוך שהכלי הוא אחד, נמצא לנו שהאור הוא ג"כ אחד.

פרק ב'

מבאר הרשימות הנשארות אחרי הסתלקות האורות. ואור החזר
היורד בזמן ההסתלקות, וכו' ענינים:

א. בעוד שהאורות עולים ומסתלקים, ממשיכים אור"ח מלמעלה. ע"י זוגים דהכאה.
ב. אור המסתלק מניח רשימה במקומו. ג. כל אור עליון לתחתון ממנו, הוא ביחס אב
אל בן. ד. בהסתלקות אור הכתר, הניח רשימו במקומו כדי להאיר לחכמה. ה. כשנסתלק
אור החכמה, הניח רשימה במקומו כדי להאיר לבינה. ו. מלכות אינה מניחה רשימה.
ז. כל הספירות מניחות רשימות במקומן אחר הסתלקותן; חוץ ממלכות. ח. לפי שמלכות
אינה מניחה רשימה היא נקראת עניה, שאין לה מעצמה כלום. ט. ב' מיני אורות נשארים
בכלי אחר ההסתלקות: (א) אור"ח שהוא דין; (ב) הרשימות שהן אור ישר ורחמים.
י. אור העב שאינו מסתלק, נעשה כלי, ובו נשארו האור"ח והרשימות.

בעוד שהאורות עולים ומסתלקים, ממשיכים אור"ח מלמעלה. ע"י זוגים דהכאה
* (א) וצריכים אנו להודיעך עתה, בהקדמה אחרת, כוללת כל העולמות,
והוא, בענין חזרת האורות אל המאציל. כי זולת מה שביארנו במקום אחר,
כי אף על פי שהם עולים ומסתלקים, הנה הם * ממשיכים ממעלה למטה
מן המאציל בחינת אור הנקרא אור חזר.

אור המסתלק מניח רשימה במקומו
(ב) עוד יש בחינה אחרת גדולה ורב התועלת, והוא, כי לעולם אף
על פי שמסתלקים, אינם מסתלקים לגמרי בכל בחינותיהם עצמם ועולים,
אמנם מניחים מכחם ומבחינת עצמם קצת הארה למטה, במקום אשר עמדו
שם בראשונה. וזו ההארה אינה נעקרת משם לעולם ועד, אף גם בעת
עלייתם למעלה. והארה הזאת נקרא * רשימו, בסוד, שימני כחותם על לבך,
הנוצר סוף פרשת משפטים בסבא דקי"ד ע"א.

כל אור עליון לתחתון ממנו. הוא ביחס אב אל בן
(ג) והטעם הוא, כי האורות העליונים הם לאורות התחתונים, בבחינת
אב אל בנים, אשר חשקו תמיד להשפיע בהם, כמבואר אצלנו בכבוד אב

אור פנימי

(א) כי בשעת הסתלקות אור הכתר, שהוא
מסבת עלית מלכות לז"א לבחינה ג', הנה
נעשה אז הווג דאור העליון במסך דבחי"ג.
ונמשכות ע"ס דאורי ואור"ח בקומת חכמה
כנודע, ועד"ז נעשו זוגים בכל המדרגות,
שבודרך עלית המסך לזיכוכו, כמ"ש לעיל,
(בהסתכלות פנימית ח"ב בד"ה ולפיכך
עש"ה כל ההמשך). וז"ש הרב "כי אע"פ
* עץ חיים היכל איך שער ר' מ"ו.

שהם עולים ומסתלקים, הנה הם ממשיכים
ממעלה למטה מהמאציל בחינת אור הנקרא
אור"ח. כי כל זוג דהכאה ממשיך אור"ח מאור
העליון, כי אותו חלק האור הנדחה ממלכות
נקרא אור"ח.
(ב) הרשימה דומה לחותם, כי כמו החותם,
אחר שמסתלק ממקום שהיה דבוק בו פעם,
נמצא מניח שמה כל צורתו אף משהו לא
יחסר, כן דרך אור העליון, אם נתפשט לאיזה
מקום, אע"פ שחזר ונסתלק משם, הוא מניח

ואם. כי ניצוץ אחד מהאב נמשך אל הבן, ואינו זו ממנו לעולם, וכן הענין בכאן ביד ספירות, כי העליונים מניחין במקום הראשון קצת הארה הנקרא : רשימו, כדי שמשם יומשך הארה לתחתונים.

בהסתלקות אור הכתר, הניח רשימו במקומו כדי להאיר לחכמה (ד) וגמצא, כי בהעלות הכתר ובהסתלקותו מניח : רשימו אחד במקומו בכלי, שהוא שלו, כדי להאיר לחכמה אשר תחתיו, אחר שיעלה

אור פנימי

שמה כל צורתו אף רושם קטן לא יחסר, וסופו לחזור ולהגלות בכל אותו השיעור כבראשונה. (ג) וזה נוהג הן באור הן בכלי והן בכללות והן בפרטות. כי מן הרשימות, אשר נכללות בטבור של התפשטות הראשונה של אדם קדמון אשר עלה לפה שלו, נולד ויצא, רת"ס דהתפ"ב דא"ק, המכונה פרצוף ע"ב דא"ק, כמבואר לעיל (חלק ג' בלוח התשובות אות ר"י עש"ה). וכן בפרטות, כי רשימה הנשארת בכלי דכתר דהתפשטות א', נעשית לזכר בכלי דכתר דהתפ"ב. ומהרשימה הנשארת בכלי דחכמה דהתפ"א, נעשה לכלי דזכר בכלי דחכמה דהתפ"ב. ומזווגם יצאו הזכרים בשאר הספירות, כמו שכתב הרב, בע"ח (בשער מטי ולא מטי פרק ג' וד').

וכן מהרשימות הנשארות מד' הקומות, שיצאו בזמן הסתלקות א', הנקראות ניצוצין או אותיות, כמ"ש לקמן, הנה מהן נעשות הנקבות של התפ"ב : כי מן הניצוצין שנפלו מקומת הבחי"ג, שהוא ז"א, לכלי מלכות, שהיא בחי"ד, נעשית התכללות מלכות בז"א, אשר אח"כ בהתפ"ב שאור המלכות נתלבש בכלי דז"א, הנה מצא שם את הכלי של מלכות השייכת לו. וכן מכח ניצוצין שנפלו מאו"ח של קומה דבחי"ב שהיא בינה, גרם להתכללות ז"א בכלי דבינה, שאח"כ בהתפ"ב, שאור ז"א בא ונתלבש בכלי דבינה, הנה מצא שם כלי שלו, וכו' עד"ו. כמ"ש לקמן (באו"פ בביאור דברי הרב בפ"ג אות פ'), הרי שכל הבחינות שבפרצוף התחתון, נמשכות רק מהרשימות, שהניח פרצוף העליון ממנו.

וה"ש הרב, "כי האורות העליונים הם לאורות התחתונים בבחינת אב אל בנים", כלומר, שפרצוף תחתון נמשך מפרצוף עליון כמו בן מאב. דהיינו, שמשתלשל מעצמות האורות שבפרצוף העליון ממנו, והיינו ע"י הרשימות הנשארות בכלים דפרצוף העליון מהאורות שלו, כמ"ש לעיל, וזה שכתב הרב "כי העליונים מניחים במקום הראשון קצת הארה הנקראת רשימו, כדי שמשם יומשך הארה לתחתונים" כמבואר. וזכור את זה לכל המקומות, כי הוא המפתח להשתלשלות המדרגות, בדרך סבה ומסובב, מראש הקו עד סוף עשיה.

(ד) ואין להקשות, הרי אומר לעיל באות א' שמן הרשימה נעשה מציאות הכלי, וכאן אומר, שכבר יש כלי עוד מקודם הרשימה וקודם הסתלקות האור. והענין שיש ב' מיני כלים בכל פרצוף, שהם : כלים הנמשכים מהסתכלות ראשונה שבמלכות של ראש, אשר המלכות ההיא מתרחבת, בכח האור חוזר שבה שהעלתה ממטה למעלה, ומתפשטת מינה ובה, לע"ס ממעלה למטה, שהן נבחות לכלי קבלה אל ההתפשטות הראשונה. ועוד יש בחינת כלים בפרצוף, הנמשכים על ידי הסתכלות שניה במלכות דגוף של הפרצוף הגורם הסתלקות וחזרת האור ההוא למאציל, שהרשימות הנשארות אחר הסתלקות ההיא, נעשו לכלים גמורים. כמ"ש הרב (לעיל בחלק ג' פרק י"ב באו"פ).

והנה כל הרשימות הללו דהסת"ב, ממשכות לכל הבחינות : לפרצוף התחתון שלו, כמ"ש בדיבור הסמוך. וזה אמרו : "כי

ויסתלק, ואחר שהוא עלה ונסתלק, אז נמשכת ה הארה אל אור החכמה, מאותו הרשימו, שהניח הכתר בכלי שלו, ואע"פ שאחר כך יתעלה ויסתלק גם אור החכמה אל המאציל אף על פי כן אותו רשימו שנשאר בכלי של כתר, אינו זו ממנו אף אחר שעלה אור החכמה אל המאציל.

כשנסתלק אור החכמה, הניח רשימה במקומו כדי להאיר לבינה (ה) וכן אחר כך כשעלה החכמה למאציל, מניח רשימו בכלי שלו, להאיר ממנו לבינה אחר הסתלק עצמו, ואף גם אחר עלות הבינה למאציל, אין רשימו של חכמה מסתלק מכלי החכמה, ועד"ז כולם עד היסוד.

מלכות אינה מניחה רשימה

(ו) אבל אור ה המלכות, כאשר מסתלקת אינה מנחת רשימו בכלי שלה, לפי שאין שום ספירה תחתיה לקבל הימנה. ואף על פי שעתיד להיות עולמות אחרים תחתיה שמקבלים ממנה, אין הוא מסוג שלהם ואין לה דביקות עמהם, כמו שיש דביקות אל היוד ספירות דכל עולם ועולם בפני עצמו.

כל הספירות מניחות רשימות במקומן אחר הסתלקותן, חוץ ממלכות (ז) נמצא כי כל אותן הספירות הם מניחין רשימו במקומן ובכלי

אור פנימי

האורות עליונים הם לאורות התחתונים בבחי' אב אל בנים" כלומר, שפרצוף התחתון נמשך מפרצוף העליון כמו בן מאב, דהיינו על ידי הרשימות הנשארות תוך הכלים דהפרצוף העליון מהאורות שלו, כנ"ל בדיבור הסמוך. וז"ש הרב "כי העליונים מניחין במקום הראשון קצת הארה הנקרא רשימו, כדי שמשם יומשך הארה לתחתונים", כמבואר. וזכור זה מאד כי הוא המפתח להשתלשלות המדרגות בדרך סבה ומסובב, מראש הקו עד סוף עשיה. אשר כל תחתון מסובב על ידי הרשימות דפרצוף העליון שלו.

(ה) כי אח"כ כשעלתה המלכות אל בחי' ג שיוצאות שם ע"ס בקומת חכמה, הנה אי אפשר שיתחיל האור הזה בספירת החכמה, שהרי כל התפשטות של אור מוכרח להתחיל מהכתר, ולפיכך להארת רשימה דכתר צריכה, שעל ידי זה האור דבוק וקשור בהשורש. וכן כשמלכות עלתה לבינה ויוצאות

ע"ס בקומת בינה, נשאר שם בהכרח הארת רשימות דכתר וחכמה, וכו' עד"ז מטעם האמור. ותזכור זה לכל המקומות, כי אי אפשר כלל לשום מדרגה שתהיה חסרה בה ספירות העליונות לגמרי, אלא בשעה שספירות עליונות הן בבחינת הארת רשימה בלבד, אז אנו מכנים אותן, שהן חסרות שמה, להיותן שם בלתי מאירות.

(ו) כי הוא אור נקבה, שמקבלת לעצמה ואינה משפעת, אשר מטעם זה נמצאו ע"ס שלה מסיימות את המדרגה, כי הוא סוד אור"ח בלבד, כנודע, ולכן אינה מנחת רשימה, משום שאין רשימה אלא השירים מהתפשטות אור ישר הנשאר שם, כדברי הרב לעיל. וגם אין כאן הפסק באור העליון, כנ"ל בדיבור הסמוך, כי התחתון מוכרח לעליון אבל העליון אינו צריך אל התחתון.

(ז) משום שהם באים בצורה מחודשת של עביות, לכן אין לה דבקות עמהם, כי

שלהם כאשר רוצין להסתלק ולעלות, אמנם אור המלכות, אינו מניח רשימו בכלי שלו, רק מן הרשימו שהשאר אור היסוד בכלי שלו. משם נמשך הארה אל הכלי של המלכות אחר הסתלקות אור שלה.

לפי שמלכות אינה מניחה רשימה היא נקראת עניה, שאין לה מעצמה כלום (ח) וזה סבה אחרת, למה נקרא מלכות עניה דלית לה מגרמה כלום. וגם נקרא אספקלריא דלא נהרא. והטעם הוא, כי הכלי שלה בעליתה והסתלק האור ממנה, לא נהרא כלום, כי לא נשאר בה שום אור אפילו בבחינת רשימו, ואפילו חיות הכלי ההוא, אינו מבחינת האור שלה, רק מבחינת הרשימו שנשאר בכלי היסוד כנ"ל, ומשם מחיה ומאיר בכלי המלכות. וזה אמרו דלית לה מגרמה כלום.

ב' מיני אורות נשארים בכלי אחר ההסתלקות: (א) אור"ח שהוא דין;

(ב) הרשימות שהן אור ישר ורחמים.

(ט) הנה נתבאר לנו על ידי ב' הקדמות אלו, איך הכלים של הספירות, אף בעת חזרת אורותיהם והסתלקותם אל המאציל, עם כל זה יש בהם ב' מיני אורות: א' הנקרא אור חוזר והוא דין, והב' הוא האור הנשאר בהכלי הנקרא רשימו, אשר הוא אור ישר והוא רחמים, כי הרי נשאר שם מבחינת האורות, אשר יצאו ממעלה למטה בבחינת אור ישר.

אור פנימי

דבקות פירושו השתוות הצורה, והבדל ופירוד פירושו שינוי הצורה, כנודע. (ע"י בחיג תשובה ר"י).

(ח) כבר כתב הרב בטעם שמלכות נקראת דלא נהרא, שהוא משום שבהתפשטות ב' נמשכו ע"ס רק בקומת חכמה, ואור הכתר נשאר נעלם בפה. וע"כ נמצא שאור חכמה בא בכלי דכתר, ואור בינה בכלי דחכמה, ואור ז"א בכלי דבינה, ואור מלכות בכלי דז"א, והרי נשאר כלי מלכות בלי אור. וע"כ נקראת אספקלריא דלא נהרא. (ע"י ע"ח ש"ו פ"ה). והנה כאן מוסיף עוד טעם ב' דהיינו מטעם שמלכות לא השאירה אחריה רשימה בהתפשטות א'.

ואין להקשות, אם אור הכתר נעלם מן התפ"ב, היה לו להשאר שמה כלי דכתר בלי אור, ולמה נתחלפו האורות, שיבא אור החכמה בכלי של כתר עד שנשאר כלי מלכות בלי אור. אמנם זה כבר נתבאר בהסתכלות

פנימית (חלק ב' פרק ח'), שהוא משום שהאורות דרכם להתלבש רק בכלים הזכים יותר שנמצאים בפרצוף ואם אפילו אין שם אלא אור נפש לבד, היא מתלבשת רק בכלי העליונה דהיינו בכתר. והט"ח נשארו בלי אור ע"ה.

(ט) כי התפשטות הראשונה הנמשכת על ידי התרחבות המלכות מינה ובה לע"ס עד למלכות דגוף, שהיא נמשכת ממעלה למטה דהיינו לבחינת התלבשות, היא הנקראת אור ישר רחמים. וכן כל הרשימות הנשארות מע"ס ההן אחר שנסתלק האור הזה, הוא ג"כ אור ישר רחמים, אלא בבחינת הארה מועטת, המכונה רשימה. אמנם אותן הקומות היוצאות על ידי זווג דהכאה, שבדרך עליות המלכות והזדככותה מן מדרגה למדרגה ממטה למעלה עד שנעלם כל האור, כל אלו הקומות נקראות אור חוזר דין, להיות הקומות מתמעטות והולכות עד הסתלקות גמורת.

אור העב שאינו מסתלק, נעשה כלי, ובו נשארו האר"ח והרשימות
(י) ונמצא כי בעולם הזה של העקודים, אף על פי שעדיין בעת הזאת
לא נגמרה מלאכת הכלים, עם כל זה בחינותיהם ומציאותם שמהם נהווה,
שהוא אור העב המחובר עם אור הזך (כמ"ש במקומו) זה כבר היה שם.
ובחזרת אור הזך למעלה נשאר אור העב למטה, והוא בחינת הכלים עצמם.
ושם בזה אור העב, שהוא בחינת הכלים, שם הניחו אורות הזכים ב' בחינות
הנ"ל: א' אור ישר רשימו, וב' אור חוזר.

אור פנימי

נתלבשו הרשימה והניצוצין של האר"ח היורד.
ויתבאר לפנינו, אשר הרשימה וניצוצי אר"ח
אלו נעשו ונתקנו לכלים לפרצוף שלאחריו.
הנקרא התפ"ב או ע"ב.

(כ) היינו האור חוזר הנשאר אחר
הסתלקות אר"י מתוכו, כנ"ל בדיבור הסמוך.
וצריכים אמנם להבין מאד ענין עלית האורות
האמור, ולדעת בדיוק: מה עלה ומה נודך,
ומה נשאר למטה שנעשה לבחינת כלים.
וכבר ידעת ענין המסך שפירשו, כח
עיכוב על אור העליון, שלא יתפשט לתוך ד'
בחינות העביות, שישנו בבחינה ד' הנקרא
מלכות. כמ"ש זה היטב (בחלק ב' בהסת"פ
פרק ב').

וענין עלית מלכות לז"א שבדברי הרב
לקמן, תדע שטוב על חמסך ואו"ח שבה
לבד, אשר שנים אלו מכונים בדברי הרב
בשם אור המלכות ונקראים בשם אור, משום
שאור אחר אין במלכות מעת הצמצום ואילך.
אבל כלי מלכות עצמה אינה יכולה לעלות
לז"א, שהרי עליה, פירשו הזדככות כנודע,
זה יתכן רק במסך אבל לא בכלים, כי אין
ענין הזדככות זו נהגת בכלים כל עיקר, רק
אותו שיעור עביות, שישנו בבחינת הכלים
שבכל פרצוף ופרצוף, נשאר קבוע וקיים
לתמיד כן, עד שיקבלו תיקונם. וזה כבר
נתבאר (בח"ב תשובה מ"ג עש"ה).

ודבר הזדככות המסך מבחינה ד' לבחי"ג,
פירשו, שמחמת הביטוש דא"פ ואר"מ
במסך נעלמה ונאבדה ממנו בחינה אחרונה
של העביות הכלולה בכח העיכוב שלו.

(י) כלומר, כשהאור מתפשט ממלכות
של ראש למטה לגוף, הרי אור זה כלול מאור
ישר ואור חוזר, דהיינו כמו שהמה מלבישים
זה את זה בראש. והנה האור ישר, מכונה בשם
בשם "אור הזך" ואור חוזר, מכונה בשם
"אור העב", משום שהוא נמשך מכח העביות
והצמצום שבמסך מלכות של ראש. ואע"פ
שלמעלה בראש אין בו שום הכר של עביות,
להיות עולה ומלביש את הטי"ס ראשונות,
שמסך ולמעלה, ואין כח עביות יכול לפעול
למעלה ממקום גילוי ומציאותו אפילו משהו.
אמנם אח"כ כשהאור חוזר הנה מתפשט ויורד
עם האור ישר שבו, ממלכות של ראש ולמטה,
נמצא ודאי שעביות שבמסך כבר שורה בו,
אלא שאינו נבחן לגרעון כלל, שהרי בעביות
קשור כל שבחו, כי בלעדה לא היה שום
אור בפרצוף אכן לבסוף, אחר שנסתלק האור
מהפרצוף, והעביות נתרקנה מאור ישר שהוא
המליבש בה, הנה אז נתגלה מדת העביות
ההיא בכל גרעונה וכל שפלותה לעומת
האור ישר.

וז"ש הרב "והוא נשאר למטה" כלומר,
אחר שנתרוקן האור הזך מאור העב, דהיינו
אחר שהאר"י נסתלק ונשלף מן האור חוזר
שהלבישו, נשאר אור העב למטה, כלומר,
שנתגלה הפחיתות שבאר"ח כלפי האר"י וזה
אמרו, אשר אור העב הזה, שנשאר למטה
אחר חזרת אור הזך למעלה, הוא בחינת
הכלים עצמם" כלומר, שהאר"ח הזה, שנתרוקן
מאר"י אחר התפשטותו הא', הנה הוא כל
החומר שבכלים שבפרצוף הזה שנק' התפ"א
דא"ק או פרצוף גלגלתא דא"ק, ובתוכו

אור פנימי

כמ"ש זה היטב בהסתכלות פנימית (ח"ב פ"ז ד"ה וטעם).
ונתבאר היטב, שענין העליה והזדככות, הוא מקרה המסך, ואינו שייך לכלים כלל. וענין הכלים, שנשארו במקומם לאחר ההסתלקות דאור ישר, המכונה בדברי הרב, אור העב, הן ד' בחינות עביות הכלולות באותו אור"ח שכבר בא לכלל הלבשה, שהלבישו ע"ס דגוף, שנתרוקנו עתה מאורותיהן. כמ"ש לעיל בדיבור הסמוך.

ונמצא מעתה שהוא מעכב על אור העליון מלהתפשט רק לבחינה ג' של העביות הנשארת בו, כי בחינה ד' שבבחינה ד' כבר אינה כלולה בו עתה, ונמצא שאינו מעכב ואינו מחזיר את אור העליון רק מג' בחינות עביות שנשארו כלולות בו מבחי"ד אשר האור"ח המוחזר מג' בחינות אלו, אינו מספיק להלביש את האור"י רק עד חכמה, ואינו מגיע בהלבשתו עד כתר, והנה נמצא מאליו, שאור כתר נעלם מהפרצוף, משום שאין אור נתפש בפרצוף בלי לבוש וכלי.

פרק ג'

מבאר ד' מיני אורות הנקראים: טעמים, נקודות, תנין ואותיות. והם: א. התפשטות הראשונה מפה עד הסבור, היא טעמים. ב. הקומות היוצאות בזמן הסתלקות נקראות נקודות. ג. הרשימות נקראות תנין, ד. אור הנולד מן הכאת הרשימות ואור החוזר היורד זה בזה, הוא אותיות. וכו' י"ג ענינים:

א. כשיסוד עולה מניח רשימה במקומו להאיר למלכות. ב. הרשימה היא שירים מאור עקודים הראשון, שנמשך ממעלה למטה דרך יושר שהוא רחמים. ג. התפשטות הראשונה של עקודים היתה מאירה ממעלה למטה אל המקבלים, והקומות שיצאו עם הסתלקותן האירו ממטה למעלה. ד. בעלית כתר אל המאציל האיר דרך אחוריו אל הנאצלים. ה. אורות הפנים הם רחמים, ואחורים הם דינים ונקראים אר"ח. ו. חכמה מקבלת מאחור א' של כתר, ובינה מב' אחורים, ומלכות מט' אחורים. ז. עוד יש שינוי לפי איכות הספירה, כי תפארת מקבלת מאחורים דגבורה, שהם אחורים קשים. ח. כפי השינויים בבחינות הספירות כן יהיה האור הנמשך: דין רפה, בינוני או חזק. ט. ג' בחינות אורות: א) התפשטות א' דעקודים מן הפה עד הסבור. ב) הרשימות שנשארו מהתפשטות א' זו, שהיא רחמים. ג) קומות האר"ח הנמשכות מן המאציל בזמן הסתלקות האורות שהוא דין. י. מן ביטוש של אור הרשימות ואור החוזר זה בזה נולד אור רביעי הנקרא ניצוצות. יא. התפשטות א' דעקודים נקראת טעמים. קומות האר"ח נקראות נקודות. הרשימות נקראות תנין. והניצוצות נקראים אותיות. יב. הניצוצות שנקראים אותיות הם הכלים שנקראים גוף. יג. הניצוצות רק נתערבו עם הכלים, ודומות לרפ"ח ניצוצין שנשארו בכלים השבורים דנקודים.

כשיסוד עולה מניח רשימה במקומו להאיר למלכות

א) ונתחיל לבארם מן היסוד, שהוא האחרון מן המניחים רשימו, ונאמר כי בעת עליתו מן היסוד אל מקום ההוד עד למעלה, מניח א' רשימו במקום שהיה היסוד, לצורך המלכות. ואותו הרשימו אינו מסתלק משם לעולם, אפילו כאשר המלכות חוזרת ועולה להמאציל. וכן עושים כל שאר הספירות חוץ מהמלכות.

אור פנימי

א) כבר נתבאר כי מלכות דעקודים נקרא טבור, והמאציל שלה, ה"ס מלכות של ראש, הנקרא פה. וכשמסך שבמלכות דגוף, נודרך מכל העביות הכלול בו, ונשאר זך בהשואה גמורה אל מלכות של ראש, שהוא המאציל שלו, כנודע, נקרא זה, שמלכות חזרה ועלתה אל המאציל, כי בהיותם שניהם שוים במדת הזכות, המה נמצאים אז שדבוקים וכלולים זה בזה כמו בחינה אחת. כנודע, שהשתנות הצורה הוא שיעור הבדל ופירוד ברוחניים, והשתנות הצורה היא הדבקות

והיחוד שברוחניים. ולפיכך בשעה שמלכות דגוף ומלכות דראש נמצאו שוות במדת הזכות, הן נבחנו אז שדבוקות זו בזו ונכללות לבחינה אחת, כמ"ש בחלקים הקודמים. וזה אמרו "ואותו הרשימו אינה מסתלק משם לעולם, אפילו כאשר המלכות חוזרת ועולה להמאציל". ומשמיענו בזה, שאפילו בשעה שנודרך המסך מכל עביתו לגמרי עד שנשאר שוה לזכותו של המאציל, עם כל זה, עדיין המסך כלול מהרשימות שבע"ס דגוף. חוץ מרשימה דבחי"ד כי בחינה אחרונה

הרשימה היא שיריים מאור עקודים הראשון שנמשך

ממעלה למטה דרך יושר שהוא רחמים

(ב) והנה זה ב הרשימו הוא מן האור הראשון, שהיה יורד דרך יושר, ואור הבא ביושר הוא רחמים, ג ואור הבא בדרך חזרה למעלה הוא אור חוזר והוא דין. והנה הרשימו, הוא דרך יושר, וע"כ הוא רחמים.

התפשטות הראשונה של עקודים היתה מאירה ממעלה למטה אל המקבלים.

והקומות שיצאו עם הסתלקותן האירו ממטה למעלה

(ג) והנה נודע, כשבאו הספירות של עקודים, היו ד פניהם למטה, כי

אור פנימי

ברת"ס. והוא נקרא פרצוף ע"ב וכבר נתבאר ענין זה (בח"ג תשובה ר"י). ומשם תדרשנו. (ב) מהתפ"א, שהיא מתפשטת מפה עד הטבור דא"ק, והנה היא כלולה מאו"י ואו"ח מלובשים זה בזה, שאו"י מכונה אור זך, ואו"ח מכונה אור עב (כמ"ש באו"פ פ"ב סעיף י'). אשר השיריים הנשארים מאור הזך אחר הסתלקותו מכונה בשם "רשימה" והיא רחמים להיותה שארית מאור ישר הנמשך ממעלה למטה. לבחינת התלבשות בהפרצוף, והאו"ח שנתרוקן מהאו"י אחר הסתלקותו, נבחן לבחינת הכלים שבתוכם נתלבשו הרשימות שנשארו מהאו"י. כדברי הרב לעיל אות י'.

(ג) פירוש, אור הבא ונמשך מהמאציל מסבת זווג דהכאה הנעשה על המסך תוך דרגות זיכוכו, שאז הקומות מתמעטות והולכות עד שהאור נעלם לגמרי וחוזר לשורשו למעלה למלכות של ראש. והקומות הללו מכונות או"ח דין על שם שמופיעות בזמן של ההסתלקות.

(ד) אין כאן ח"ו שום תנועה ולא עורף ולא עיפוי. אלא כמו שנתבאר בחלקים הקודמים, שכל חידוש צורה כל שהוא מכונה בשם תנועה הרוחנית (עי' הסת"פ ח"א אות ל"ג). ותדע שבחינת השפעה בערכי האורות או בחינת המשכה שבערכי הכלים, מכונה בשם "פנים". ונודע שכל המשפיע הוא משפיע בדבר העב יותר, וכל שהמסך עב יותר מושפעת שם קומת ע"ס גבוה יותר. ולפיכך

אינה מנחת רשימה מטעם שנתבאר לעיל, כי הרשימות האלו הן של אור ישר, ובחינה אחרונה אינה מקבלת לתוכה אור ישר, ואין בה אלא אור חוזר לבד, כנודע.

ותדע, שענין הרשימות הללו, שנשארו כלולות במלכות גם בשעת היותה כלולה במאציל, הנה הן כל הגרעין להולדת פרצוף שני, כי מהרשימות הללו נמשכות כל האורות והכלים אל פרצוף השני. כמ"ש זה לעיל (ובהסתכלות פנימית כאן אות נ"ב). שהוא משום שמסך של מלכות דראש אינו מזדכך לעולם, והזווג דהכאה שבמסך דבחינה ד' אשר שם, הוא בבחינת זווג דלא פסיק, הנה נמצא שבעלות שמה המלכות דגוף ונכללה במסך של ראש, הנה נכללת גם היא בזווג דראש, וזה גורם להתעוררות העביות הכלולה בהרשימות שבה, כי מקבלת מבחינת עביות שממטה למעלה הכלולה שם במסך של ראש, אמנם תכף כאשר הרשימות שבה חוזרות לעביות, נמצא שמתהפך בהן לעביות שממעלה למטה, משום שהן באות מע"ס דגוף, שכבר היו שם בבחינת התלבשות ממעלה למטה, ומתוך זה חוזר ונגלה שם בחינת הגוף שבמסך שעלה, שהיא עביות שממעלה למטה, שהוא גוף ולא ראש, ונבחן גילוי זה לבחינת ירידה ופירוד, מן מלכות של ראש, כי חוזר לקדמותו למלכות דבחינת הגוף, אלא לא לבחינה ד' שנקרא טבור, רק לבחינה ג' שנקרא חזה, ושם נעשה הזווג דהכאה מחדש המוציא ע"ס בקומת חכמה

כוונת ביאתן היה להאיר למטה, לכן פניהן היו דרך המקבלים, אבל בחזרתן לעלות למעלה, אז הפכו פניהן למעלה נגד המאציל ואחוריהם למטה.

בעלית כתר אל המאציל האיר דרך אחוריו אל הנאצלים
(ד) והנה בעלות הכתר אל המאציל, אין ספק כי לעולם, אין אור המאציל נפסק אפילו רגע אחד מן המקבלים הנאצלים, רק ההפרש הוא, כי בעת ההוא אשר הכתר עולה למעלה, אז האור ההוא הורד מהמאציל יורד ממנו אל הספירה דרך אחוריו, שהרי הוא הפך פניו למעלה ואחוריו לנאצלים והוא דינין, כנ"ל. ועל דרך זה בשאר ספירות, בעת שהיו חוזרין ועולין.

אורות הפנים הם רחמים, ואחורים הם דינים ונקראים אורח
(ה) ונמצא, כי אפילו בעת עלית האורות למעלה, הם ממשיכים למטה אור היורד, מהמאציל אל התחתונים על ידם ובאמצעיתם, כנזכר, אמנם הוא נמשך אז דרך אחורים שלהם, ונודע כי הפנים הוא רחמים והאחורים הם דינים, והאור היורד עתה נקרא אור חוזר, לפי שיורד בזמן שהאורות העליונים חוזרים לעלות בשורשם ובמאצילם, ולכן האור הזה הוא דין.

אור פנימי

נבחנים כאן האורות של רחמים שמושפעים בבחינת התלבשות בהפרצוף, שהם פניהם למטה, שמלת פנים, פירושו השפעה. למטה, פירושו עביות הגדולה יותר. "ופניהם למטה" פירושו שההשפעה נאחזת בבחינת העביות הגדולה יותר שבמדרגה.
(ה) כבר נתבאר שבחינת השפעה מכונה פנים, וממנה מובן אשר בחינת ההסתלקות מהשפעה, מכונה אחורים. גם נתבאר, אשר "למטה" פירושו, בחינה העבה יותר אשר שם. "ואחוריהם למטה" פירושו, שהאורות מסתלקים ופורשים עצמם מהעביות, באופן, שבהבחינה שהעביות גדולה יותר תהיה שם הסתלקות גדולה יותר.

(ו) זה כלל גדול בהחכמה, אשר האור העליון הולך ושופע תמיד בלי הפסק או שינוי כל שהוא. בסוד הכתוב אני הויה לא שניתי וגו'. כמו שהארכנו בזה בחלק א' (בארי פרק ב' אות ב'). ולפיכך גם בעת הסתלקות, דהיינו בזמן שהמסך הולך ומדכך, אע"פ שהסתלקות זו היתה בבת

(ז) כלומר שאור יורד מהמאציל אל הבחינות התחתונות שנעשו בכל ספירה וספירה בדרך עלית המסך והודככותו, שבכל מקום שהמסך שבמלכות עלה לשם, נעשה המקום, שהוא לבחינה תחתונה, שפירושו הוא, שמפסקת על אור המאציל ומעכבתו מלהתפשט ממנה ולמטה, ונמצא אור המאציל מסתיים

חכמה מקבלת מאחור א' של כתר, ובינה מב' אחורים, ומלכות מט' אחורים (ו) נמצא כאשר ה' הכתר חזר ועלה אל המאציל, טרם כל הספירות כנ"ל, הנה אותו האור היורד מהמאציל אל הספירה שלמטה מן הכתר, נמשך ועובר, דרך אחורים של הכתר. והנה הוא דין, כנזכר. ועל דרך זה הוא בזמן עליות שאר הספירות, אלא שיש חילוק אחד בזה, והוא, כי החכמה אינה ס' מקבלת רק מאחורי הכתר לבד, ובינה מקבלת משני אחורים, ולכן הוא יותר דין, ועל דרך זה בכולם, עד שנמצא, כי המלכות מקבלת מט' בחינות של אחורים, ולכן הוא יותר דין מכל שאר ספירות שעליה.

עוד יש שינוי לפי איכות הספירה, כי תפארת מקבלת

מאחורים דגבורה, שהם אחורים קשים

(ז) עוד יש בחינה אחרת, כי הנה התפארת מקבלת האור שלה מן ספירת הגבורה מן האחורים שלה, והם אחורים קשים וגבורות חזקים מאד, כנודע, ושאר הספירות שלמעלה אינם כך.

אור פנימי

(ט) אחורים, פירוש, הסתלקות. כנ"ל. והנה בהתפ"א יצאו כל הספירות בקומת כתר, ונמצא שכל הספירות קבלו מבחינת הפנים של הכתר, להיותן שוים עמו בקומה משא"כ בשעת הזדככות, כי בשעה שנזדכך לבחינה ג' ויצא קומת חכמה, ואור כתר נשאר נעלם בפה. הנה נמצא עתה, שחכמה מקבלת מאחורים של כתר, כלומר, שסובלת ומרגשת את החסרון הגדול מהעלמת אור הכתר, וזה אמרו "שהחכמה מקבלת מאחורי הכתר" דהיינו בחינת דין מחסרון של הארתו שמרגשת כאמור, ועד"ז שאר הספירות.

(י) כי זה הכלל שכל הכחות שבעליון נמצאים תמיד בהתחתון ממנו, שמקבל בהכרח כל האחורים שבעליון שלו שבשעה שנזדכך לבחינה ג' ויצא קומת חכמה, וקבלה בחינת הדין שמתגלה בה מחסרון הארתו של אור כתר כנ"ל, הנה או גם הספירות שלמטה מן חכמה מקבלים ג"כ אותו האחורים, שהרי גם הם קבלו מן הפנים של הכתר בהתפ"א, כמו חכמה, כי כולם היו שם בקומה שוה עד הכתר, ועתה בקומה דבחינה ג' נמצאים חסרים מאור הכתר, ואין להם, אלא מאור הפנים של חכמה. ועד"ז, כשנזדכך מבחינה

במקום ההוא, ועל כן אנו מכנים את המקום שהמסך בא שם בשם בחינה תחתונה.

וזה שמדייק הרב, "אל התחתונים על ידם ובאמצעיתם". להשמיענו שהאור נמשך מהמאציל רק על ידם של בחינות התחתונות ובאמצעיתם של בחינות התחתונות, דהיינו באמצעות המסך המעלה אר"ת, בדרך עליתו וביאתו בדרגות זיכוכו, שבביאתו לבחינה שהוא ד"א, הרי בחינה נעשה לבחינה תחתונה המכה באור העליון ומעכבו להתפשט ממנו ולמטה. ונמצא, כל שיעורו של האור שהיה ראוי להתקבל בו, נדחה בחזרה לאחוריו בסוד אר"ת, וממשיך ע"ס בקומת חכמה כנ"ל וכו' עד"ז. והנך מוצא שהמשכת האור בא תמיד, מבחי' תחתונה שנתחדשה, שהאור שלא קבלה נעשה לאור חוזר כנ"ל.

(ח) דהיינו, בסבת הזדככות המסך מבחינה לבחינה, שהאור העולה מבחינה ג', אינו מגיע להלביש את אור הכתר, וע"כ חזר ועלה לשורשו, שאין גילוי אור בלי לבוש, כנודע. והסתלקות הזה דאור הכתר, מכונה בשם "אחורים של הכתר". כי פנים, פירוש, השפעה והתפשטות, ואחורים, פירוש, הסתלקות למשפעה.

כפי השינויים בבחינות הספירות כן יהיה האור הנמשך: דין רפה, בינוני או חזק (ח) ונמצא, כי כפי שינוי הבחינות, כן יהיה שינוי האור ההוא הנמשך, או דין רפה, או דין בינוני, או דין חזק. אבל הצד השווה שבהם שבכלם, כי כלם הם דינים, להיותם דרך אחורים, כנזכר. ואין כח בקולמס להרחיב ולפרט כל הפרטים האלו, שיש בענין זה.

ג' בחינות אורות: א) התפשטות א' דעקודים מן הפה עד הטבור.

ב) הרשימות שנשארו מהתפשטות א' זו, שהיא רחמים. ג) קומות

האור"ח הנמשכות מן המאציל בזמן הסתלקות האורות שהוא דין

ט) והנה נמצא כי יש כאן ג' בחינות של אורות: אור א', הוא האור הראשון שבכולם הנקרא עקודים, שירדו ונתפשטו כ מן הפה ולחוץ ולמטה עד (החזה) הטבור. אור הב' הוא אור י הרשימו שהשאיר האור הא' מהאור ההוא עצמו שבא דרך יושר, והוא רחמים. אור הג', הוא אור חוזר והוא האור הנמשך מן המאציל אל הספירה, ונמשך מ בזמן שהיו האורות עולים וחוזרים ממטה למעלה, ואור הזה הוא דין, כנזכר, להיותו נמשך דרך אחורים.

אור פנימי

אל מלכות שלה, שע"ס אלו נקראות גוף, ומלכות דגוף נקרא טבור, כנ"ל ועשר ספירות של ראש וגוף זה היו בקומת כתר, כנ"ל.

ל) עי' בדברי הרב לעיל (פ"ב אות י') שכתב שב' אורות נשארו אחר הסתלקות דהתפ"א, שהם: א' הוא האור הנשאר מאור ישר, וב', הוא אור עב, שפירושו, אור חוזר שנתרוקן מאור ישר שהלביש בעת התפ"א ונשאר למטה, ונתגלה העביות שבו, ואור העב זה ה"ס הכלים, ואור הו"ך הנשאר מאו"י נקרא רשימה, ורשימה זו נשארה מלוכשת בתוך אור העב. עש"ה ובאו"פ שם.

מ) "עולים" פירושו, הזדככות מן העביות, כדי לבא בהשואת הצורה עם העליון שלו דהיינו המאציל. "חוזרים" פירושו, הסתלקות האור אחר התפשטותו, שנבחן שחוזר לשרשו. וזה אמרו 'אור הנמשך מן המאציל אל הספירה ונמשך בזמן שהיו האורות עולים וחוזרים'. פי' אור העליון הנמשך על ידי זיווג דהכאה בזמן הזדככות המסך וביאתו בהמדרגות שבדרך זיכוכו, שאז הקומות מתמעטות

לבחי"ב, ויצא קומת בינה, שעתה נמצאת בינה סובלת גם מהסתלקות אור חכמה, ונמצאת מקבלת לתוכה ב' בחינת אחורים, שהן: אחורי כתר שכבר קבלה בשעת היותה בקומה דבחינה ג', ואחורי חכמה שמקבלת עתה, הרי גם הספירות שלמטה מבינה סובלים ג"כ מאותו האחורים דחכמה, בנוסף על אחורים דכתר שקבלו בעת הופעת קומה דבחי"ג. וכו' עד"ו, עד בשעה שנזדכך לבחינת הכתר, שלא יצא שם רק קומת מלכות לבד, וחסרו שמה כל הט"ר ונמצאת המלכות שמקבלת מט' אחורים, כי בשעת היותה בקומה דבחי"ג קבלה אחורים דכתר, ובשעת היותה בבחי"ב קבלה אחורים דחכמה, ובשעת היותה בבחי"א קבלה אחורים דבינה, ועתה, שאין לה אלא אור עצמה לבדה, מקבלת גם מאחורים דז"א, שהן, שש הספירות: חג"ת נה"י, הרי שמלכות קבלה ט' בחינות אחורים. כ) היינו התפשטות הראשונה, שיצא הזיווג דהכאה על בחי"ד, שנקרא פה, שהוא בחינת מלכות של ראש, אשר אחר כך נתרחבה המלכות הזאת, לע"ס מינה ובה עד

מן ביטוש של אור הרשימות ואור החזר זה בזה, נולד אור רביעי הנקרא ניצוצות
(י) ואמנם עוד יש אור רביעי נולד מבין האורות הנזכרים, והוא כי
בהיות אור הג' הנקרא אור חזר, נמשך נ' ויורד למטה להאיר בספירה
ואז פוגע באור הב' הנקרא רשימו, אשר נשאר למטה. והנה הם חלוקים
בטבעם, כי זה אור ישר ורחמים, וזה אור חזר ודין, ולכן מכים ומבטשים

אור פנימי

שאר הזוג שבחינה העליונה, נמשך ויורד
לבחינה התחתונה הריקנית מאור שלה, והוא
פוגע שם ברשימו. ולהלן מכנה הרב לאותו
האור היורד מהארת הזוג ולמטה בשם
„אור היורד“.

(ס) פירוש, כי הרשימה הוא מאור
הנשאר מן התפשטות הראשונה, אשר קומתה
עד הכתר, בהיות שהזוג דהכאה נעשה שם
במסך דבחי"ד, והנה משום זה נחשב אצלו
העביות דבחי"ד לבחינת פנים שלו, שהרי
ממנה נמשך לו כל גובה קומתו, ועביות
מבחי"ג ולמעלה נחשב לו לאחורים של
הכלי שלו, ואינה מאירה אצלו.

והיפוכו הוא האור היורד אליו מהארת
הזוג דבחינה העליונה, למשל, כשיורד הארת
הזוג דבחי"ב לספירה דבחי"ג שנתרוקנה
מאורה, כנ"ל, הנה האור היורד ההוא בא
מזוג דהכאה שנעשה במסך דעביות דבחי"ב,
שקומתו עד הבינה, ונחשב אצלו העביות
דבחי"ב לבחינת הפנים שלו, דהיינו לתכלית
גובה קומתו, והוא משאיר העביות דבחי'
ג' ובחינה ד' לבחינת אחורים, דהיינו
לשפלות וגרעון, כי מתוך שאינן מאירות
אצלו, נמצא שמוריד ומשפיל אותן למטה,
כלומר, ששינוי הצורה שבהן, נעשה למפריד
על האור, דהיינו, להיפך מהרשימה שבה
הבחינה הד' העבה יותר ממשכת ומתחברת
עם האור הגדול יותר, כנ"ל.

וזה אמרו „והנה הם חלוקים בטבעם, כי
זה אור ישר ורחמים, וזה אור חזר ודין“.
כי הרשימות הנשארות בכל הספירות הן
באות מאור ורחמים, דהיינו מהתפשטות
הראשונה שיצא הזוג על מסך דבחי"ד, שבו
כל העב יותר הוא משובח יותר, שהוא כולו

הולכות עד שמזדכך לגמרי ומשווה צורתו
אל המאציל, דהיינו אל מלכות של ראש,
כנ"ל וענין זה מכונה תמיד „עליות האורות
אל המאציל“, וזכור זה.

(ג) המדרגות נבחנות זו אל זו בבחינת
אב אל בנים כנ"ל בדברי הרב פ"ב אות ג'.
ולפיכך בעת עליות האורות למאציל, בעת
שנזדכך המסך דבחי"ד לבחי"ג, שנעשה אז
הזוג בבחי"ג, והבחינה הד' נשארה ריקנית
מאורה, הנה אז משפיע בחי"ג לבחי"ד מהארת
הזוג שלה, וכן אחר זה, כשמזדככת הבחינה
הג' לבחינה ב', שהזוג בבחי"ב, שאז גם
בחי"ג נשארה ריקנית מאור, הנה אז בחי"ב
משפיע לבחי"ג מהארת הזוג שלה. וכו' עד"ו.
ואע"פ שמצד המשכת האורות נחשבת בחי"ד
לכתר ובחי"ג לחכמה, אמנם בערך הכלים
לעצמם הוא בהיפך, אשר בחי"ג נחשבת
לז"א ובחי"ד למלכות. וכיון שהבחי"ד ריקנית
מאור, ע"כ אין להבחין כאן רק בערך כלים
לפי עצמם, וכן כולם עד"ו.

וזה אמרו „בהיות אור הג' הנקרא אור"
נמשך ויורד למטה להאיר בספירה". אור הג'
פירשו, האור של הקומות היוצאות בדרך
זיכוכו כנ"ל, והנה האור ההוא נמשך ויורד
גם למטה ממקום הזוג להאיר אל הספירה
אשר מתחתיה, דהיינו כנ"ל, אשר בעת שהזוג
היא בבחי"ב הנה נמשך הארת הזוג להספירה
שלמטה ממנה שהיא בחי"ג הריקנית מאור,
וגודע, שהאורות השאירו רשימות בהספירות
אחר הסתלקותם משם, וע"כ בשעה שנמשך
הארת הזוג דבחי"ב לבחי"ג, פוגע שם באור
הרשימה שלה.

וזה אמרו „ואז פוגע באור הב' הנקרא
רשימו, אשר נשאר למטה“. דהיינו כמבואר,

זה בזה. ובפרט כי אור ϵ הרשימו חושק וחפץ לעלות אל מקורו שהוא אור הא' כנזכר, ואף על פי שאינו עולה בפועל, כי הרשימו נשאר קיים לעולם למטה, ועם כל זה חשקו ותאווה לעלות. ϵ אבל האור חוזר, הנה הוא יורד למטה, כנזכר, ונמצאו הפכים בטבעם, ואז מכים זה בזה, כנודע, כי אין שום בטישה והכאה אלא בהיות האורות חלוקים בטבעם, ואז נולד מביניהם על ידי הכאתם זה בזה, ניצוצות של אור מבחינת אור חוזר שהוא דין, והוא גרוע מאור הרשימו שהוא רחמים. ואלו הניצוצות הם אור רביעי שאמרנו.

התפשטות א' דעקודים נקראת טעמים. קומות האו"ח נקראות נקודות.

הרשימות נקראות תגין, והניצוצות נקראים אותיות

יא) ובזה תבין מה שאמרנו, כי באלו האורות של עקודים יש ארבע בחינות, שהם: טעמים נקודות תגין אותיות. וזה ענינם, האור הראשון שבכלם הוא הנקרא טעמים, ואור השלישי הנקרא אור חוזר, הם הנקראים נקודות כנודע, כי הנקודות הם בחינת דין. והאור השני הנקרא רשימו, הוא הנקרא תגין. האור הרביעי הם הניצוצות הנופלות והם הנקראים אותיות.

אור פנימי

כי כל אלו הזווגים היוצאים במדרגות זיכוכו, הנה הם נעשים בראש ומשם נמשכים ממעלה למטה אל הגוף. אלא מטעם שיוצאים בשעת הזדככות ואינו עומד להתקיים הוא נבחן לאו"ח ודין כנ"ל.

וזה "אבל האו"ח הוא יורד למטה" כלומר, אם להתחשב רק עם זמן של הזווג, הרי הוא נמצא שמתפשט ויורד לשעתו להתלבשות בגוף, משא"כ הרשימה, שיש בה החפץ להסתלק מהגוף ולעלות למקורה, כנ"ל.

ותדע, שמטעם זה נמצא האו"ח היורד מהארת הזווג נמצא מתגבר על אור הרשימה בשעת הכאתם וביטושם זה בזה, וע"כ נפרשו ניצוצים מן או"ח הזה, ומתלבשים בתוך הכלי הריקני מאור, ונמצא אור הרשימה נדחה מתוכיותה ועלה ממעל לאותו הכלי בסוד תגין על האותיות. כמו שכתב הרב לקמן פ"ד אות ד' כי אין שניהם יכולים להיות בכלי אחד להיותם הפכים זה לזה, כנ"ל, ודע שהכאה וביטוש האמור, הוא נעשה ממעל להכלי הריקני, כי הרשימה מכה באו"ח ואינו מניחו להתפשט, והאו"ח היורד מכה ברשימה כדי להתלבש ולהאיר בכלי,

רחמים. אבל האו"ח היורד מהארת הזווגים היוצאים בשעת הזדככות, הנה כל הקומות הללו נחשבות לאו"ח ודין, להיותן מסתלקות מן העביות, ומורידות ומשפילות את העביות לבחינת אחורים כנ"ל, וע"כ אור היורד מהן הוא בסתירה אל הרשימות, אשר בהן העב יותר חשוב יותר, כמבואר. ונמצא כי מה שנחשב לבחינת פנים כלפי הרשימה נחשב לבחינת אחורים כלפי האו"ח היורד, ומה שנחשב לבחינת פנים כלפי האו"ח היורד, נחשב לבחינת אחורים כלפי הרשימה. וע"כ הם מכים ומבטשים זה בזה.

ע) כי להיותה חלק הנשאר מהתפ"א, שכבר נסתלקה ונעלמה למקורה, נמצא החשק והחפץ הזה טבוע גם בהרשימה, וזה "ואע"פ שאינו בפועל כי הרשימו נשאר קיים לעולם למטה וע"כ חשקו ותאווה לעלות". כלומר ואע"פ שהרשימה מיוחדת להשאר בהכלי, והיא לא תעלה למקורה לעולם עכ"ל, יש בה החפץ לעלות משום שכת כללות האור נשאר טבוע בה בהכרח.

פ) פי' שהוא בא ונמשך מהמאציל ע"י זווג מחדש, ויורד למטה להתלבשות בתוך הגוף.

הניצוצות שנקראים אותיות הם הכלים שנקראים גוף
(ב) והנה זה האור הרביעי, שהם הניצוצות הנקראים אותיות, הם
עצמם בחינת ז' הכלים, כנודע, כי האותיות נקראים גופא. והרי נתבאר
מהיכן נעשו הכלים.

הניצוצות רק נתערבו עם הכלים, ודומות לרפ"ח ניצוצין

שנשארו בכלים השבורים דנקודים

(ג) ונלע"ד ששמעתי מפי מורי ז"ל שכבר מתחילה ק' היו בהם בחינות
כלים אלא שאלו הניצוצות נתערבו ונתחברו בהם והיו בהם ר' בערך בחינת
הרפ"ח ניצוצין שנשארו תוך הכלים של עולם הנקודים כשנשברו וכו'.

אור פנימי

כי ניצוצין דבחי"ג באו בבחי"ד, וכן ניצוצין
דבחי"ב לכלי דבחי"ג, וניצוצין דבחי"א בכלי
דבחי"ב וכו'. וע"כ נבחן החיבור הזה לעירוב.
והבן זה.

(ר) דבר גדול משמיענו בזה, כי נודע,
שבחינת הרפ"ח ניצוצין, שנשארו בכלים
אחר שנשברו ומתו, היו הגורמים להחיות
את הכלים, משום שהניצוצין האלו היו בסוד
שיתוף רחמים בדין, כמ"ש במקומם. הנה
כן הניצוצין שבכאן שנפלו מאור"ח היורד, גם
המה הם מסוד שיתוף מדת הרחמים בדין
אלא בסוד ההתחלה, כי כל בחינה עליונה,
נחשבת למדת הרחמים כלפי בחינה שלמטה
הימנה, וכיון שניצוצין דבחינה עליונה נפלו
ונתערבו ונתחברו עם בחינה התחתונה, כנ"ל
בדיבור הסמוך עש"ה, הרי זה נחשב לעירוב
מדת הרחמים בדין, בשוה לרפ"ח ניצוצין
הנ"ל.

ותדע שזה כל שבחה של הסתלקות
דהתפ"א כי בסבתה ירדו ניצוצין הנז' ונעשה
השורש לשיתוף מדת הרחמים בדין, וזה
שמציין הרב לקמן על הסתלקות זו, שהיא
בחינת קלוקל על מנת לתקן. והיינו בדומה
לשבירת הכלים אשר ג"כ היה על מנת
להחיות. והיינו השיתוף של מדת הרחמים
בדין שממנו התחיה וממנו כל תיקון העולם.
והבן זה. ויתבאר עוד במקומו.

עד שנפרשו ניצוצין מהאור ויורדין ובאין
לתוך הכלי.

(ז) שבהם חזר ונתפשט האור אח"כ
התפשטות שניה בקומת חכמה, אשר כתר
נשאר נעלם בפה, ואור חכמה התלבש בכלי
דכתר ואור בינה בכלי דחכמה וכו' עד
שמלכות נשארה בלי אור, כמ"ש לקמן. ותדע
שאלו הניצוצות הוכנו לכלים לאורות הללו
כמ"ש לעיל באור"פ פרק ב' אות ג'.

(ק) כן כתב הרב בהדיא לעיל פ"ב אות
י'. אשר אור העב הנשאר אחר הסתלקות
האור דהתפ"א, הם בחינות הכלים עצמם
של הפרצוף, שבהם באו ב' האורות הנ"ל,
הנקראים: אור ב' רשימה ואור ד' ניצוצות
הנופלים הנק' אותיות.

וז"א. "שכבר מתחילה היו בהם בחינת
כלים אלא שאלו הניצוצות נתערבו ונתחברו
בהם". פירוש, כי ב' בחינות כלים צריכים
להיות מוכנים להתפשטות השניה, כי יש
שם בכל ספירה דבר ונוקבא, כמ"ש הרב
בע"ח (בשער ד' פ"ג) וע"כ מאותן בחינות
הכלים שהיו בהם מתחילה דהיינו מאור העב
הנ"ל, הנה נעשו מהם הכלים לאורות של
הזכרים של התפ"ב. ומן הניצוצות שנפלו בהם
ונתערבו עמהם, נעשו הכלים לאורות של
הנקבות דהתפשטות הזו. ואמרו "ונתערבו"
הוא להשמיענו שהבחינות אינן שוות זו לזו.

פרק ד'

מבאר ההכאה והביטוש שנעשה בעת הסתלקות האורות אל המאציל בין האור החוזר היורד ובין הרשימות אשר מהניצוצין שיצאו מחמת ההכאה נתהוו הכלים שהם האותיות. ומרשימות הן התגין, וכו' ח' ענינים:

א. מלכות נקראת אספקלריא דלא נהרא, מחמת שלא חזר לרדת אור שלה בכלי שבה. ב. אופן שני למה שמלכות נקראת אספקלריא דלא נהרא, מחמת שלא השאירה רשימה בכלי שלה. ג. זוג דהכאה בין אור'ח היורד מן יסוד אל מלכות, ובין אור א' של מלכות העולה. ד. כלי היסוד נעשה מן הניצוצין שנפלו מהכאת האור הבא דרך אחוריו ברשימה. והתגין נעשו מהרשימה המאירה מרחוק. ה. ג' הבחנות בעשר הספירות: כתר, ושאור הספירות. ומלכות. כתר הניח רשימה ולא כלי. שאר הספירות הניחו רשימות וכלים. ומלכות הניחה כלי ולא רשימה. ו. אחר כל ההסתלקות חזרו האורות למקומם, והיינו בפרצוף ע"ב דא"ק, חוץ מאור הכתר, ואז נעשה ביטוש מרשימה דכתר ואור החכמה זה בזה ויצאו ב' כלים, א' לכתר וא' לחכמה, שה"ס זכר ונקבה בראש ע"ב דא"ק. ז. ההודככות וההסתלקות שהיו בעקודים דומות בצד מה לביטול מלכים של עולם הנקודים שמתן ונתבטלו. ח. ההפרש ביניהם שכאן היה קלקול ע"מ לתקן, ובנקודים היתה שבירה ומיתה ממש.

מלכות נקראת אספקלריא דלא נהרא, מחמת שלא חזר לרדת אור שלה בכלי שבה (א) ודע כי כל הט' אורות כשחזרו ועלו השאירו רשימו. במקומם, אבל המלכות עלתה כולה ולא הניחה במקומה שום רשימו. וז"ס מ"ש בספרי הזוהר והתיקונים, כי המלכות נקראת אספקלריא דלא נהרא מגרמה כלום. וכבר נתבאר ענין זה למעלה, בבחינת כלי המלכות, א שלא חזר לירד האור שלה בכלי שבה, אלא נשאר בכלי היסוד.

אופן שני למה שמלכות נקראת אספקלריא דלא נהרא.

מחמת שלא השאירה רשימה בכלי שלה

(ב) גם הוא באופן שני, כי בעלות אור שלה למעלה, לא הניח בה שום רשימו כלל, אבל הרשימו, שנשאר בכלי היסוד לצורך עצמו, הוא. היה מאיר משם גם בכלי של המלכות.

זוג דהכאה בין אור'ח היורד מן יסוד אל מלכות, ובין אור א' של מלכות העולה (ג) * וכשעלה אור המלכות אל היסוד היה היסוד מאיר ב' בכלי של

אור פנימי

(א) היינו בהתפשטות ב', שיצא הזוג דחכמה וכו', ואור המלכות, בכלי היסוד ירד בקומת חכמה, וע"כ נתחלפו האורות שבא ואור החכמה בכלי דכתר, ואור הבינה בכלי ח"ד פ"ב אות ח'.

(ב) כבר נתבאר, שכל הקומות היוצאות בדרך ההודככות, הן נבחנות לאור'ח ודין, * שער הקדמות שער א' דרוש כיצד נעשו הכלים. ** עץ חיים היכל א"ק שער ר' פ"ה. ואע"פ שיש בהן גם אור'י, אלא כיון

המלכות דרך אחורים שלו של היסוד, כנ"ל, בסוד אור חוזר, ואז אור חוזר היורד בכלי של המלכות, ג פוגע באור עצמו הראשון של המלכות העולה למעלה, ובטש דא בדא, וירדו ניצוצין מן האור"ח היורד ה בכלי של המלכות.

כלי היסוד נעשה מן הניצוצין שנפלו מהכאת האור הבא דרך אחוריו ברשימה. והתגין נעשו מהרשימה המאירה מרחוק (ד) וכשעלה יסוד הניח רשימו במקומו, וכשבא האור לו דרך אחוריו הכה בזה הרשימו, ונפלו ממנו ניצוצין, ונעשו מהם בחינת כלי של היסוד, ואז אותו הרשימו, היה מאיר בכלי זה מרחוק, ולא נכנס בתוכו, וה"ס התגין.

אור פנימי

שנמשכות דרך אחורים, דהיינו בדרך הזדככות העביות שנקרא פנים כנ"ל, ע"כ גם האור"י נבחן לבחי' דין. וזה אמרו, "היסוד מאיר בכלי של המלכות דרך אחורים של היסוד" אשר כל הע"ס האלו האור"י והאור"ח יחד הן בחינת אחורים ודין. אמנם מלבד זה יש להבין, אשר כל האור היורד מהיסוד לכלי מלכות, הוא כולו אור"ח ואין בו מאור"י כלום, כי בהיות מקום הזווג המסך בכלי היסוד דהיינו בבחי"ג, הרי המסך הזה מעכב על האור"י, שלא יתפשט ממנו כלום מבחי"ג ולמטה, ונמצא שכל מה שיוורד מהיסוד לכלי המלכות הוא רק אור"ח ולא אור"י, וזה שמוסיף הרב ומדייק "בסוד אור"ח" כאמור.

(ג) שאור זה הוא בקומת כתר, שהוא מחשיב את העביות הגדולה יותר לבחינת פנים, ואור"ח היורד משפיל העביות הגדולה דבחי"ד, ומעדיף לבחי"ג הו"ך ממנה שהוא בסתירה לאור המלכות העולה, וע"כ מבטשים זה בזה כנ"ל (ח"ד פ"ג אות ט' ע"ש) ויתבאר עוד בהסתכלות פנימית כאן.

(ד) ונקראו ניצוצין משום הדמיון אל הניצוצין היוצאים מתחת הפטיש דאתנהרו ואתדעכו לאלתר. כמ"ש בזהר אמנם אין המשל דומה לגמרי, כי הניצוצין היוצאין תחת הפטיש מאירים כרגע ונאבדים תכף ולא נודע מקומם איה, משא"כ אלו

ניצוצין שבכאן וכן הרפ"ח ניצוצין אע"פ, שנכבו תכף, מחמת הסתלקות הזווג לבחינת יותר עליונה, שהיא הבחי"ב, עכ"ז לא נאבדו משם, כי אין העדר ברוחני כנודע, ועצמותן וממשיותן נשארו שמה, אשר אח"כ חזרו לאיתנם בעת שהגיע לשם התפ"ב כמ"ש במקומו.

(ה) הוא אור העב הנשאר למטה אחר ההסתלקות דהתפ"א, שהוא עצם הכלים השייכים להתפ"א דעקודים, אשר שמה הניחו האורות את הרשימות שלהם, ושמה נפלו הניצוצין מהאור"ח היורד. כמ"ש הרב לעיל (ח"ד פ"ב אות י' ע"ש ובאור"פ).

(ו) היינו להתפשטות ב', הבאה לאחר מכן שנקראת פרצוף ע"ב דא"ק, אבל כלי היסוד של העקודים שבכאן, הוא נעשה מאור העב הנשאר למטה אחר ההסתלקות דהתפ"א, כנ"ל בדיבור הסמוך.

(ז) עי' היטב לעיל בדברי הרב ח"ד פ"ג אות ט' ובאור פנימי אות פ' שנתבאר זה באורך. ודע כי אחר שנפסק הזווג בכלי העליון ועלה ממעל לו, אשר אז נפסק ג"כ הארת הזווג מכלי התחתון בהכרח, הנה אז נמצאים גם הניצוצין שירדו לשם שמתכבין, וע"כ יכולה שוב הרשימה, שהיתה ממעל לכלי, לחזור ולהתלבש בכלי כבתחילה (עי' לעיל באור"פ פ"ג אות פ'). ועכ"ז אותה הארה מרחוק שנקראת תגין, לא פסקה מכלי

ג' הבחנות בעשר הספירות : כתר, ושרר הספירות. ומלכות.
כתר הניח רשימה ולא כלי. שאר הספירות הניחו רשימות וכלים.

ומלכות הניחה כלי ולא רשימה

ה) וכן עשו כל הספירות, ה חוץ מכתר, שהניח הרשימו לצורך החכמה ם אבל לא עשה בחינת כלי, לפי שבשלומה שאר הספירות, בעלותם למעלה על ידי ם הכאה במה שלמעלה מהם ם והכאה של הרשימו, ם היה נעשית בחינת הכלים, אך ם הכתר לא יש מי שיכה ברשימו שלו בעליתו, לכן לא נגמר עדיין הכלי שלו. והרי כי הכתר הניח רשימו ולא כלי. ושרר הספירות הניחו רשימו וכלי והמלכות הניח כלי ולא רשימו.

אור פנימי

עשה בחינת כלי" פי' לצורך הנקבה אשר שם, כמ"ש לקמן בדיבור הסמוך.

י) כלומר על ידי זווג דהכאה בבחינה אשר למעלה מהכלי שנתרוקן מהאור, נמשך ויורד אור"ח לכלי שנתרוקן, דהיינו אחר שנסתלק האור מכלי מלכות, שהוא משום שנוזכך המסך דבחינה ד' לבחינה ג' שהיא יסוד, ונעשה הזווג בכלי של יסוד הנה אז יורד אור"ח מהארזת הזווג הזה, אל המלכות שנתרוקנה מהאור. וזה אמרו "על ידי הכאה במה שלמעלה מהם" נמשך האור"ח לכלי.

כ) הרשימה שנשארה בכלי שנתרוקן, מכה באור חוזר היורד לכלי שלו, משום שהוא הפכי לאור חוזר היורד כנאמר לעיל, וע"י הכאה זו נולדו ונפרשו ניצוצין מאור"ח היורד ונופלים לתוך הכלי שנתרוקן, ומניצוצין הללו נעשו הכלים.

ל) היינו הכלים, לצורך הכלים של התפ"ב, אבל הכלים דעקודים דהתפ"א נעשו מאור העב, כנ"ל בדברי הרב פ"ב אות י' (ועי' באור פנימי פרק ב' אות ק').

מ) כי בהגיע המסך להזדככות הגמורה כבחינת המאציל, הנה אז כבר פסק כחו, ואין בו עוד שום זווג דהכאה, שיוירד אור"ח בכלי דכתר אחר שנתרוקן מהאור, "לכן לא נגמר עדיין בחינת הכלי שלו" כי אין שם ניצוצין מאור"ח היורד, כמבואר.

גם לאחר זה, משום שאין העדר ברוחני כנודע, בסוד מעולם לא זוה שכינה וכו'.

ח) פירוש, שאותה הרשימה נעשתה לבחינת כלי של הזכר. דאור החכמה, בכתר דהתפ"ב, הנקרא ע"ב דא"ק. וז"ש הרב, "מכתר שהניח הרשימו לצורך החכמה אבל לא עשה בחינת כלי". כלומר, שלא עשה בחינת כלי לצורך הנקבה של אור החכמה בכלי דכתר של התפשטות ב', כמ"ש בסמוך.

ט) כבר כתב הרב לעיל (פ"ב אות י') שעצם בחינת הכלים דעקודים נעשו מאור העב הנשאר מאור הסתלקות גופו, ע"ש. ומזה תבין שאין כאן המדובר מכלי דכתר גופו אלא הכוונה היא על הכלים דהתפ"ב, הבאה לאחר הסתלקות של עתה, אשר יש שם בכלי דכתר בחינת זכר ובחינת נקבה. וכן בכלי דחכמה ובינה ויסוד ומלכות, כמ"ש הרב לקמן (אות ו' ובע"ח בשער מול"מ פ"ג). והנה הכלים של הזכרים משם, נעשו מן הרשימות הנשארות בכלים דעקודים. והכלים של הנקבות, נעשו מהניצוצין הנופלים מאור"ח היורד לתוך הכלים דעקודים שבכאן כמ"ש שם בדברי הרב.

וזה אמרו, "אשר הכתר הניח רשימו לצורך החכמה" דהיינו הכלי של הזכר דאור החכמה שבכלי דכתר דהתפ"ב. אבל לא

אחר כל ההסתלקות חזרו האורות למקומם, דהיינו בפרצוף ע"ב דא"ק, חוץ מאור הכתר, ואז נעשה ביטוש מרשימה דכתר ואור החכמה זה בזה ויצאו ב' כלים, א' לכתר וא' לחכמה, שה"ס זכר ונקבה בראש ע"ב דא"ק.
(ו) : אמנם אחר קבלת אלו הספירות מן המאציל חזרו למקומם

אור פנימי

שיש ע"ס בכל קומה וקומה, עכ"ז, הן נבחנות רק בשם ספירה העליונה שבקומתן; כי הקומה דבחי"ג, אע"פ, שיש בה ע"ס עד קומת חכמה, היא נקראת כולה רק בשם אור החכמה לבד, דהיינו על שם ספירה העליונה שבהקומה. וכן הע"ס של הקומה מבחינה ב', שהיא עד הבינה, נקראת בינה בלבד. ודבחי"א בשם ו"א. ודבחינת כתר ושורש בשם מלכות. גם תדע, שכל אלו הרשימות, שהאורות של העקודים הניחו בכלים שלהם אחר הסתלקותם, הנה כל אלו נשארו רק בכלי המלכות, שהרי היא הכלי המיוחדת, לכל הע"ס דעקודים כנ"ל, וזהו האור העב, שמביא הרב לעיל פ"ב אות י', שהוא בחינת הכלים עצמם דעקודים, אשר שם הניחו האורות את הרשימות שלהם. הנה בהכרח, שהוא בחינת המלכות לבדה, שהרי בט"ר אין שם שום עביות, כנ"ל. ונתבאר באו"פ שם, אשר אור העב הזה ה"ס או"ח שבהמלכות, שנתרחבה עמו מינה ובה, להלביש הע"ס דאו"י ממעלה למטה שנקרא גוף, עש"ה. הרי מבואר, שהרשימות כולן שנשארו מהתפשטות הראשונה אחר הסתלקותה הן נשארו בהכרח רק במלכות לבד. ונתבאר שהמלכות כלולה מהרשימות כולן שנשארו מהתפ"א, ועל כן אחר שעלה המסך להמלכות של ראש, שפירושו, שנודרך המסך מכל עביותו ובא בהשוואת הצורה למלכות של ראש, הנה נבחן, שגם המסך שעלה כלול מכל הרשימות שנשארו במלכות, חוץ מרשימו דבחי"ד, משום שבחינה אחרונה אינה מנחת רשימו, (כדברי הרב בח"ד פ"ג אות א' ע"ש באו"פ). עתה תבין דברי הרב כאן, שאומר "אחר קבלת אלו הספירות מן המאציל, חזרו למקומם, חוץ מן הכתר".

(ג) וצריכים להבין מאד ענין קבלה זו, שקיבלו הספירות מהמאציל אחר עלייתן אליו, שאומר הרב כאן. והענין תבין אחר שתדע ענין הסתלקות הע"ס דגופא ועליתן למאציל על בוריו. ודע שכל זה נמשך וקשור רק באור המלכות, שפירושו המסך והאו"ח שבמלכות, שהרי אור אחר אין במלכות, כי אינה מקבלת שום אור ישר לעולם, כנודע. ולפיכך כל האור שבה, הוא רק האו"ח, הנמשך ע"י זווג דהכאה בהמסך שבה. באופן, שעביות דבחי"ד היא הכלי של המלכות, והמסך המעכב על אור העליון מלהתפשט לעביות דבחי"ד, עם האו"ח העולה בסבתו נחשבים להאור של המלכות. ולפי זה תבין, אשר עיקר ענין עליות האורות להמאציל, הוא קשור בעלית המלכות בלבד. כי עולה, פירושו, מודרך ומשוה צורתו להעליון שהשוואת הצורה להעליון, מביאו ומחברו בעליון, כנודע. והנה אין ענין הזדככות העביות נוהגת, אלא במלכות שיש בה עביות, משא"כ בט"ס ראשונות שאין בהן עוד בחינת כלי כלל, ונחשבות כאן רק לאור גמור (כנ"ל בדברי הרב ח"ד פ"א אות י"א). איך יתכן לומר בהן ענין הזדככות העביות. אלא ודאי שענין העליה וההזדככות נאמר רק במלכות בלבד. ואין הכוונה, על הכלי של המלכות, כי הכלים, אינם מודככים לעולם מן עביותם (כמ"ש בח"ב תשובה מ"ג), אלא הכוונה היא, על המסך המתקן בכלי המלכות, (כמ"ש לעיל באו"פ פ"ב אות י' עש"ה). וכבר ידעת ענין ד' הקומות, היוצאות ע"י זווג דהכאה על המסך, מתחילת הזדככות, עד שנודרך לבחינת המאציל. ותדע, שהקומות הללו ההולכות ומתמעטות, הן הן הספירות, שאומר הרב כאן שעלו אל המאציל ואע"פ

אור פנימי

שממעלה למטה, כנ"ל, מובן מאליו, שהרשימות הכלולות בו היו שקטות לגמרי, ונחשבות כמו שאינן במציאות כלל. ואז נכלל המסך דגוף בהמסך של ראש, בעביות שממטה למעלה. אמנם כיון שנתעבה המסך, אע"פ, שהיא רק עביות שממטה למעלה מ"מ, אותן הרשימות השקטות והנחות הכלולות בהמסך, נתעוררו משום זה וקמו לתחיה, דהיינו שנתעבו גם הן, אמנם כיון שהרשימות הללו באו מגוף, שכבר היו ביחס הלבשה, נמצא מאליו שעביות הווי נהפכה אצלן לבחינת ממעלה למטה, לבחינת גוף, והמסך קנה מחמת זה שינוי צורה רחוקה מאד מהראש, דהיינו, כשיעור ההפרש מן בחינת ראש לבחינת גוף.

ונמצא, אשר באותו רגע, שהעביות שממעלה למטה נתגלה בהמסך שהוא בחינת גוף, נבחן, שהמסך חזר ויצא מהראש וירד לגוף, אלא לא לבחינת ד' של גוף המכונה טבור, אלא רק לבחינת ג' של גוף שנקרא חזה, שהוא מטעם, שהמסך לא היה יכול להתעבות רק עד בחינת ג', כי בחי"ד לא

השאירה רשימו בהמסך כנ"ל.

והנך מוצא, שהמסך שעלה למאציל, השיג שם ב' בחינות של עביות, דהיינו עביות שממטה למעלה, מכח התכללותו מתחילה במלכות של ראש, ועביות שממעלה למטה, שנתעורר וחזר להרשימות הכלולות בו, ולפיכך בצאת המסך, ממלכות של ראש אל מקום החזה שבגוף, כנ"ל, הוציא מתחילה בחינת זווג דהכאה דבחינת ע"ס של ראש מהחזה ולמעלה מכח העביות שממטה למעלה הכלולה בו, והיינו רק בקומת חכמה, כי אין בו רק עביות דבחי"ג, ואח"כ, נתפשט מחזה ולמטה לבחינת ע"ס דגוף, מכח העביות שממעלה למטה הכלולה בו, והוא הנקרא התפ"ב.

וזה אמרו, "אחר קבלת אלו הספירות מן המאציל" כלומר, אחר שהמסך דגוף נזדכך לגמרי, המכונה שעלה אל המאציל, שהוא מלכות של ראש כנ"ל, הנה קבל שם שוב כח לחזור ולהתפשט להתלבשות ע"ס כבתחילה,

כלומר אחר שהמסך דמלכות של הגוף עלה למלכות של ראש, שנקראת בחינת מאציל אל הגוף כנודע, הוא מכח השוואת הצורה אליו, כנ"ל, ונמצא משום זה, שנתחבר ונכלל עם המסך שבמלכות של ראש, כמו בחינה אחת, ומתוך שהמסך שבמלכות של ראש, נמצא שם בתמידיות בזווג דהכאה, כי אין הזדככות בראש, כנודע, הרי גם המסך דגוף שעלה ונכלל עמו, נמצא שמשמש עמו יחד, לזווג דהכאה ולהעלאת אור"ח ממטה למעלה הנוהג בראש, כי נכלל באותו בחינת עביות שישנו בהמסך שבמלכות של ראש.

וכבר ידעת, שאלו הרשימות, שנשארו בהמלכות של הגוף, הנה הן כלולות בהמסך שעלה לראש, שהן רק עד עביות דבחי"ג, כי מעביות דבחי"ד לא נשארה רשימה כנ"ל, ולפיכך אחר שהמסך דגוף, נכלל ובא בבחינת זווג של המסך של ראש, וקיבל ממנו את עביות שממטה למעלה הכלולה בו, הנה אז חזרו ונתעוררו אותן הרשימות הכלולות בו ממלכות דגוף, ושבו לעביות כבתחילה, דהיינו עביות שממעלה למטה כנוהג בגוף, באופן, שמתחילה נכלל המסך בהמלכות של ראש, ונתעבה בעביות שממטה למעלה הנוהגת בראש, ואח"כ נתעוררו הרשימות הכלולות בהמסך ונתעבו גם הן, שבהן נתהפך העביות ונעשתה לבחינת ממעלה למטה.

וצריך שתדע, ההפרש הגדול בין עביות שממטה למעלה, לבין עביות שממעלה למטה, כי ממטה למעלה, פירוש, כבחינת התנגדות אל התלבשות, ועכ"פ אין שם יחס של הלבשה ולא כלום, וע"כ היא בחינת ראש, שנקראת כתר או א"ס, והפוכו הוא, בחינת עביות שממעלה למטה, שפירוש, בחינת הלבשה גמורה להארי, וע"כ נקרא גוף או נאצל, ולעולם אינו נקרא בשם א"ס או מאציל. והבחן זה, נוהג בראש וגוף שבכל הפרצופין שבצלמות.

ולפיכך בעת שנזדכך המסך מכל עביותו לגמרי, שהשווה צורתו אל בחינת מלכות של ראש, שהוא נקי לגמרי, מבחינת עביות

ס חוץ מן הכתר, כנ"ל, ואז ע כלי של הכתר לא נעשה רק בחזרה, כי כשחזרה החכמה ונכנסה בו, אז ס הכה אור החכמה בהרשימו שהניח בו הכתר במקומו. ז והיו אלו הכאות כפולות, שלפי הרשימו של הכתר, להיותו בחינה עליונה מן החכמה, לכן הוא מכה בחכמה ומוציא ניצוצין, וגם החכמה בהיותה באה עתה מלמעלה, ונמצא עומדת על הרשימו והוא גבוה ממנו, לכן הכה עתה ברשימו והוציא ניצוצין אחרים. לכן נעשו עתה ב' כלים, ק אחד לרשימו של הכתר ואחד לחכמה שבא עתה. וכבר ר הארכנו בזה במקום אחר, איך שיש בכתר זכר ונוקבא, והמה אלו הב' שזכרנו פה, שהם הרשימו והחכמה.

ההזדככות וההסתלקות שהיו בעקודים דומות בצד מה
לביטול מלכים של עולם הנקודים שמתו ונתבטלו
(ז) והנה מכאן תוכל להבין, איך יש ג"כ בעולם העקודים, מציאות

אור פנימי

שהיינו שחזרה ונתעוררה עביות, שבהרשימות שבו, עד לבחי"ג, אשר אז חזר למקומו למלכות דגוף כבתחילה, כנ"ל, ואז יצא עליו התפשטות ב' בע"ס של ראש וגוף כבתחילה כנ"ל. וז"א "חזרו למקומם" דהיינו למקום מלכות דגופא. כמו שנתבאר.

ס) והוא משום שהמסך לא נתעבה יותר בהתכללותו במלכות דראש, אלא עד בחי"ג, כי בחי"ד לא השאירה רשימה, כבדיבור הסמוך, והתפשטות היוצאת על מסך דבחי"ג, הוא רק עד קומת חכמה, וחסר אור הכתר. וז"א "שכולם חזרו למקומם, חוץ מן הכתר". ונמצא שאור החכמה מתלבש בכלי דכתר, ואור הבינה בכלי דחכמה, ואור הז"א בכלי דבינה, ואור המלכות בכלי דז"א, ונשארה המלכות בלי אור.

ע) היינו כלי דנוקבא דכתר, שהיא אור החכמה המתלבש בכלי דכתר, החסרה כאן מטעם שנתבאר לעיל (פרק זה אות ד' ועי' באור"פ שם).

פ) האור דקומת חכמה, שבא להתלבש בכלי דכתר הוא דומה לטבע אור חזר היורד, הנ"ל בדברי הרב (בפרק ג' אות ט' ובאור"פ

שם) שהוא בסתירה אל אור הרשימה, ומכים זב"ז.

צ) כי הרשימה הנשארת מהתפ"א, מתוך שהיא עליונה מן החכמה, כי קומתה עד הכתר, ע"כ היא נמצאת בסתירה לאור החכמה הבא עתה, שקומתה רק עד החכמה, כבאור"פ לעיל (פ"ג אות ס') עש"ה. וכן יש מעלה לאור החכמה בהיותו בא עתה מלמעלה למטה, כדי להתלבש בהכלים, משא"כ הרשימה שטבוע בה החפץ להסתלק מבחינת התלבשות אע"פ שאינה עולה ממש, כנ"ל בדברי הרב (פ"ג אות ט' ובאור"פ שם אות ע') עש"ה.

ק) פירוש, שאור העב, שנפל מהרשימה מחמת הכאות של אור החכמה בו, נעשה לכלי לאור הרשימה, שהוא בחינת הזכר של הכלי דכתר. ומהניצוצין שנפלו מאור החכמה מחמת הכאות של אור הרשימה בו, נעשה הכלי לאור החכמה שבכלי דכתר, שהוא בחינת הנקבה של הכלי דכתר, ואע"פ שיש כבר כלי לזכר דכלי דכתר כנ"ל. מ"מ ע"י הכאות דאור החכמה, הוא נגמר ונתחדש כמ"ש זה באורך בחלק ה' בע"ה.

ר) הוא בע"ה שער מטי ולא מטי פרק ג'.

ביטול מלכים בצד מה, כמו בדמיון אותם המלכים שמלכו בארץ אדום, שמתו ונתבטלו, כנזכר בדרוש עולם הנקודים, שהרי ענין ש התעלמות של אורות העקודים ועלייתם במאצילם, הוא גם כן ביטול מלכים בכאן, דוק ותשכת.

ההפרש ביניהם שכאן היה קלקול ע"מ לתקן, ובנקודים היתה

שבירה ומיתה ממש

ח) אמנם ההפרש אשר ביניהם הוא זה, כי כאן בעקודים היה ת הקלקול על מנת לתקן וסותר על מנת לבנות, כי זה היה עיקר הכוונה לעלות כדי לעשות בחינות כלים. אבל בנקודים, היה ביטול ומיתה גמורה ממש. ואמנם, לפי שמן העקודים התחילו הכלים להתגלות קצת, לכן גם בכאן היה קצת ביטול.

אור פנימי

ש) כי אלו ואלו היו על ידי עליות האורות להמאציל, שפירשו, הודככות המסך. ולפיכך גם הדרכים שוים זה לזה. כמ"ש זה באורך בספרי פנים מאירות ומסבירות על העץ חיים בעניני שבירת הכלים. ת) כי ע"י ההודככות שבמסך, היו הקומות מתמעטות הולכות, ומכל בחינה עליונה נפלו ניצוצין אל בחינה התחתונה הימנה, שהיא ההתחלה של שיתוף מדת הרחמים בדין, כי הניצוצין דבחינה עליונה נחשבים למדת הרחמים כלפי התחתונה. ונודע ששיתוף מדה"ר בדין הוא היסוד לקיום העולם, כנ"ל (א"פ פ"א אות ד' ד"ה וזה). וז"ש "שבעקודים היה קלקול ע"מ לתקן וסותר ע"מ לבנות" שזה דומה לשביה"כ שנפלו הניצוצין. ע"מ להחיותם במדה"ר. וכל ההפרש שיש ביניהם הוא, שכאן היה רק קלקול, ושם "היה ביטול ומיתה ממש". כמ"ש באורך בביאורי פמ"א ופמ"ס בענין שביה"כ.

פ ר ק ה'

מבאר האורות הפנימיים והמקיפים דעקודים, ובו ח' ענינים:

א. באורות עקודים יש י"ס פנימיות וי"ס מקיפות, ומאירות בבחינת פנים וגם לצדדים ולכל סביבות א"ק. ב. אור הפנימי מאיר בחצי עובי דופן הכלי מצד פנימי, ואוה"מ מצד החיצון, וע"י שניהם מאיר הכלי ומזדכך. ג. לפי שאו"מ גדול הרבה מאו"פ צריכה חיצוניות הכלי שבה מתלבש או"מ להיות זכה ומעולה יותר מפנימיות הכלי שבה מתלבש אוה"פ. ד. טעם ב', אם חיצוניות הכלי לא היתה זכה לא היה אוה"מ יכול להתחבר עם אוה"פ. ה. פנימיות הכלי היא יותר זכה מחיצוניות הכלי, משום שאור הפנימי מוגבל בה ומקבל הארה שלימה, משא"כ אוה"מ מאיר ברחוק בחיצוניות הכלי. ו. העולמות כל מה שהם יותר תחתונים הם יותר מחוסרי השלימות. ז. עד עולם הנקודים היו ה"פ וה"מ, והשינויים היו לפי קירוב המקיפים עם הפנימיים. ח. מנקודים ולמטה אין יותר מה' פנימיים ובי' מקיפים ופחות מזה אי אפשר להיות.

באורות עקודים יש י"ס פנימיות וי"ס מקיפות, ומאירות

בבחינת פנים וגם לצדדים ולכל סביבות א"ק

* (א) והנה מן הפה דאדם קדמון, יצאו * יוד ספירות פנימים ויוד מקיפים, ונמשכים מנגד ב הפנים עד נגד הטבור של זה האדם קדמון. וזה עיקר האור אבל גם כן מאיר דרך צדדים לכל סביבות זה האדם.

אור, פנימי

שהבחינות המקבלות אור החסדים בהרחה נקראות ימין, ואותן הבחינות שאינן מקבלות אור החסדים בהרחה נקראות שמאל. גם תדע שעיקר השמות פנים ואחור נבחן על הטבור, שמטבור ולמעלה נקרא פנים, ומטבור ולמטה נקרא אחור, כי המלכות דגוף נקראת טבור כנודע.

וזה אמרו „ונמשכים מנגד הפנים עד נגד הטבור“ כלומר, שהתפשטות הע"ס תאלו מהפה דא"ק ולמטה, נמשכת ומאירה בעיקר בבחינת הפנים של הפרצוף, שהוא למעלה מבחי"ד שנקראת טבור, אבל מטבור ולמטה אינו מאיר מחמת הצמצום הרוכב על הבחי"ד כנ"ל. ועכ"ז משמיענו „וזה עיקר האור אבל ג"כ מאיר דרך צדדים לכל סביבות הפרצוף, דהיינו גם לבחינת האחור שבו, אלא שמגיע אליו דרך צדדים, דהיינו, מבחינת צד ימין וצד שמאל, כי ע"י האר"ח שבחי"ד מביאה בפרצוף, שהוא אור החסדים, נמצאת מקבלת גם הארת חכמה, אלא מבחינת אור נקבה, שפירוש, רק לקבל ולא להשפיע.

(א) ואין להקשות שהוא בסתירה למ"ש לקמן פ"ו אות י"ה, אשר לא יצאו מפה דא"ק רק ה"פ וב' מקיפים. כי שם מדבר ממקיפים כוללים, אבל בפרטיות אין לך אור שלא יהיה בו פנימי ומקיף. כמ"ש במקומו.

(ב) פירוש, כי ב' בחינות אורות מבחינים בפרצוף שלם: הא' נקרא אור החכמה. והב' נקרא אור החסדים. וכנגדם אנו מבחינים בכל פרצוף ב' הארות: ימין ושמאל. פנים ואחור. ימין ושמאל מיוחס להארת האור החסדים, פנים ואחור מיוחס להארת אור החכמה. ונודע, שהצמצום א' היה בעיקר על אור החכמה שלא יופיע בבחי"ד, וע"כ נחלקו הפרצופים לפנים ואחור, שהבחינות שלמעלה מבחי"ד המקבלות אור החכמה, נקראות פנים. ואותן הנכללות מבחי"ד, שלא יוכלו לקבל אור החכמה, נקראות אחור. והן בפנים והן באחור, יש ימין ושמאל:

* עץ חיים היכל א"ק שער ר' פ"א.

* (ב) ואל יקשה בעיניך מה שכתבנו לעיל, כי ג' מן אור און שמאל הנכנס בפה, נעשה ממנו חיצוניות הכלי, ומן הקב חוטם שמאל, נעשה פנימיות הכלי. ועם היות כי אור מקיף גדול ומעולה מאור פנימי עם כל זה פנימיות הכלי גדול מחיצוניות הכלי, כנראה בחוש העין, מה שאין כן בחינת האורות, כי אור הגדול שלא יוכל הכלי להמשיך ולקבל בתוכו, מאיר מבחוץ בסוד אור מקיף, ואור המועט נשאר בפנים, מה שאין כן בכלים. וואם כן איך מבחינת און שהוא עליון יהיה חיצוניות הכלי, ומן החוטם שהוא יותר תחתון, יהיה פנימיות הכלי.

אור פנימי

המשכה בלבד, נבחנות לנ' הד' בחינות, כמו דופן כלי, שיש לו ד' קליפות זו על זו בעוביו, שהשפע שבתוכו, מקובל ונמדד רק בקליפתו הפנימיות, ובג' הקליפות החיצוניות אינו נוגע כלל, והן משמשות בהכלי רק לחזק את הקליפה פנימיות שבהדופן בלבד. כמו כן בכלי ההמשכה, אנו מבחינים שם את הד' בחינות שהן מלבישות זו על זו, וכל העב יותר הוא פנימי יותר והבחי"ד שהיא עיקר הממשיכה את אור העליון ע"י זווג דהכאה, שאור העליון נמדד בדיק בקומת האר"ח שהיא מעלית, נבחנת לפנימיות הכלי. ושאר ג' הבחינות, נחשבות לחיצוניות הכלי, כלומר שאינן נוגעות כלל בהאור ואינן משמשות אותו, אלא שהן סבות לסבב את הבחי"ד, שלא תוכל להתגלות זולתן.

וזה אמרו "מן אור און שמאל נעשה חיצוניות הכלי" שהוא בחי"ב. "ומן נקב חוטם שמאל נעשה פנימיות הכלי" שהוא בחי"ג, דהיינו שכל העב יותר הוא פנימי יותר, כמבואר.

(ד) הוא מקשה ב' קושיות. א' כיון שאור"מ גדול מאור"פ, היה צריך להיות שחיצוניות הכלי, תהיה יותר חשובה מפנימיות הכלי, להיותה משמשת לאור הגדול. אבל במציאות אנו רואים ההיפך, כי פנימיות הכלי הוא כל החשיבות שבהמדרגה, שכל שיעור קומתה וחיותה תלויה בו. משא"כ החיצוניות שבכלי אין לה חשיבות כל כך. וקושיא ב' הוא, אם באמת פנימיות הכלי חשובה הרבה יותר

(ג) דע כי ב' בחינות בהכרח בכל כלי שהן בחינת המשכה ובחינת הקבלה (כמבואר בחלק ג' בלוח התשובות אות קנ"ז וקנ"ח) כי הבחי' העבה יותר, היא משובחת יותר לבחינת המשכת האור, והיפוכו הוא לענין הקבלה והתלבשות האור, כי בו, הו"ד יותר הוא משובח יותר, להיותו מחויב בהשואת הצורה עם האור המקובל בו.

והנה ב' בחינות אלו, פעמים נקראות עליון ותחתון, ופעמים נק' פנימיות וחיצוניות, וצריכים לידע ההפרש שביניהם. והענין הוא, כי בשעה שאנו מדברים מקומה שלימה, שיש בה בחינת המשכה ובחינת התלבשות, הנה הן נבחנות בשם עליון ותחתון, כי כל שפנימיות שלו דהיינו כלי המשכה הוא עב יותר, נמצא שממשיך קומה גבוה יותר, למשל אם הפנימיות שלו הוא בחי"ד, נמצא שמלביש עד קומת כתר, הנה נמצא, שמבחינת המשכה הוא למטה יותר, שפירושו עב יותר, ומתוך שאור הכתר מחויב לכלי הו"ד יותר שיוכל להתלבש בו, הרי, שמבחי' התלבשות הוא עליון יותר, שפירושו, שהוא זך יותר, כלומר שיש לו כלי הו"ד יותר, שאין דוגמתו, עד שראוי להלביש אור הכתר. ולפיכך כשאנו מדברים מקומה שלימה, נבחנות הד' בחינות לזו, למעלה מזו, דהיינו שכל הו"ד יותר הוא עליון יותר.

אמנם בשעה שאנו מדברים מבחינת כלי

אור הפנימי מאיר בחצי עובי דופן הכלי מצד פנימי, ואוה"מ מצד

החיצון, וע"י שניהם מאיר הכלי ומזדכך

ג) התשובה בזה. דע כי האור כולו הוא ה' שוה בהשוואה א', וכאשר רצה לכנוס ולהיות, מוגבל תוך הכלי, אזי האור ההוא שאינו יכול לכנוס בכלי, נשאר מבחוץ בבחינת מקיף. ואור פנימי, הוא מאיר מבפנים בכלי, והעובר האור עד חצי עובי דופני הכלי מצד פנימיותו. ואור המקיף הוא מאיר מבחוץ לכלי, ועובר עד חצי עובי דופני הכלי מצד חיצוניותו. ועל ידי ב' אורות אלו מאיר הכלי ומזדכך.

לפי שאו"מ גדול הרבה מאו"פ צריכה חיצוניות הכלי, שבה מתלבש או"מ,

להיות זכה ומעולה יותר מפנימיות הכלי, שבה מתלבש אור פנימי

ד) והנה אנו צריכים, שחצי הכלי שמבחוץ יאיר מחמת אור המקיף,

אור פנימי

כי הזווג דהכאה, שבהמסך העומד בפה של ראש דאותו פרצוף, ומעכב על אור העליון, שלא יתפשט להמלכות של פרצוף ההוא. הרי כל האור שאינו נכנס בכלי מלכות נעשה לאו"ח. המלביש לע"ס של ראש הפרצוף, כנודע. הרי, שהאו"ח הזה העומד בראש, כלול מכל אותו האור שאינו יכול לכנוס בהפרצוף הנקרא או"מ.

ח) כבר נתבאר זה לעיל שד' הבחי' שבפה דראש, שהוא מבחינת כלי המשכה, נבחנות שם בפנימיות וחיצוניות, בדומה לדופן כלי שיש בו ד' קליפות זו על זו, שרק הקליפה הפנימיות, היא הנוגעת ומקבלת השפע שבה, וכן הדבר במלכות של ראש, שנקראת פה, שבחינה העבה יותר אשר שם, היא נחשבת לפנימיות, כלומר, לממשיכה את האור העליון. והזכות ממנה נבחנות לחיצוניות כלומר, שאין להן שום חיבור ישר באותו האור המקובל שם. אלא שהן משמשות לאו"מ בלבד. ונמצא שאו"פ קשור ומאיר רק מצד פנימיות הכלי ואינו נוגע כלל בחיצוניות הכלי, ואור המקיף הולך ומתגלה רק ע"י חיצוניות הכלי, ואין לו שום נגיעה בפנימיות הכלי. ולא עוד, אלא שפנימיות הכלי, היא המונע את האור מקיף שלא יכנס תוך הכלי, להיותו העביות שהמסך מעכב עליו כנ"ל

מחיצוניות הכלי, הריהי צריכה להיות נמשכת משורש חשוב יותר, דהיינו מבחינה ב' של ראש שנקראת און, וחיצוניות הכלי משורש נמוך יותר דהיינו מבחינה ג', ולמה היה בהיפך.

ה) כלומר שאין הבחן להאור מצד עצמו רק מבחי' הכלי.

ו) פי' ששיעור ההארה מוגבל ותלוי במדותיו של הכלי לא פחות ולא יותר, שהרי עביות דבחי"ד ממשיכה קומת כתר, ודבחי"ג רק חכמה, ודבחי"ב רק מבינה, וכו'.

ז) זה הכלל, כל המקובל בהפרצוף נקרא אור פנימי. וכל שעדיין אינו מקובל אלא שהוא עתיד לבא לתוך הפרצוף, נקרא אור מקיף. וא"ס ב"ה ה"ס האו"מ הראשון, המקיף רק לא"ק, כי הזווג דהכאה, הנעשה על המסך דבחי"ד בפה דא"ק, ועלה שם או"ח הגדול והלביש את הע"ס של ראש א"ק עד הכתר הסמוך ודבוק בא"ס ב"ה, הנה האו"ח הזה כולל את או"מ דא"ס ב"ה. כי פירושו של או"ח, הוא כל שיעור האור הנדחה בכח המסך מן המלכות. ומתוך ששיעור האור הנדחה ההוא, הוא כל ההפרש, מא"ס שהיה ממלא כל המציאות, אל א"ק, הנבחן בערך א"ס ב"ה לקו דק אחר, הרי כל אור א"ס ב"ה הגדול הזה, נבחן לאו"מ לא"ק. והבן זה. וכן כל ראש נבחן לאו"מ, לע"ס של הגוף שלו.

והנה אור המקיף גדול מאד, וולא היה עובר הארתו להיות נבלע ומאיר תוך הדופן של הכלי, כי יש הרחק והפרש והבדל גדול ביניהם, ולכן הוצרך שפנימיות הכלי הגרוע, ישתוה עם אור פנימי הגרוע, ויאיר זה בזה. וכן כ חיצוניות הכלי המעולה, יאיר בו האור מקיף המעולה, דאם לא כן היה נשאר חיצוניות הכלי בלי הארה.

טעם ב', אם חיצוניות הכלי לא היתה זכה לא היה אוה"מ

יכול להתחבר עם אוה"פ

ה) גם יש סבה אחרת, והיא קרובה אל סבה הראשונה ממש. והוא כי הנה י אור מקיף חשקו ורצונו להתחבר עם אור פנימי, ולכן אם חצי הדופן של הכלי כ מצדו החיצון, לא היה זך יותר, לא היה עובר בו אור המקיף, והיה אור פנימי חסר מלקבל בו אור המקיף, אמנם בהיות חצי הכלי

אור פנימי

להתלבש בכלי לאחר מכאן, דהיינו בהמשך זמן עד גמר התיקון.

מ) הוא מוסיף בזה לדייק, שאם לא היה לו החיצוניות הזך יותר המותאם לאו"מ, אז לא היו המקיפים יכולים לעולם להתלבש בפרצוף אפילו משהו "כי לא היה עובר בו אור המקיף והיה האו"פ חסר מלקבל בו אור המקיף".

וטעם הדבר, כי האוה"פ נמשך תמיד ממעלה למטה לגוף, רק מהבחינה שכנגדה שבראש. למשל, האו"פ דמלכות דגוף נמשך ממלכות דראש, שהיא בחינה ד' כמותה. והאו"פ דכלי דז"א דגוף, נמשך מבחינת החוטם של ראש, שהיא בחינה ג' כמותה. והאו"פ, דכלי הבניה דגוף, נמשך מאזן דראש, שהיא בחינה ב' כמותה. וכו' עד"ו. אמנם האו"מ, נמשך תמיד מהספירה שלמעלה מהבחינה שכנגדה. כי האו"מ דמלכות דגוף, נמשך מן החוטם, שהיא בחי"ג. והאו"מ דז"א נמשך מאזן, שהיא בחי"ב. וכו' עד"ו. והוא בהתפ"א דעקודים, שהמסך שבמלכות הוא בחי"ד. ובהתפ"ב שהמסך שבמלכות הוא בחינה ג', נמשך האו"פ למלכות ההיא, מן החוטם שהיא גם כן בחי"ג כמותה, והאו"מ להמלכות ההיא, נמשך מלמעלה מן הבחינה שכנגדה, דהיינו מן האזן שהיא בחינה ב'. וכו' עד"ו.

וכן חיצוניות הכלי היא בחינת אחורים לאור פנימי, להיותה מקטין קומתו.

ט) כי אין האור מתלבש בכלי, אלא אם כן, שיש ביניהם יחס של השואת צורה, וכל זמן שיש צורה ניכרת בכלי כלפי האור, הרי שינוי צורה זאת דוחה ומפריש את האור, ואינו מניחו לעבור בתוכו להיות נבלע בהכלי. וז"א "כי יש הרחק והפרש גדול ביניהם" כלומר, ששינוי הצורה הוא המבדיל והמרחיק בין הרחוקים, כמ"ש לעיל.

י) כי כל גדלו ושבתו של האו"פ, הוא בעביות הגדולה יותר והגרוע יותר ונמצא על כן שפנימיות הכלי, שהיא עבה יותר וגרועה יותר היא משתוה ממש לגדלו של אור פנימי, הגרוע מאו"מ.

כ) כי הוא נשלל לגמרי מבחינת עביות הכלי, הנצרך להמשכת האור, שאינו נוהג באו"מ, וע"כ אין לו יחס, רק עם בחינה הזכה יותר שבכלי, בשביל שתהיה לו עמה יחס של השואת צורה, דהיינו הנצרך להתלבשות האור, כנ"ל.

ל) כלומר, שחושק להתלבש בפנימיות הכלי, ולהאיר ביחד עם האו"פ עד כמה שאפשר לו, והוא מפני שסופו הוא להתלבש לגמרי בכלי, כמ"ש לעיל, שאו"פ פירושו, מה שכבר מלוּבש בכלי, ואו"מ פירושו, העתיד

של דופן החיצון וך, אז יש יכולת באור המקיף, לעבור עד חצי עובי הפנימי של הדופן, ואז מאיר זה בזה, אף על פי, שחציו הפנימי של הדופן לא יהיה זך, אין בזה חשש, כי האור פנימי עובר ומאיר בו עד חצי עוביו הפנימי, אף על פי שאינו זך יותר.

פנימיות הכלי היא יותר זכה מחיצוניות הכלי, משום שאור הפנימי מוגבל

בה ומקבל הארה שלימה. משא"כ אור"מ מאיר ברחוק בחיצוניות הכלי

(ו) ואם תאמר כי נעדיין יש להקשות ולומר, הרי בחוש הראיה אנו רואים שפנימיות הכלי זך יותר מחיצוניות. התשובה בזה הוא כך, כי אע"פ שאור פנימי קטן מאור מקיף, עם כל זה, להיותו מוגבל תוך הכלי, לכן הכלי מקבל הארה שלמה ממנו, אבל אור המקיף, אף על פי שהוא אור גדול, עם כל זה כיון שאינו דבוק ומצומצם עם הכלי אינו מאיר כל כך בחיצוניות הכלי כמו שמאיר האור פנימי בפנימיות הכלי. ובזה יבא הכל על נכון.

העולמות כל מה שהם תחתונים יותר, הם יותר מחוסרי השלימות

עד עולם הנקודים היו ה"פ וה"מ, והשינויים היו

לפי קירוב מקיפים עם הפנימיים

(ז) ודע כי העולמות העליונים כל מה שהם יותר תחתונים במדרגה

אור פנימי

וע"כ פנימיות הכלי זכה מאד, אע"פ שהאור הוא קטן.

(ע) כלומר, כיון שאין שם כלי המשכה, להמשיך את אור הזה מבחינת זווג דהכאה, כי על כן אין האור מתלבש בפנימיותו, כנ"ל. ולפיכך, אין האור ההוא דבוק עם הכלי, משום שהעביות הקטנה הנמצאת בהכרח גם בחיצוניות הכלי, יש בה משום שינוי צורה כלפי האור הוך לגמרי, באופן ששיעור העביות הנמצא בחיצוניות הכלי, מקטנת את האור, ואם היה זך יותר, היה מקבל אור"מ גדול יותר, לפיכך כל כלי חיצון אינו זך כל כך, כי העביות שבו ניכרת לגרעון גדול הנפרד מהאור ואינו מתחבר עמו. ועל כן אע"פ שאורה גדול אינו מאיר כי"כ בחיצוניות הכלי, כמו שמאיר אור"פ בפנימיות הכלי.

(פ) שהם מתמעטים והולכים מפאת הזדככות המסך, כי בפרצוף ב' של א"ק, שלא היה שם במסך רק עביות דבחי"ג, נתמעט מאור הכתר ולא הגיע קומתו רק עד החכמה.

ומובן עתה היטב, אשר המלכות אינה יכולה לקבל האור"מ זולת אם תהיה לה בחינת כלי גי'כ מלמעלה מהבחינה שכנגדה שבראש, שקנתה זאת, ע"י עלייתה לז"א, כמ"ש לפנינו. וז"א מן אור און שמאל וכו' כלומר בפרצוף ע"ב, שהמלכות שלו היא בחי"ג, נמצאת פנימיות הפה מחוטם, שהיא בחי"ג, וחיצוניות הפה, היא למעלה מבחינתה, דהיינו מבחינה ב' שהיא האון.

(ג) מקשה, סוף סוף, אנו מוצאים את חיצוניות הכלים, שהם חשובים פחות מפנימיות הכלים, ואינם מאירים כמותם, ואם חיצוניות הכלים הם מקבלים מאור"מ, שהוא אור גדול מאור"פ, היה צריך להיות להיפך.

(ס) כלומר, להיות קומת האור מדוד ומוגבל, בעביות הגדולה יותר שבכלי, באופן שאם עביותו היתה פחותה, היה שיעור אורו פחות, לפיכך נמצאת העביות שבכלי מקבלת הארה שלמה, שהרי העביות אינה מחשכת כלל על האור, אלא אדרבה היא מגדלת אותו.

זה מזה, הם יותר מחוסרי השלמות זה מזה. לכן תמצא עד : עולם הנקודים היו, ה' בחינות אורות פנימים וה' מקיפים נגלים, אלא שהשינויים ביניהם הוא, כי באלו היו מתקרבים המקיפים עם הפנימים ובאלו יותר מתרחקים.

מנקודים ולמטה אין יותר מה' פנימים וב' מקיפים ופחות מזה אי אפשר להיות (ח) ואמנם : מעולם הנקודים ולמטה, שהוא עולם האצילות, היה חסרון אחד, שלא נתגלה בהם בכל פרטיהם יותר מה' אורות פנימים וב' אורות מקיפים, שהם : מקיף ליחידה ומקיף לחיה, אך לשאר הג' פנימים, לא יש בהם בחינת מקיפים מבחינת נר"ן, רק מבחינת יחידה וחיה, אשר מקיף כולם ולא מבחינת עצמם. אמנם יש בהם שינויים וגרעונות עוד אחרות כפי סדר הפרצופין והעולמות, אך הכלל שבהם, כי אי אפשר להיות פחות מה' פנימים וב' מקיפים עליונים.

אור פנימי

והפרצוף הג', שהיה שם רק עביות דבחי"ב, נתמעט ג"כ מאור החכמה, וקומתו רק עד הבינה. וכי' עדיין. וכן הוא גם בעולמות, כמ"ש באורך לעיל בחלק ג'. עש"ה.

(ז) היינו דוקא בראשים של הפרצופים, ממלכות של ראש ולמעלה. אמנם ממלכות של ראש ולמטה אפילו בפרצוף א' של א"ק, לא היו יותר מה"פ וב' מקיפים. כדברי הרב לקמן פרק ו' אות י"ח.

(ק) כלומר, אפילו בראשים של הפרצופים, שאחר עולם הנקודים לא נמצא יותר מה"פ וב"מ. והוא מטעם עלית ה' תתאה לעינים, שה"ס השיתוף דמדה"ר בדין הנעשה שם, ומתוך שמקום הזווג נעשה בחכמה של

ראש, שהוא העינים, נמצאו משום זה שבינה וז"א ומלכות של ראש, יצאו לבר מראש, דהיינו לבחינת ממעלה למטה שהוא בחינת גוף. ולפיכך לא נשאר בבחינת ראש, אלא כתר וחכמה בלבד, כמו שנתבאר זה באורך בביאורי פמ"א ופמ"ס על הע"ח.

(ר) כלומר, שב' המקיפים יחידה חיה, מקיפים גם לג' אורות התחתונים נר"ן, אבל לא מבחינות נר"ן, אלא מבחינות יחידה חיה. ודע שכל זה אמור במקיפים הכוללים, אמנם בהמקיפים הפרטיים, יש תמיד ה"פ וה"מ. כי אין לך אור שלא יהיה בו פנימי ומקיף, כמ"ש במקומו.

פרק ו'

מבאר חזרת האורות אל המאציל לקבל תשלומיהם, ובו כ"ב ענינים:

א בהתפשטות א' דעקודים לא יצאו האורות שלמים, וע"כ חזרו לשורשם להשתלם ועי"ז נעשה כלי. ב. בהתפ"א היו אור הו"ך שהוא אר"י ואור העב שהוא אר"ח מעורבים זבי"ז, אלא בהסתלקות לשורשם נשאר אור העב למטה שלא היה יכול לעלות ונתוספה עביותו ונעשה כלי. ג. אע"פ שחזר האור למקומו בהתפ"ב על המסך דבחי"ג מ"מ לא נתבטל אור העב מלהיות בחינת כלי, משום שבהתפשטות ב' היה חסר אור הכתר. ד. התפ"א של עקודים יצאה בבחינת נפש לבד. ה. בעקודים יצאו הכלים ממטה למעלה, תחילה כלי מלכות ולבסוף הכתר, בהיטך מנקודים שיצאו שם הכלים ממעלה למטה. ו. תחילה יצאה מלכות בבחינת נפש, ואח"כ כשיצא היסוד בבחינת נפש, נתוספה ממנו הארת רוח למלכות. ז. אור הרוח בא מן ו"ק דז"א, וע"כ ביסוד התחיל אור הרוח להתגלות, ונשתלם עם ביאת החסד דז"א. ח. ה' חסדים הם, חגית נ"ה כנגד ה' הבחינות כח"ב תר"מ, ויסוד אינו חסד פרטי אלא הוא הכולל של כל ה' חסדים חגית נ"ה. ט. כשיצא יסוד דז"א נתגלתה כללות הנפש דז"א, וכשיצא ההוד נתגלה קצה א' דנפש ז"א וכו', עד שנשלמו ה' קצוות. י. כל קצה וקצה מחגית נ"ה כשיצאו נתנו כללות הארת הנפש ביסוד, אבל בה' הבחינות עצמן אין אחד מוסיף כלום לחברו. יא. כשיצאה בינה היתה לעצמה בנפש, ורוח לז"א, ונשמה למלכות. וכשיצאה חכמה היתה נפש לעצמה, ורוח לבינה וכו'. וכשיצא כתר היה בנפש לעצמו ורוח לאבא וכו'. יב. כשיצא כתר היה כו נפש לבד, וגם בחינה זו לא נשארה בו, כי נסתלקה למאציל. יג. בבוא כתר היו למלכות גרנח"י ושאר הספירות היו חסרות, והוצרכו לחזור אל המאציל. יד. הכתר יצא אחרון וחזר ראשון. ומלכות יצאה ראשונה וחזרה אחרונה. טו. בהעלם הכתר עלתה מלכות במקום יסוד. ועי"ז קבלה מלכות מקיף דחיה, וז"א קיבל מקיף דחיה, ובינה חיה, וחכמה נשמה. טז. כשעלתה חכמה נתוספה בבינה יחידה, וז"א קיבל מקיף דחיה, ומלכות מקיף דחידה. יז. כשעלתה בינה נתוסף בז"א מקיף דחידה, ויותר מזה לא הרויחו ז"א ומלכות. יח. בכל בחינה ובחינה יש י"ס ונכללות בה' הן בפנימיים והן במקיפין. יט. בע"ס דראש יש ה' אורות פנימיים וה' אורות מקיפים, אבל מטה ולמטה דא"ק יש רק ה' פנימיים ובי' מקיפים יחידה חיה. כ. בהמשך זמן עלית הכתר למאציל נסתלק גילוי יחידה ממלכות. כא. כשסיים כתר עליתו למאציל חזר גילוי יחידה למלכות. כב. בהמשך זמן עלית חכמה למאציל נסתלק גילוי חיה ממלכות. וכשחכמה סיימה עלייתה חזר גילוי חיה למלכות.

בהתפשטות א' דעקודים לא יצאו האורות שלמים

וע"כ חזרו לשורשם להשתלם ועי"ז נעשה כלי

* (א) ונבאר יציאת אורות אלו הנקרא עקודים. דע כי * בעת שיצאו לא יצאו שלימים, וטעם הדבר הוא כי כוונת המאציל היה לעשות עתה התחלת היות הכלים להלביש האור לצורך המקבלים שיוכלו לקבל, * ולכן

אור פנימי

חסר גם רוח. וכלים חיצוניים לאורות מקיפים היו חסרים שם לגמרי. כמ"ש לפנינו. (ב) כי האורות המקיפים ואורות פנימיים היו מבטשים זה בזה כמ"ש לעיל (ח"ד פ"א אר"פ אות ז' ע"ה). שעי"ז נודככו ועלו לשורשם לפה, ואז קיבלו תשלומיהם. כמ"ש לפנינו.

(א) כמ"ש לפנינו, שהוא מטעם כי רק המלכות קיבלה ה"פ גרנח"י בשלמות, אבל שאר ה"ס ראשונות היו חסרות, שז"א היה חסר כתר, ובינה היתה חסרה גם חכמה, וחכמה היתה חסרה גם נשמה, וכתר היה

* עץ חיים היכל א"ק שער ו' פ"ג.

בהיות שיצאו בלתי שלמים וגמורים, חזרו לעלות לשורשן להתתקן ולהשתלם, ועל ידי כך נעשה כלי.

בהתפ"א היו אור הזך שהוא אר"י ואור העב שהוא אר"ח מעורבים זב"ז, אלא בהסתלקות לשירשם נשאר אור העב למטה שלא היה יכול לעלות ונתוספה עביותו ונעשה כלי

ב) והענין הוא, כי בודאי ג שבחינת הכלים היה בכח, אף כי לא היה בפועל בתוך האור, כי היה ד בבחינת האור היותר עב וגס, רק שהיה בו מחובר בעצם היטב ולכן לא נגלה בחינתו, כי כאשר יצא ו האור דרך הפה ולחוצו, יצא הכל מעורב יחד, ו וכשחזרו לעלות ולהשתלם, אז ודאי על ידי יציאת האור חוץ לפה, הנה אותו אור בחינת הכלים, שהוא יותר עב, קנה עתה עביות יותר, ועל ידי כך ה לא יוכל לחזור גם הוא למקורו

אור פנימי

ממעלה למטה. לתוך הגוף כנ"ל בדיבור הסמוך, וע"כ הוא מחובר בעצם אר"י שאין משום מה להבחין ביניהם. (ו) כלומר, אפילו אח"כ, כשהאר"ח יצא מחוץ לראש, ונתפשט עם האר"י מלמעלה למטה, להתלבשות תוך הגוף, מ"מ עדיין אין כאן הפרש ניכר, בין האור ישר להאר"ח המלבישו, שהוא הכלי, אלא שהם כמו מעורבים יחד. והטעם הוא משום שהעביות המתגלה באר"ח בהתפשטותו מלמעלה למטה, אין בה משום שפלות וגרעון כלל, ואינה כהה כלל כלפי האור ישר המתלבש בתוכה, שהרי העביות היא כל שבחו וגובה קומתו, שאם היה נחסר מעט מעביותו, היה חסר לו מקומת אור שלו, ולפיכך שוים הם בבחינת חשיבותם ונבחינים כמעורבים יחד. (ז) כלומר שניכר עביותו לגרעון ושפלות, וניכר בחינת הדין הכלול בו בעודנו בראש, דהיינו מה שהוא בחינת אור הסתלקות ודין כנ"ל, כי עד כאן לא היה ניכר זה משום החשיבות של המשכה והלבישה, שהאר"ח עושה, כנ"ל, אבל עתה כשנסתלק ונתפשט האור ישר ממנו, הנה נגלה בחינת הדין שבו. (ח) כדי להכליל באר"ח של ראש, כמו האור ישר. והטעם הוא, מפני שזה האר"ח, שנתפשט וירד מלמעלה למטה, הוא נמצא

ג) סובב על ע"ס דראש, שהאר"ח מלביש שם ממטה למעלה, שאין זה אלא בחינת התלבשות ב"כח" אבל לא התלבשות בפועל ממש, כמ"ש זה באר"פ (ח"ד פ"א אות ל') ועש"ה. ד) פירוש, כי בחינת האר"ח המלביש ומקבל לע"ס של הראש ממטה למעלה, הוא הנבחן לבחינת הכלים ב"כח" אשר שם, כנ"ל, והוא מכונה כלפי ע"ס דאר"י בשם אור עב וגס, והוא מטעם היותו בחינת אור הסתלקות, דהיינו אור שאינו מקובל במלכות מכת המסך המעכב עליו, כנודע, והנה אר"ח זה מרהיב את כלי מלכות של ראש, לע"ס מינה ובה, ומתפשט עמה מפה ולמטה להתלבשות בפועל ממש שנקרא גוף. שאחר הסתלקותו של התפשטות זו מתוך האר"ח המלבישה, נשאר אר"ח זה למטה בבחינת אור עב ממש. ה) כי אר"ח שבראש מחובר בעצם אר"י והוא זך כמוהו בלי שינוי כל שהוא, ואע"פ, שהוא אור הסתלקות, שהוא בחינת דין, מ"מ אין זה מגולה אלא כלפי הכלי קבלה, משא"כ שם בראש, שאין שם מבחינת התלבשות ולא כלום, כנ"ל (באר"פ ח"ד פ"א אות ל') אין זה נבחן לבחינת דין כלל, ואדרבה, שנבחן לכל המקור של הרחמים, שהרי הוא הממשיך והמקשר לע"ס דאר"י עד שמביאן

כבראשונה, ונתפשט האור הזך ממנו ועלה למקורו, וזו נתוסף באור עב הנ"ל עביות יותר על עביותו, ואז נגמר ונשאר בחינת הכלי.

אע"פ שחזר האור למקומו בהתפ"ב על המסך דבחי"ג מ"מ לא נתבטל אור

העב מלהיות בחינת כלי, משום שבהתפשטות ב' היה חסר אור הכתר

(ג) ואם תאמר כאשר יחזור האור הזך לירד ולהתפשט בכלי, י יחזור ויזדכך הכלי כבראשונה, ויתבטל מלהיות בחינת כלי. התשובה בזה הוא כי לא חזרו כל היוד ספירות, שנתעלו למקורם, לחזור ולירד כולם, אמנם הט' תחתונים לבדם ירדו, והעליונה, שהוא הכתר, נשארה תמיד עם המאציל, ובזה נמצא, ש שאור החכמה הוא שחזר להתלבש בכלי הכתר, וכן כל שאר הספירות, ויכולים הכלים לקבל האור הממועט ממנו עתה, ממה שהיה להם בתחילה.

התפ"א של עקודים יצאה בבחינת נפש לבד

(ד) והנה דע, כי י כולם יצאו בבחינת נפש לבד, וזה סוד הפסוק נשבע ה' בנפשו כי האצילות הנקרא נקודים, כמו שאמרנו, והוא הנקרא הוי"ה, נשבע במי שגדול ממנו, והוא עולם העקודים, אשר יצאו בבחינת נפש לבד. ובזה תעמיק ותראה כמה עמקו מחשבותיו יתברך, כי אפילו עולם עליון של העקודים, אינו אלא בחינת נפש לבד.

אור פנימי

בהפכיות גמורה לאר"ח של ראש העומד שם ממטה למעלה, שפירושו, שהוא מסתלק מהתלבשות, כמ"ש היטב לעיל (באר"פ ח"ד פ"א אות ל' ועש"ה) ולפיכך המה רחוקים זה מזה מקצה אל הקצה, והוא נשאר למטה. (ט) כלומר, מלבד העביות הכלולה בו מתחילת התהוותו, דהיינו שהוא אור ההסתלקות ודין, כנ"ל, הנה נתוספה בו עביות יתרה, מפאת שנשאר למטה בלי אור שהחושך הזה הוא בחינת עביות חדשה, שלא היה כלול הימנו בטרם שנתפשט ממעלה למטה, ותדע, שעביות חדשה זו נקראת לעיל (בדברי הרב פ"ג אות ו') בשם אחרים. (י) כי אחר שהאור ישר חזר והתפשט בו ונגבל בתוך עביותו כבראשונה, אשר נמצא גדול העביות ממשין אור גדול יותר, ושוב אין כאן שום הכר פחיתות בעביות, כי האור והכלי מעורבים יחד כנ"ל. וא"כ מאין יצא לנו אחר"כ איזה הכר בין אור לכלי.

(כ) ונמצא אשר כל ספירה חסרה ממילוי הארתה הראוי לה. שהרי אור החכמה אינו ממלא הכלי דכתר, ואור הבינה אינו ממלא הכלי של החכמה, וכו', באופן, שנשאר בכלי כלי שיעור עביות מבלי להלביש את האור, שעוד לא פסק משם אותה העביות היתרה, שהשיג בעת ההסתלקות הא' הנ"ל, וזהו שנשאר הכר גדול לצורך הכלי כלפי האור. (ל) יש כאן לדעת ג' הקדמות: א) שסדר ביאת האורות הוא שהתחתונים באים תחילה. שמתחילה באה נפש בכלי דכתר, וכשבא אור רוח בכלי דכתר יורדת נפש לכלי דחכמה, והרוח מתלבש בכלי הכתר, וכשבא אור הנשמה בכלי דכתר יורד הרוח לכלי דחכמה, והנפש בכלי דבינה וכו' עד"ו עד שבאה יחידה בכלי דכתר ונפש בכלי מלכות. (ב) אשר גדלות האור תלויה במספר כלים שיש לאור. אם יש לו כלי אחד אין לו אלא נפש. ואם יש לו ב' כלים יש לו ב' אורות

בעקודים יצאו הכלים ממטה למעלה, תחילה כלי מלכות ולבסוף הכתר,

בהיפך מנקודים שיצאו שם הכלים ממעלה למטה

ה) והנה כל היוד ספירות יצאו, אבל לא יצאו יחד כולם, רק תחילה יצאה בחינת מלכות מעולם העקודים, היפך מעולם הנקודים. וכמ"ש במקומו בע"ה.

תחילה יצאה מלכות בבחינת נפש, ואח"כ כשיצא היסוד בבחינת נפש,

נתוספה ממנו הארת רוח למלכות

ו) ומלכות זו יצאה בבחינת נפש לבד, כי אין לך ספירה שאין לה בחינת נר"ן כנודע, אמנם לא יצאו עתה אלא בבחינת נפש לבד. והנה מתחילה יצאה מלכות בבחינת נפש, ואח"כ, כאשר יצאה בחינת היסוד, נתגלה בהיסוד רק בחינת נפש לבד לעצמו, אבל נתוסף הארה בהמלכות שנתגלה בה בחינת רוח.

אור פנימי

לו נפש במקומו, ויח"נ מג' כלים שעבר דרכם וכו' עד"ו, הרי שכל ה' אורות נרנח"י כשהם במקומם עצמם הם נבחנו רק לנפש בלבד ושאר האורות הם מקבלים מהכלים שעברו דרכם והניחו שם שורשם.

מ) פ"י כי בעולם הנקודים הכלים קדמו לאורות, כי מתחילה יצאו הכלים כח"ב ז"א ומלכות מן הרשימות דפרצוף ס"ג, ואח"כ באו האורות כולם לכתר והוא נתן לחכמה ט' אורות, וחכמה נתנה לבינה ח' אורות וכו', עד שמלכות קיבלה את האור שלה לאחרונה. אבל בעקודים נעשו הכלים ע"י הזדככות בסוד הסתכלות ב' שמתחילה נזדככה בחי"ד ונעשתה כלי מלכות. ואח"כ נזדככה בחי"ג ונעשתה לכלי ז"א וכו'. הרי שכלי מלכות יצא תחילה.

ג) ואע"פ שאור היסוד הוא רוח, מ"מ אין בו אלא חלק של נפש דרוח, כי כל בחינה כשבאה לכתר, אין בה אלא נפש כנ"ל. וכן כל בחינה במקומה עצמה אין בה אלא נפש של בחינתה והשאר היא מקבלת מכלים שעברה דרכם כנ"ל.

ס) כי כשנמשך רוח למדרגה הוא נמשך בכלי דכתר, ואז יורדת נפש לכלי חכמה ושורשה שהניחה בכתר נעשה לה לרוח

נפש רוח. עד שיש לו ה' כלים אז יש לו נרנח"י. ג) שכל תחתון העובר דרך העליון מניח שם שורשו. לפיכך כל אור הבא לכתר, הוא רק נפש של אותו האור. למשל אם בא נפש לכלי דכתר היא רק נפש דנפש, ואם בא רוח לכתר הוא רק נפש דרוח. וכן נפש דנשמה וכו'. והוא מטעם שאין לו אז אלא כלי אחד, המקבל נפש בלבד. ואם רוח בא לכתר ונפש יורדת לחכמה, נמצא שהניחה שורשה בכתר והוא מאיר לה בחינת רוח דנפש. ואז יש לה לנפש ב' כלים שהם כתר חכמה, ויש לה נפש רוח דנפש. ועד"ו כשהגיע אור הנשמה לכלי דכתר, הוא נפש דנשמה משום שהוא כלי אחד. והנפש יורדת לבינה, והרוח עם שורש הנפש שהוא רוח דנפש יורד לכלי דחכמה. ושורש הנפש שלא נעדר מהכתר מתגדל לנשמה דנפש, ויש לו עתה לנפש נר"נ. וג' כלים. ולרוח ב' כלים שורשו שבכתר הוא רוח דרוח, ובחכמה הוא נפש דרוח. ולנשמה כלי אחד ונפש דנשמה ועד"ו כל השאר עד שהנפש באה למלכות, אז קנתה ה' כלים, ויש לה נרנח"י דנפש, נפש ממקומה עצמה, ויחנ"ר מאותם הכלים שעברה דרכם. ועד"ו אור הרוח כשבא לכתר הוא רק נפש דרוח, אלא כשבא למקומו יש

אור הרוח בא מן ו"ק דו"א, וע"כ ביסוד התחיל אור הרוח להתגלות, ונשתלם עם ביאת החסד דו"א

ז) וטעם הדבר, הוא לפי שסוד הרוח בא מו"ק כנודע, ולכן בבא היסוד התחיל להתגלות במלכות בחינת הרוח, ואינו נשלם לגמרי עד שיצאו כל הו"ק, שהוא מהיסוד עד החסד, ואז נגמר בחינת הרוח כולו של מלכות. ובבא כל אחד מהם, היה מתגלה במלכות קצה א' מבחינת הרוח, כמ"ש בזוהר תרומה.

ה' חסדים הם, חג"ת נ"ה כנגד ה' הבחינות כח"ב תו"מ, ויסוד אינו

חסד פרטי אלא הוא הכולל של כל ה' חסדים חג"ת נ"ה

ח) וכבר נודע, כי היסוד אינו מכלל הו"ק, כי אינם פ רק ה' חסדים

אור פנימי

באופן, שג' ספירות: כח"ב המקובלים בו"א, מתמעטים אצלו לבחינת ג' ספירות חג"ת, וספירת נצח שבו, הוא בחינתו עצמו, וספירת הוד שבו, היא התכללות המלכות שבז"א. ודבר החיוב להבחין כפול של ה' הבחינות אצל ז"א ביחוד, יש בזה ענין רב. כי כללות כל האור המקובל בפרצופין נבחן לב' בחינות שהן: אור החכמה, ואור החסדים, שהמרחק ביניהן רב מאד, וכבר מובא זה בחלק א' (באור"פ פרק א' אות ה') ע"ש. והן מכונות ג"כ בשם אור ג"ר, ואור ו"ק. משום כי אור החכמה נבחן, רק בג"ס הראשונות: כתר חכמה בינה, שהם: יחידה חיה ונשמה, אבל ברוח ונפש, שהם: ז"א ומלכות, יש בהם רק אור החסדים, ואפילו בג"ר שלהם. כמ"ש בזוהר (משפטים אות תק"כ) רישא דמלכא אתתקן בחסד ובגבורה.

ומתוך, שגם הג"ס הראשונות דו"א כח"ב, הן רק בחינת אור החסדים, הנה יצא לנו הבחן מיוחד של ג' הבחינות הראשונות, מבחינת היותן רק אור החסדים, ונמצא ע"כ, ב' מינים של ג' בחינות ראשונות, או מאור חכמה, או מאור החסדים. שג' בחינות הראשונות בהיותן בחינת אור החכמה, הן נבחנות בשמות: כתר חכמה בינה, ומצד היותן מבחינת אור החסדים, הן נבחנות בשמות: חסד גבורה תפארת, דהיינו אצל

דנפש. ומתוך שרוח שה"ס ז"א יש לו ששה קצוות, ע"כ גם הרוח נחלק לשש מדרגות חג"ת נה"י כמ"ש והולך. וכשהגיע היסוד מן ו"ק דרוח לכלי דכתר משגת הנפש כללות של רוח דנפש. וזה אמרו, כשיצא אור היסוד לגוף, "נתוסף הארה בהמלכות שנתגלה בה בחינת רוח". וכן אח"כ, בביאת אור הבינה לגוף, נמצא מלכות מקבלת ממנו אור הנשמה, וז"א מקבל ממנו רק רוח, כנ"ל.

ע) כי ז"א, היא רק בחינה אחת מן ד' בחינות הנודעות, שהיא בחי"ג כנודע, אמנם יש בו ששה קצוות, הנקראים: חג"ת נה"י. וע"כ אין אור הרוח נשלם אלא אחר התלבשותו בששה כלים הללו. וזה אמרו שהארת רוח שמלכות מקבלת מו"א אינו נשלם, מטרים שיתגלו כל הו"ק שלו, כי אז נשלם ז"א.

פ) יש כאן הבנה מקורית, שצריכים להבינה היטב. כי באמת אין יותר בכל ע"ס רק ה' בחינות, שהן: השורש שנקרא כתר, וד' הבחינות שנקראות חכמה בינה ז"א ומלכות. וה' בחינות הללו הן נבחנות עוד באור ישר עצמו. כמ"ש זה בחלק א'. ומה שאנו מבחינים בבחי"ג שש ספירות חג"ת נה"י, הנה אין כאן שום הוספה על ה' הבחינות, אלא שהם הבחן מיוחד של ה' הבחינות ההן, מבחינת התכללותן בו"א.

מחסד עד הוד, אך : היסוד, אינו לוקח חסד פרטי לעצמו, רק שנכללים כל הה' קצוות בו, נמצא כי בחינת כללות של הרוח, זה הוא שנתגלה במלכות כאשר בא יסוד, אבל בצאת ההוד או הנצח וכיצא משאר ספירות אז היה מתגלה בחינת הקצוות ממש של הרוח במלכות.

כשיצא יסוד דו"א נתגלתה כללות הנפש דו"א, וכשיצא ההוד נתגלה

קצה א' דנפש ז"א וכו', עד שנשלמו ה' קצוות

(ט) והנה כל זה הוא מה שנוגע אל בחינת המלכות, אמנם מה שנוגע אל ה' קצוות דזעיר אנפין הוא באופן זה : כי בצאת היסוד, אז מתגלה בחינת כללות ה' קצוות דזעיר אנפין בבחינת נפש לבד, אך בבוא ההוד אז מתגלה קצה א' דנפש דזעיר אנפין. וכן עד שנשלמו כל ה' קצוות.

כל קצה וקצה מחג"ת נ"ה כשיצאו נתנו כללות הארת הנפש ביסוד.

אבל בה' הבחינות עצמן אין אחד מוסיף כלום לחברו

(י) עוד יש ק הפרש אחד בין היסוד לה' קצוות אחרים, והוא, כאשר בא ההוד נתן כח כללותו מחדש ביסוד, בחינת נפש לבד, וכן כולם, עד שיצא החסד, וגם הוא נתן בצאתו, כח כללותו ביסוד, מה שאין כן בשאר ה' קצוות, כי בבוא אחד לא היה מוסיף שום תוספות בחבירו כלל ועיקר, כי כולם שוים, רק כאשר נשלמו כל הששה, אז נמצא, שנגמר כל הזעיר אנפין בבחינת נפש.

אור פנימי

ד"א, כמבואר. ולפיכך, פעם אנו מכנים לה' הבחינות : כח"ב ז"א ומלכות, והיינו בשעה שגה"ר הן אור החכמה. ופעם אנו מכנים אותם חג"ת נ"ה, או ה' חסדים והיינו בשעה שגה"ר הן מבחינת אור דחסדים לבד. ותזכור זה לכל המקומות.

ועם כל זה, אותם ה' החסדים : חג"ת נ"ה, אינם נבחנים, לה' בחינות של עביות, כמו ה' הבחינות הכוללות, כי אור דחסדים גופו אינו אלא רק בחי"ג בלבד, והוא נקרא

אור רוח. באופן, שאין שום הבחן בערכי העביות בין שש הספירות חג"ת נה"י.

באופן, שה' הבחינות : חג"ת נ"ה, הם הרחמים והדין כל אחד בפני עצמו, שמצד הרחמים הם נקראים ה"ת, ומצד הדין הם נקראים ה' גבורות. ובספירת היסוד שמה מקום השיתוף דמה"ר בדין, ושמה נכללים ה' חסדים וה' הגבורות אלו באלו ונמתקים יחד, ומכאן מושפעים למלכות. וזה אמרו

„אך היסוד, אינו לוקח חסד פרטי לעצמו, רק נכללים כל הה' קצוות בו" כמבואר.

(ק) כי להיות היסוד, רק בחינת התכללות של הה' קצוות, על כן הוא מחויב להיות מושפע על ידיהם. ולפיכך בביאת כל קצה וקצה הוא מתמלא ומשתלם. מה שאין כן ה' הקצוות עצמם, שהם ה' בחינות נבדלות זו מזו כמו ה' הבחינות הכוללות, לכן אין האחד מוסיף כלום לחברו כי כל אחד ואחד מתגדר בבחינת עצמו.

(צ) שהרי אין כאן יותר מה' בחינות, כמ"ש בדיבור הסמוך. אכן ספירת היסוד, היא הבחן ג' מה' הבחינות הכוללות, והיינו מבחינת ההתכללות והשתוף של מדת הרחמים בדין, המובא לעיל (בא"פ ח"ד פ"א אות ד').

כשיצאה בינה היתה לעצמה בנפש, ורוח לז"א, ונשמה למלכות. וכשיצאה חכמה היתה נפש לעצמה, ורוח לבינה וכו'. וכשיצא כתר היה בנפש לעצמו ורוח לאבא וכו' (יא) ואחר כך יצאה הבינה, בבחינת נפש לבד לעצמה, ובחינת רוח לזעיר אנפין, ובחינת נשמה למלכות. ואחר כך יצאה החכמה, בבחינת נפש לעצמה, ובחינת רוח לבינה, ובחינת נשמה לזעיר אנפין, ובחינת חיה למלכות. אחר כך יצא הכתר בבחינת נפש לעצמו, ובחינת רוח לאבא, ובחינת נשמה לאמא, ובחינת חיה לזעיר אנפין, ובחינת יחידה למלכות.

כשיצא כתר היה בו נפש לבד. וגם בחינה זו לא נשארה בו, כי נסתלקה למאציל (יב) והרי כי בבוא כתר, שהוא אחרון מכולם, לא יצא כי אם בבחינת נפש לבד. וזה סוד הפסוק נשבע ה' בנפשו, על דרך הנ"ל. ואפילו בחינה זו של נפש הכתר, לא נשארה בעולם עקודים כנ"ל, כי חזרה להתעלם, ונשארה דבוקה במקומה במאצילה.

בבוא כתר היו למלכות נרנח"י ושאר הספירות היו חסרות.

הוצרכו לחזור אל המאציל

(יג) ואמנם בבוא כתר, נמצאת המלכות שלמה מכל ה' אורות פנימים,

אור פנימי

(ר) כי כשבאה לכתר אין לה אלא כלי אחד שאינו יכול לקבל אלא נפש כנ"ל. ואז יורד רוח לכלי חכמה ושורשו שנשאר בכתר נעשה רוח לז"א. ועמו יורד ג"כ רוח דנפש לכלי חכמה. ושורש הנפש שנשאר בכתר הנה מטעם אין העדר ברוחני נעשה לנשמה דנפש. הרי שיש עתה נר"ג לנפש, ונ"ר לרוח, ונפש לנשמה. וכן כשיצאה חכמה ובאה בכלי דכתר, אין לה שם אלא נפש דחיה, ואז יורדת נפש דנשמה לכלי דחכמה עם הנשמה דנפש ועם הרוח דרוח. ושורש דנפש שנשאר בכתר נעשה עתה לחיה דנפש, ושורש דרוח שנשאר בכתר נעשה עתה לנשמה דרוח, ושורש הנשמה שנשאר בכתר נעשה עתה לרוח דנשמה. ונמצא עתה במדרגה נפש דחיה. ונ"ר דנשמה. ונר"ג דרוח. ונרנח"י דנפש. וכן כשיצא אור היחידה בכלי דכתר, אין בה אלא נפש שלה. כי אין לה אלא כלי א'. ואז יורדת חיה לכלי דחכמה, ועמה הרוח דנשמה עם הנשמה דרוח, ועם חיה דנפש. ושורש החיה שנשאר בכתר נעשה

(ש) כי קומת כתר, אינה נמשכת אלא ע"י בחי"ד כנ"ל, והנה הבחי"ד לא נתחדשה עוד בזווג דהכאה אחר שזוהככה בהסתלקות דהתפ"א דעקודים מטעם שבחי"ד לא הניחה אחריה רשימה כנ"ל בדברי הרב. ולפיכך נעלם אור הגדול הזה מכאן ואילך, מכל הפרצופים והעולמות.

שהם נרנח"י. ועתה היו חסרים עדיין כל הספירות כנ"ל, שיצאו חסרים בלי תשלומין, והיה זה ממש בכוונה גמורה כנ"ל, ולכן הוצרכו לחזור ולעלות אל המאציל לקבל ממנו תשלומיהן.

הכתר יצא אחרון וחזר ראשון. ומלכות יצאה ראשונה וחזרה אחרונה (יד) ואמנם עתה בחזרה היה ה הכתר חוזר בתחילת כולם, נמצא שיצא אחרון ונכנס ראשון. א והמלכות היה להיפך, כי יצאה ראשונה ונכנסה אחרונה. וזה סוד הפסוק, אני ראשון ואני אחרון. וביאור זה הפסוק יצדק בין בספירת הכתר בין בספירת המלכות, אלא שזה היפך זה. והוא כמו שנודע כי "אני" הוא כינוי אל המלכות, ובהפוכו "אין" כנוי אל הכתר.

בהעלם הכתר עלתה מלכות במקום יסוד. ועי' קבלה מלכות מקיף דחיה.

ו"א קיבל יחידה, ובינה חיה, וחכמה נשמה

(טו) ב והנה בהתעלם הכתר אל מקורו, עלתה החכמה במקום הכתר, ובינה במקום חכמה, וכן על דרך זה כולם, עד שנמצא המלכות במקום היסוד. ועל ידי עליה זו במקום היסוד, ג נתוסף בה האור, והיה לה בחינת מקיף א' שכנגד בחינת חיה הפנימית. גם זעיר אנפין עלה במדרגה אחת, ונתוסף בו בחינת יחידה מן אורות פנימים, ד ועתה נשלם לו ה' אורות פנימים. ה ובינה, נתוסף בה בחינת חיה הפנימי. ו וחכמה, נתוסף בה בחינת נשמה הפנימית.

כשעלתה חכמה נתוספת בבינה יחידה ו"א קיבל מקיף

דחיה, ומלכות מקיף דיחידה

(טז) ז ואחר כך עלתה החכמה בהמאציל, ועלתה בינה במקום הכתר,

אור פנימי

(ח) כבר נתבאר זה לעיל, שהוא משום שבהזדככות הראשונה מבח"ד אל בחי"ג, תיכף נעלמת קומת כתר מהגוף, כי הזווג דהכאה הנעשה על בחי"ג, כבר אינו מוציא אלא ע"ס בקומת חכמה. ואור הכתר נעלם למקורו כנ"ל.

(א) כי היא נעלמה, רק אחר שנודרך המסך מכל עביותו והשוה צורתו למאציל, כנ"ל.

(ב) כמ"ש לעיל, אשר עלית המלכות במקום היסוד, פירוש, שהמסך דבח"ד, שהוא בחינת כלי המלכות, עלה ונודרך לבחי"ג, שהיא בחינת כלי היסוד, ואז אור העליון, שאינו פוסק, נודרך במסך דבח"ד ויצאו ע"ס בקומת חכמה. והכתר נתעלם

למקורו, ועלה אור החכמה במקום הכתר, ובינה במקום חכמה וכן עד"ז כולם, כמ"ש כבר באורך.

(ג) כי עתה השיגה מלכות כלי ששי מקומת בחי"ג ע"י עליתה ביסוד, הנבחן לכלי חיצון כלפי בחי"ד. ומתלבש בה אור"מ דחיה בכלי חיצון זה.

(ד) כי עתה הרויח כלי חמישי, וכיון שיש לו ה' כלים, מתפשטים בהם ה' אורות נרנח"י בשלימות.

(ה) כי השיגה כלי ד' ויש לה מקום לאור החיה.

(ו) כי השיגה כלי ג', ויש לה מקום להתלבשות אור הנשמה דחיה.

(ז) כלומר, שגם המסך דבח"ג נודרך

ונתוסף בה בחינת יחידה הפנימית, ה ונשלמה בכל אורות ה' פנימים. וזעיר אנפין, נתוסף בו מקיף אחד נגד חיה הפנימי. ומלכות נתוסף בה מקיף יותר עליון, אשר כנגד יחידה הפנימית.

כשעלתה בינה נתוסף בו"א מקיף דיחידה, ויותר מזה לא הרויחו ז"א ומלכות (יז) ואחר כך י עלה חסד במקום כתר, כי בינה עלתה במאציל, וזאז נתוסף בו"א גם בחינת מקיף ב' עליון, שכנגד יחידה הפנימית. ומשם ואילך י לא הרויחו זעיר אנפין ומלכות, ולא נתוסף בהם עוד תוספות אור.

בכל בחינה ובחינה יש י"ס ונכללות בה' הן בפנימיים והן במקיפין (יח) והענין הוא, בהקדמה אחת שצריך שתדע, והוא, כי הרי נתל כי בכל בחינה ובחינה מכל עולם ועולם ובכל פרצוף, יש בו יוד ספירות

אור פנימי

(ל) והטעם הוא, כי הזווג דהכאה הנעשה בבחי"א של ראש, שנקרא עינים, אור"ח שלו קטן מאד, מטעם שעביות המסך שהוא קלושה היא, ומכונה ע"כ הסתכלות דק, ועי' בדברי הרב לעיל (בחלק ג' פ"א אות ו'), שאומר שהבל העינים אינו מתפשט למטה אלא שנשאר במקומו בראש (ועי' שם באר"פ אות ד'), שפירושו של "הבל" הוא אור"ח היוצא ע"י זווג דהכאה, כמ"ש שם.

ולפיכך, רק הז"א העומד עתה בכתר, יכול לקבל מהארת הזווג של העינים, ואע"פ, שהארתו אינה מגיעה למטה מהראש, מכל מקום כיון שהמלכות של ראש, נעשה כתר לגוף, על כן נמצא הז"א קרוב לבחינת ראש, ויכול לקבל מהעינים. משא"כ המלכות העומדת עתה בחכמה, כבר נמצאת לגמרי למטה מהראש, ואינה יכולה להרויח כלום מהזווג דבחי"א, כי אינה יכולה לקבל שום אור"מ מהארת העינים כמבואר.

ואח"כ כשעלתה המלכות לכתר ונעלם גם קומת הז"א למאציל, הנה אז פסק הזווג דהכאה לגמרי. כי המסך המזדכך לבחינת כתר, אין בו עוד עביות המספיקה להכאה, ואינו מעלה אור"ח, וע"כ הארת המלכות שמקבלת שם, היא מועטת מאד, ואינה נחשבת לבחינת אור מקיף, למלכות. וזה אמרו שז"א ומלכות לא הרויחו

לבחי"ב ויצאו הע"ס בקומת בינה, ונעלם גם אור החכמה ועלה למקורו למאציל. ואז נבחן, שהמלכות עלתה לבינה, ששם מקום הזווג במלכות. והז"א במקום חכמה. והבינה במקום כתר.

(ח) כי השיגה כלי חמישי, ויש לה מקום להתלבשות היחידה.

(ט) היינו בעת מציאת הזווג דבחי"ב שיצאה קומת בינה, שבינה באה בכתר, וז"א בחכמה, ואז השיג ז"א כלי לאור"מ דחיה מקומת בינה. ומלכות השיגה מקומה זו דבחי"ב מקיף דיחידה.

(י) כלומר, שהמסך דבחינה ב' נזדכך לבחי"א, שנקרא שמלכות עלתה לחכמה, אשר אז נתמעטו הע"ס לקומת ז"א, ונעלם אור הבינה מהפרצוף ועלתה למקורו למאציל, כנ"ל. וזה אמרו "עלה החסד במקום כתר" דהיינו ז"א במקום כתר, ומלכות במקום חכמה, כנ"ל.

(כ) דהיינו שיצאה קומת בחי"א, שהיא קומת ז"א שבא בכלי דכתר, ומלכות בכלי חכמה, אז קנה ז"א מקיף דיחידה, מהכלי החדש הזה, ויש לדעת שאור המקיף חושק תמיד להאיר לפרצוף, כי כל ההזדככות נעשית מסבה זו. אלא לכלי הוא צריך, וע"כ כיון שמשגיגים כלי ששי וכלי שביעי, מאירים תיכף מקיפי חיה יחידה בהם.

לא פחות ולא יותר, והם אורות פנימים עשרה, ומקיף עשרה, אמנם יוד פנימים נכללים בה' בלבד, שהם כנגד הה' בחינות פרצופין שיש להם, כנזכר במקום אחר, והם א"א ואו"א וזו"ן, והם עצמם נקראים נרנח"י של כללות של כל עולם ועולם לבדו. וכן על דרך זה במקיפים, שהם מ' יוד ונכללים בה'.

בע"ס דראש יש ה' אורות פנימיים וה' אורות מקיפים, אבל מפה

ולמטה דא"ק יש רק ה' פנימיים וב' מקיפים יחידה חיה

(יט) אמנם דע, כי בכל האורות והעולמות והפרצופין שיש מן החוטם של אדם קדמון ולמעלה, בכל פרצוף, יש תמיד כל הבחינות אלו שלימות. שהם: ה' אורות פנימים הכלולים מיוד ספירות פרטיות כנ"ל, וה' מקיפים הכלולים מיוד ספירות פרטיות, ס' אך מפה דאדם קדמון ולמטה עד סוף כל העולמות, לא יש רק ה' אורות פנימים, וב' מקיפים העליונים, שהם כנגד יחידה חיה, ולא עוד, כי האור נתמעט משם ולהלאה. לכן בעולם העקודים שהם האורות היוצאים מפה דאדם קדמון ולחוץ, לא היה בו רק ה' אורות פנימים וב' אורות מקיפים, ואין עוד. וזכור הקדמה זו.

בהמשך זמן עלית הכתר למאציל נסתלק גילוי יחידה ממלכות

* (כ) ודע כי כאשר עלה הכתר אל המאציל, אז באותו שיעור והמשך

אור פנימי

יותר, ולא נתוסף בהם עוד תוספת אור", יותר מה' אורות פנימים, וכן ה' אורות מקיפים.

ג) כלומר בע"ס של ראש א"ק, שאו"ח עולה שם ממלכות של ראש ולמעלה, ומלביש ט' הספירות הראשונות כנ"ל. ומלכות של ראש נקראת פה, ששם עומד מסך דבחי"ד, וז"א של ראש נקרא חוטם, שמשם מתחיל או"י של ראש.

ד) כלומר בע"ס של גוף הנמשכות ממעלה למטה להתלבשות בכלים, הנה אין שם יותר מב' מקיפים עליונים, שהם חיה ויחידה. והטעם הוא, מפני חסרון הכלים החיצוניים הצריכים לאורות המקיפים דנר"ן. כי חיצוניות הכלים לקבלת אורות מקיפים יוצאים ע"י הזווגים דהכאה הנעשים בשעת הזדככות המסך, ועליתו למאציל (כמ"ש לעיל פרק זה אות א' ובאר"פ שם) ומתוך שזווג דהכאה אינו נוהג מבחי"א ולמעלה ע"כ לא

יותר, ולא נתוסף בהם עוד תוספת אור", שהוא מטעם המבואר, שהמלכות אינה יכולה לקבל אפילו מהענינים, מטעם שאינם מאירים למטה מהראש. והז"א, אחר שקיבל המקיף הב', כבר נמצא במקורו במאציל. וע"כ, אין להם יותר מה' פנימים וב' מקיפים. (נ"ב מכת"י רבינו זיע"א הפירוש הזה מיותר, כי הטעם הוא מפני שאין יותר מה"פ וב' מקיפים, כמ"ש הרב להלן אות י"ט)

מ) וזה פשוט מאד, כי אין כאן יותר מה' בחינות, שעליהן יוצאות ה' קומות, שנקראות: כח"ב זעיר אנפין ומלכות, או ה' פרצופין: א"א או"א וזו"ן, אלא שבחינת ז"א, דהיינו בחיה"ג, יש לה שש ספירות: חג"ת נה"י, ואין ביניהן שום הפרש בקומה, כי לכולן בחינה אחת של עביות. וע"כ אין

* עץ חיים היכל א"ק שער ר' פ"ד.

הזמן שהיה עולה, אז המלכות, נסתלקה ממנה בחינת גילוי יחידה, שהוא האור שהיה נמשך לה מן הכתר, שכיון שהכתר היה עולה ומסתלק, לא היה כוחו להאיר בה, אמנם נשאר בה הרשימו לבד.

כשסיים כתר עליתו למאציל חזר גילוי יחידה למלכות
(א) וכאשר סיים הכתר להתעלם : וסיימה המלכות לעלות עד סיום היסוד אז חזר להאיר בה המאציל כבתחילה בחינת היחידה שבה. כי אחר שעלה הכתר בהמאציל, גם היא עלתה ביסוד, והיתה מדרגה אחת קרובה יותר אל המאציל, והיתה מקבלת עתה ממנו מה שהיתה מקבלת מקודם מן הכתר. אך כל זמן שלא סיים הכתר לעלות, אז היה הכתר מפסיק בין מאצילה ובינה, והכתר עצמו גם כן לא היה מאיר בה. וכן על דרך זה הוא בבחינת חיה שמקבל מן הכתר. וכן על דרך זה החכמה ובינה וכיוצא בהם.

בהמשך זמן עלית חכמה למאציל נסתלק גילוי חיה ממלכות. וכשחכמה

סיימה עלייתה חזר גילוי חיה למלכות

(ב) וכן כשעלה חכמה למעלה במאצילה נסתלקה מן המלכות החלק שהיה מגיע אליה ממנו, ולא נשאר בה רק רשימו לבד, עד שהשלימה החכמה לעלות למאצילה, ואז חזר האור כבתחילה. וכן תקיש מזה אל כל

אור פנימי

(ק) כמו שמבאר והולך, כי אחר שעלתה ביסוד, שפירשו, שנודוך המסך וקיבל לעביות דבחי"ג, שאז גם המסך שבפה דראש עלה לחוטם, שהוא בחי"ג של ראש, ויצא שם הזווג דהכאה בקומת חכמה, ונמשך משם למטה לגוף כנ"ל. נמצא עתה שהיא מדרגה אחת קרובה יותר אל המאציל, כלומר שהיא מקבלת עתה מלמעלה מהבחינה שכנגדה שבראש, כי עתה היא מקבלת מהזווג שבחוטם, וחזר להאיר בה המאציל בחינת היחידה שבה, אלא בקומת חכמה, שהיא בחינת חיה דיחידה, וחיה דיחידה זו נעשה בה לבחינת אור מקיף דחיה, כמו שנתבאר לעיל. וזה אמרו, והיתה מקבלת עתה ממנו, מה שהיתה מקבלת מקודם מן הכתר. כלומר, שמקבלת עתה מן החוטם דרך כתר ד"א, כמו שהיתה מקבלת מקודם דרך הכתר של עצמה.

(ר) כלומר, אחר שנודככה הבחי"ד והתחיל הכתר להתעלם, הנה כל כמה שעוד

יכלו לצאת יותר מב' כלים חיצוניים : א' ליחידה וא' לחיה, כמ"ש לעיל.

(ע) כי אחר שנודככה הבחי"ד, ובטרם ביאת המסך לזווג דבחי"ג, נמצא אז הפרצוף בלי שום הארה כלל, כי הקומה דבחי"ד, שהיא אור הכתר, נסתלקה. והקומה דבחי"ג עדיין לא באה.

(פ) ואין להקשות שזה בסתירה למ"ש לעיל, אשר המלכות לא השאירה רשימה אחריה. כי שם מדבר בדיוק מרשימות דאור ישר הנכללות במסך בעת ביאתו למאציל שעליהן יוצא הזווג להתפ"ב, שנקרא ע"ב, כמ"ש לעיל באר"פ. משא"כ כאן הוא מדבר מהרשימה המיוחסת לאור המלכות שהיא בחינת אר"ח.

(צ) כמו שנתבאר לעיל, שמלכות פירושה, המסך שבה. וסיום עלייתה ליסוד, פירושו, שגם מלכות של ראש עלתה לחוטם, ויצא שם זווג דהכאה בקומת חכמה. שזה נבחן שסיימה העליה.

השאר, כי הם חלוקות רבות. כי כשהתחילה ש חכמה לעלות בכתר, נסתלקה הארתה מכל אשר למטה ממנה, וכשכבר עלתה בכתר, אז חזר כבתחילה. וכשחזר פעם ב' לעלות במאציל נסתלק האור פעם שני, וכשנגמר לעלות חזר האור לאיתנו. והמעין יבין שאר חלוקים על דרך זה, בענין המקיפים דורין, שלוקחים בעת חזרתן והסתלקותן למעלה.

אור פנימי

לא היה הזווג בבחי'ג, נמצא העלמת הכתר וכו' וא"א התחילה לעלות לבחינה שממעל לה. עושה הפסק הארה בפרצוף, כי מבחי'ד אין זווג, ובחי'ג עדיין אינה מאירה לה. (ש) כשהתחיל הכתר לעלות למאציל נמשכו ועלו אחריו כל עה"ס שבקומה, וכא"א הכתר לעלות לבחינה שממעל לה. וכשסיים הכתר לעלות, שפירשו, שהגיע הזווג בבחי'ג, אז סיימו כולם עליתם. וחכמה באה לכתר, והבינה לחכמה וכו'.

ח ל ק ר ב י ע י

ה ס ת כ ל ו ת פ נ י מ י ת

ספירות העקודים, כולל ו' פרקים

בהם מתבאר ששה ראשי ענינים: א. ענין זווגי דהכאה ובטישות. ב. ענין אור חוזר. ג. ענין הרשימות. ד. ענין הכלים. ה. ענין המסך. ו. ענין אור ישר.

א' הנקרא הסתכלות א', שהוא זווג דהכאה דאור העליון בהמסך שבכלי מלכות, שהוא לבחינת כלים של ראש. (כנ"ל בח"ג פ"ב אות ד').

ב' הוא הכאה וביטוש דאור"פ ואור"מ זה בזה בצאתם מחוץ לפה דא"ק. שמביא הרב כאן (פ"א אות ג').

ג', הנקרא הסתכלות ב', שהוא זווג דהכאה דאור עליון במסך שבכלי מלכות, שהוא לעשות כלים לגוף. (המובא בח"ג פ"ב אות ה' ובע"פ ש"ד פ"ג).

ד', הכאה וביטוש דהרשימה ואור"ח היורד. זה בזה. (המובא כאן פרק ג' אות ט'). ה', ביטוש דאור המלכות עם אור החוזר היורד. (המובא כאן פרק ד' אות ג').

זווג דהכאה הא', עושה רק שרשי כלים.

הב', הכלי והאור מעורבים. ה', עושה כלים גמורים

ג) והנה שורש הכל הוא הזווג שנקרא הסתכלות א', שממנו נמשך כל האור שישנו בפרצוף, וכבר נתבאר ענינו היטב, בדברי הרב (בח"ג פ"א אות א' ופרק י"ב אות ב' ג'). אמנם הוא מספיק רק להוציא שרשי כלים, שנקרא בחינת התלבשות בזה ולא בפועל ממש. כי אור"ח מלביש כאן ממטה למעלה, שפירושו בחינת התנגדות להתלבשות בעביות הכלי וע"כ נקראות עה"ס שבראש, בשם א"ס ב"ה, או כתר, כמ"ש הרב (שם ח"ג פ"ו אות ו') עש"ה. ולא עוד אלא אפילו אח"כ, כשנתפשטו עה"ס ממלכות של ראש ולמטה לתוך הגוף עד הטבור, עדיין אין שם בחינת כלים ניכרים לעצמם, אלא, שהאור והכלים כמו מעורבים יחד, כמ"ש הרב כאן (פ"ו אות

א) היות שדברי הרב שבכאן המה כולם יסודיים, שכל אדני החכמה בנוים עליהם, ואין לך ענין קטן בכל העולמות אבי"ע, שלא יהיה בהם בכללות ובפרטות, תוצאות מכל הענינים כולם המובאים כאן בעשר הספירות דעקודים, ולא עוד אלא מכל שינוי קל וחדוש קטן שבכאן, מסתעפים בפרצופי אבי"ע ענינים רבים ועמוקים מאד, שהרי נודע, שכל הכחות וחדושי צורות שבכליונים מחויבים להמצא בכל תחתון מהם. אף פרט קטן לא יחסר, שזה נהג בכל ההמשך השתלשלות של הפרצופין והעולמות עד סוף עשיה ומכל שכן כאן, שעדיין אנחנו עסוקים בקו הראשון, הנמשך מא"ס ב"ה למקום הצמצום, שהוא פרצוף הא' דאדם קדמון. וע"כ, כל מלה ומלה שבכאן, היא מרגלית יקרה לאין ערך, שצריכים להבינה בכל רחבה ובהגדרתה האמיתית, ולשננה ולזכרה בכל המשך החכמה.

ולפיכך, באתי לסדר כאן את ראשי הענינים, המובאים בחלק הזה, בסדר המועיל לזכרון, גם להבחין בכל ענין, מעקרי הבחנות שהרב מביאם כאן, ולהגדיר כל דבר עד כמה שאפשר, בכדי שהמעין יוכל להשמר, שלא יוציא שום דבר מחוץ לגדרו הנאמן, כי טעות קלה במקומות אלו, תפסיק את ההבנה לגמרי בהמשך החכמה.

פרק א'

ה' מיני זווגי הכאות ובטישות

ב) ה' מינים מזווגי הכאות ובטישות, אנו מוצאים כאן בדברי הרב, בהתפשטות א' דא"ק, שהם:

פרק ב' י"ב מיני אור חוזר

ארי"ח הנדחה בכללו ממלכות, נעשה לארי"מ

(ז) י"ב מיני ארי"ח, אנו מוצאים כאן בדברי הרב, ואלו הם:

הא', הוא ארי"ח הנדחה מבחי"ד בעת הסתכלות א', שהמסך מעכב על אור העליון ואינו מניחו להתפשט שם, והאור חוזר לאחוריו, ומלביש על עשר הספירות דאור ישר, כגודע. והנה ב' מיני ארי"ח יש להבין כאן, א', הוא כללות האור הנדחה מהתלבש בכלי מלכות, שהוא שיעור גדול מאד ומאד, ומכ"ש בפרצוף הראשון דא"ק שאנו עסוקים בו, שהוא כולל כל ההפרש, מא"ס ב"ה שהיה ממלא כל המציאות, אל פרצוף א"ק, שהוא רק בחינת קו דק של אור כלפי אור א"ס ב"ה. ותדע, שהארי"ח הזה הוא כולל כל הארי"מ, שבעולמות כולם.

ארי"ח המלביש לאור ישר, הוא תולדה של ארי"ח הראשון הנדחה ממלכות

(ח) ומין הב' של ארי"ח הכלול כאן הוא הארי"ח העולה ממטה למעלה ומלביש לע"ס דארי"ח, ויש בזה עמקות רבה. כי בארי"ח הנדחה מן בחי"ד, יש להבין בו בחינת קיום דהיינו ממשיות האור הנדחה משם. ויש להבין בו בחינת שלילה, שהיא כח ההכאה לפי עצמה, המולידה אור גדול, מפאת הפרישה מהאור. והוא בחינת יחס משותף מן האור הנדחה לאחוריו, ומן הבחי"ד הנשאר ריקנית מן האור ההוא, וארי"ח הזה תולד מפאת הפרישה מן האור, הוא הארי"ח דמין הב', העולה ומלביש על ע"ס דארי"ח. וע"כ הוא נחשב לתולדה מן ארי"ח דמין הא' הנ"ל, להיות בעיקר מן בחינת השלילה, אלא על ידי יחס משותף כמבואר.

ב' מיני ארי"ח הם ארי"מ וארי"מ הפרש גדול בין חוי"ב תרי"מ דארי"מ

(ט) והנה ב' מיני ארי"ח הנ"ל, הם נבחנים לארי"מ וארי"מ של ע"ס דראש. כי אותו הארי"ח המלביש על ע"ס דארי"ח, הוא חלק קטן מאד

א', עש"ה). ועיקר גילוי הויות הכלים מתחיל מהסתכלות ב', שנעשה על המסך, אשר בכלי מלכות, בעת הזדככות, דהיינו ד' הקומות היוצאות במדרגות של זיכוכו.

זווג דהכאה הב' נעשה ע"י ארי"מ וארי"מ, שארי"מ מזכך את המסך ואור העליון מזווג בהכאה על המסך במדרגות של הזדככותו ומוציא ד' קומות חוי"ב תרי"מ

(ד) וענין הזדככות זה, נעשה על ידי הכאה של ארי"מ וארי"מ זה בזה, כמ"ש הרב (כאן בפ"א אות ג') וע"ש בארי"מ. ונתבאר שם, שארי"מ מזכך העביות שבמסך, עד שהוא נעשה זך כהמסך שבמלכות של ראש. ובאמת נעשה כל הזיכוך הזה בבת אחת וברגע אחת, כמ"ש הרב (כאן פ"א אות ט') אלא, מתוך שהאור העליון אינו פוסק מלהאיר אפילו רגע, נמצא אור העליון מזדווג עמו בד' המדרגות שהמסך בא בדרך זיכוכו, ומוציא שם ד' קומות של ע"ס, שהן חכמה בינה ו"א מלכות. כמ"ש בארי"מ (פרק א' אות ז').

גמר גילוי הכלים אינו, אלא ע"י הסת"ב

(ה) והנה נתבאר, ההפרש בין ג' מיני זווג דהכאה: כי הסתכלות א', הגם שהוא השורש והמקור לכל האורות והכלים שבפרצוף, מ"מ אין בו שום התגלות בפועל, וכל הגילוי הוא רק על ידי הסתכלות ב' הנעשית במדרגות זיכוכו של המסך, וענין הזדככות הזה נעשה על ידי הכאה ובטישא של ארי"מ וארי"מ זה בזה.

ב' זווגי הכאה האחרונים הם לצורך הפרצוף שלאחרי

(ו) וכל אלו ג' מיני הכאות, הם לצורך עצמו של הפרצוף, אמנם דבר ההכאה וביטוש של הרשימה עם אוה"ח זה בזה, הוא לצורך הכלים של הפרצוף שלאחרי. כמ"ש בארי"מ (פ"ב אות ג') ועד"ז הוא ההכאה של אור המלכות ברשימה, שהוא לצורך כלי המלכות מהפרצוף שלאחרי. והנה נתבאר, שג' מיני הכאות ראשונות הם לצורך הפרצוף עצמו, וב' הכאות האחרונות הן לצורך הפרצוף שלאחרי.

של הגוף. כי אין אחיזה כלל באור בלי כלי וכיון, שהיא המולדת את אור"ח המלביש לאורות. ע"כ נחשבת כמו שהולידה גם לאורות עצמם.

אור"ח ד' הוא מתפשט מן הפה עד הטבור, שנעשה לכלים על אור"ח, אלא בלי גמורים

(יג) המין הד', הוא האור"ח המרחיב את כלי המלכות. לע"ס מינה ובה ממעלה למטה, המכונה מפה עד הטבור. כי המלכות של ראש מכונה פה, והמלכות של הגוף, שהיא הספירה העשירית של המלכות דראש, נקראת טבור. ובאמת אור"ח הזה נעשה לבחינת כלים ממש, על עה"ס דאור ישר, היורדים בתוכו ממעלה למטה, כי על כן, נקראות עה"ס הללו, בשם, גוף הפרצוף, אלא שאינן ניכרות כן, והוא מפאת חשיבותו הרבה של העביות שבו. כמ"ש באר"ם (פ"ו אות ה').

אור"ח ה' הוא אור"ח שבמלכות דגוף הנקרא טבור

(יד) המין הה', הוא אור"ח שבמלכות דגוף, הנקרא אור נקבה, שהוא באמת הארה מאור ישר, אלא שהוא הארה קטנה, שיש בה רק בחינת קבלה, מבלי שום כח של השפעה, וע"כ נקרא בשם אור"ח. וזכור זה.

אור"ח ו' הוא המתפשט מטבור ולמטה

(טו) המין הו' של אור"ח, הוא כל המתפשט מטבור ולמטה דגוף וכולו הוא בחינת מלכות של הגוף בלבד, כי ע"ס המתפשטות מהפה לגוף, הנה טה"ס הראשונות, הן מסתיימות על הטבור, והמלכות שבהן תופסת כל זה המקום, אשר מהטבור עד סיומו של הפרצוף, ואע"פ שהיא רק מלכות בלבד, מ"מ היא נבחנת לעצמה עקמתפשטת לע"ס. והוא מצד בחינת הסיום של כל ספירה וספירה הנבחן במקום הזה.

היוצא ביוזג והכאה בראש, אינו נבחן אלא בגוף.

ההתפשטות עד המלכות נבחנת מפה עד הטבור.

והדחיה ממלכות נבחנת מטבור ולמטה

(טז) וצריך שתבין כאן, כי אין לנו שום תפיסה בע"ס של ראש להיותן בחינת א"ס

מכללות האור"ח הנדחה לאחוריו, להיותו, רק תולדה ובחינת יחס משותף, מכלי מלכות ואור הנדחה. וכבר ידעת, שיש ד' בחינות של אור ישר זה למעלה מזה, הנקראים ח"ב, ז"א, ומלכות, והכתר הוא שורשם. וההפרש ביניהם רב ועצום מאד. ולפיכך, אינו דומה התולדה שנולדת מבחינת יחס משותף של האור הנדחה עם בחינת מלכות, להנולדת מיחס משותף, מן האור הנדחה עם בחינת ז"א, ומכ"ש עם הבחינות שלמעלה מז"א.

גרנח"י נולדים ויוצאים מיחס משותף מאור"ח הנדחה, וכח"ב תר"מ דאור ישר

(י) ובהמתבאר תבין, לידת ה' האורות, הנקראים: נפש רוח נשמה חיה ויחידה. כי הנולד מן יחס משותף, מאור"ח עם בחינת המלכות, נקרא אור הנפש. והנולד מיחס משותף, מאור"ח עם בחינת ז"א, נקרא אור הרוח. והנולד מיחס משותף, מאור"ח ובחינת בינה נקרא אור נשמה. והנולד, מאור"ח עם בחינת חכמה, נקרא אור החיה. והנולד, מאור"ח ובחינת הכתר נק' אור היחידה.

אם אור"ח המלביש הוא תולדה מיחס משותף מאור"ח הנדחה, עם המלכות, נבחן האור לאור הנפש

(יא) והנה עתה, אשר האור"ח המלביש על ע"ס דאור"ח, היה תולדה מהאור"ח עם בחינת המלכות, הרי האור הנמשך תוך ע"ס הללו, נק' אור נפש. והוא בחינת אור"פ של ע"ס הללו, וכללות אור"ח הנדחה, הוא אור"מ של ע"ס הללו. והנה נתבאר ב' מינים של אור"ח.

אור"ח ג', הוא המלוכש במלכות דראש, שהוא מקור וכתר, הן לע"ס דאור"ח שבראש, והן לע"ס שבגוף

(יב) המין הג' של אור"ח, הוא אור"ח הנשאר קבוע וקיים במלכות של ראש, בבחינת מקור ומאציל לכל האורות והכלים, שיש בגוף. שאין לך משהו בגוף, שלא יהיה נמשך מהמקור ההוא, כי בהיות המלכות, בכמות אור"ח שהיא מעלית, מלבשת לכל האורות של ראש, כנ"ל, הריהי נחשבת בזה לבחינת כתר ושורש, הן לאורות דראש והן לאורות

ב"ה, וכל מה שאנו מבחינים בע"ס של ראש, הוא רק מבחינת התפשטות אל הגוף, ומתחתון ילמד העליון. ולפיכך מה שאנו אומרים, שהאור העליון התפשט עד המלכות, והמסך שבכלי מלכות הכה באור ולא נתנו לבא בכלי המלכות, והחזירו לאחוריו, שהאור החוזר הזה הלביש ע"ס דא"י. הנה הלבשה זו, לט"ס הראשונה, ודחיה זו, מלהתפשט במלכות, הן נבחנות לנו, מטעם שמתפעלים כן בגוף על הטבור, שט"ס הראשונה הנמצאות מטבור ולמעלה, נמצאות מקובלות ומלוכשות בתוך אוה"ח. והאור השייך לספירת מלכות, הוא נדחה ואינו מקובל במלכות דגוף, שהוא כל המקום שמטבור ולמטה. ומתוך שהמלכות הזאת היתה מלבשת בהיותה בבחינת א"ס ב"ה מטרם הצמצום, את כל עה"ס, כי על כן היה האור ממלא את כל המציאות, כמ"ש זה באורך בהסת"פ (ח"א פ"א ופ"ב ע"ה). ע"כ אנו מבחינים ג"כ במלכות שנצטמצמה, דהיינו במקום שמטבור ולמטה, שנשארו בה עשרה חללים, שנתרוקנו מאור שהיה להם, בהיותם בבחינת א"ס ב"ה, אשר עתה אין בתוכם אלא או"ח בלבד. ולפיכך אנו מבחינים במלכות דגוף, עשר ספירות בפני עצמן, להיותן נושאות כל החסרון שהופיע בסבת הצמצום. והבן היטב. ומטעם זה, נקרא אותו מקום שמן הטבור ולמטה בשם אחורים, מפאת חסרון אור ישר. והמקום שמטבור ולמעלה, נקרא בשם פנים דפרצוף, מפאת שהוא המקום של כל האור אשר בפרצוף, כמבואר.

לפי מוצאו, אלא בשעה שנעשה לכלי הממשיך והמלביש לאור העליון, הרי מתהפך העביות והדין הזה ונעשה לזכות ורחמים גמורים, עד שאינו ניכר כלל לשפל וכהה כלפי אור העליון המלוכש בתוכו, כנ"ל באות י"ד. אמנם בשעת ההסתלקות, שאור העליון התפשט ממנו, ועלה לשורשו, הנה פקעה ממנו חשיבותו ולא נשאר ממנו יותר ממה שהוא לפי מהותו עצמו, דהיינו עביות וצמצום ודין, כנ"ל. ובה מובן שבעת ההסתלקות, שחזר האו"י אל שורשו, לא יכול אוה"ח לעלות עמו למעלה, ואדרבה כי עתה נגלתה ירידתו למטה, דהיינו שנגלה הדין והעביות שבו, כמו שהוא לפי מהותו עצמו, כנ"ל. ומשום זה הוא נקרא אור עב. ומעתה נבחן ההפרש למפרע, בין הכלים שהלבישו את האור דהיינו או"ח, ובין האור המלוכש בו, מה שלא היה ניכר כלל מטרם ההסתלקות, כנ"ל באות י"ג. וזהו שאומר הרב שם, אשר אור העב הזה הוא בחינת הכלים של הפרצוף.

או"ח ח' הוא או"ח הנ"ל, אחר שהשיג עביות יתרה על עביותו

יח) המין הח' הוא, אור החוזר הנ"ל, מבחינת קבלתו עביות יתרה על עביותו שמעצמו, כבדברי הרב (פרק ו' אות ב'). כי מלבד העביות שנתגלתה בו, ממה שהוא לפי מהותו, הנה עוד נתוסף בו הרושם של דין חדש שהשיג מתוך ההסתלקות של עתה, שהשאיר אותו בחושך, שנמצא מחמת זה בהתעבות כפולה.

או"ח ט' הוא עולה מוזג דהכאה על המסך במדרגות הזדככותו

יט) המין הט', הוא אוה"ח העולה ע"י זוג דהכאה, הנעשה על המסך במדרגות של הזדככותו, אשר הקומות היוצאות בוזוגים האלו, נחשבות בכללן לאו"ח, אפילו אוה"י שבהן, מטעם שאלו הזוגים יוצאים בזמן הדין, דהיינו בשעת הסתלקות האורות למאציל.

כ) ואין להקשות, הרי יש בכל קומה וקומה התפשטות אור ישר ממעלה למטה

או"ח ז' הוא הנשאר בפרצוף אחר הסתלקות אור הישר ממנו

יז) המין הז', הוא אוה"ח הנשאר למטה בגוף, אחר הסתלקותו של אור ישר משם. המובא בדברי הרב (פרק ב' אות י') כי בחזרת אור הישר למעלה לשורשו, אין אוה"ח עולה עמו, שהרי כל עיקרו של או"ח הוא אור הסתלקות, כמו שנתבאר לעיל, אות ח', שהוא מבחינת הפרישה של בחי"ד, שאינה מקבלת האור, שזהו מכח הצמצום והמסך הרכוב עליה, הנבחן לעביות ודין

החכמה שלפנינו. והענין הוא כי יש בחי' כלי קבלה לאור העליון מצד האור ישר, שהן ה' הבחינות כח"ב ז"ן. או נרנח"י. ויש כלי קבלה מצד האור חזור, שהן הקומות שנקראות ג"כ כח"ב ז"א ומלכות. והן הפכות זו לזו מן הקצה אל הקצה. כי מאותו הזווה שיוצא קומת כתר של האו"ת, דהיינו הכלי היותר גדול, יוצא בחינת נפש דאור ישר, שהיא האור היותר קטן. וכמובא לעיל.

(כג) והנה כבר נתבאר מקורם של ב' הערכים הללו, כי הערך של ד' הבחינות דאור ישר נמשך כן מאור א"ס ב"ה, אשר ג' הבחינות הראשונות, עדיין אינן נחשבות לכלי קבלה, משום, שעדיין לא ניכר בהן ההבחן של שינוי הצורה וכל השינוי ביניהן ובין אור העליון, הוא רק בזה, שהן גורמות להשתלשלות בחי"ד, שהיא בחינת הקבלה הגמורה. כנודע, ולפיכך נבחנת כל בחינה הזכה יותר לגדולה יותר, משום שיש לה יותר דבקות עם אור העליון המלוכש בה וע"כ הכתר, שהוא גורם יותר רחוק אל בחי"ד, הוא השורש לכל ההתפשטות. ובחי"א, שהיא הגורם יותר קרובה אל בחי"ד, מכתר, נחשבת לאור קטן מן הכתר, כי מלבד שהיא עלולה ומסובבת מהכתר, נמצא בה ג"כ בחינת שינוי דק כל שהוא מהאור המלוכש בה, והיינו במה שהיא גורם שני וקרובה יותר אל בחי"ד. וכן בחי"ב שהיא גורם שלישי וקרובה יותר לבחי"ד, נמצא האור המלוכש שם קטן יותר. וכו' עד"ז. עד שהבחינה הד' בעצמה נמצאת לגמרי בלי אור, משום השינוי צורה שבה, שעליה היה הצמצום. כנודע כל זה מהחלקים הקודמים ואין להאריך.

(כד) והנה השינוי ערכים של הבחינות הנזכרות, נקראים בשם: נפש, רוח, נשמה, חיה, יחידה, שההפרש ביניהם הוא רב מאד. ועיקר ההפרש הוא, מצד קרבות והתרחקות אל בחי"ד, שעליה שורה כח הצמצום, כנ"ל. הנה עוד יש הפרש ביניהם של סבה ומסובב, שכתר הוא סבה אל חכמה, וחכמה אל בינה וכו' ומעלת הסבה על המסובב ממנו, היא גדולה מאד ומאוד ברוחניים, ואין לו שום

לתוך הגוף, וכל הנמשך ממעלה למטה הוא רחמים, כנודע. והענין הוא, כי באמת אין כאן יותר, רק ענין הזדככות לבד, ואפילו אלו הזווגים הנעשים מאור העליון בכללים גם כן תחת בחינת הסתלקות האורות, משום שדרכה של הזדככות כך, כי הכרח הוא שיעבור ויבא בד' הבחינות בדרך הזדככותו, אשר אור העליון שאינו פוסק אפילו רגע, נמצא מזדווג עמו על דרכו. והרי זה דומה, לאדם היוצא מהבית לחוץ, אע"פ שהוא עושה, למשל, ד' פסיעות בדרך יציאתו מהבית, מ"מ אין אנו מתחשבים עמהם כמו שהיו ד' חניות באמצע הליכתו, וזה לא יעלה על הדעת כלל, שהרי אי אפשר לו לצאת מהבית וזלת דרך פסיעות, כי דרך ההליכה בכך. כן הענין שלפנינו, אע"פ שבזמן ההסתלקות עובר המסך ד' בחינות, שאור העליון מזדווג עמו על דרכו, מ"מ אין זה נחשב לבחינת התפשטות של אור העליון לתוך הפרצוף, מבחינת רחמים, אלא שנחשב לבחינת דין, כי הזמן הוא זמן של הסתלקות, שהוא כולל ג"כ את ההתפשטות שעל דרכו, מפני שכן דרכו הרגיל של ההסתלקות. וזכור זה.

(כא) והנה נתבאר, אף על פי, שיש בכל זווג וזווג, היוצא בזמן הזדככות המסך, קומה שלמה של רת"ס, עכ"ז אינם נחשבים לאר"י רחמים, אלא לאר"ח ודין, כמבאר. אמנם כל זה אמור, כלפי עצמותו של הפרצוף בכלל, שסובל מהסתלקות האורות מתוכו, וע"כ אינו מחשיב כל כך, את הקומות היוצאות בדרך ההזדככות והסתלקות האור, מה שאין כן, בהתחשב עם ערכי הקומות דהיינו, מבחינת פרטיותן שלפי עצמן של הקומות ההן, יוצא לנו ערך ההפכי, כי כל קומה היוצאת ע"י זווג היותר קרוב למאציל, היא משובחת ביותר, (ע"ד שנתבאר באות ט' י' ע"ש), כי בבחי"ד לא יצא רק אור הנפש, וכשנזדכך אל בחי"ג יצא אור הרוח, וכשנזדכך לבחי"ב יצא אור הנשמה, וכו'.

(כב) וענין ערך ההפכי הנ"ל, צריך להבינו היטב בבחינות מוחלטות, כי הוא כל הקשר וכל הבדל בין האור וכלי, וע"כ, חסרון ידיעתו יכשיל אותנו בכל שעל וצעד במשך

דמיון וערך עם מובן של סבה ומסובב בערכי הגשמיים, לפי שכאן כולם נצחיים וכל האורות המושגים למסובב, מחויבים לעבור אליו דרך הסבה שלו, ולא עוד אלא, שעיקר האור הזה העובר, נמצא נשאר בהסבה ורק בחינת ענף קטן ממנו, מושפע ובא לתחתון המסובב ממנו, אע"פ שהאור אינו שייך, אלא למסובב, ויש עוד הרבה הבחנות. באופן, אשר המרחק בין הסבה למסובב ממנו הוא גדול לאין קץ, ומלבד כל זה יש הפרש גדול בד' הבחינות הללו לפי המין של האור בעצם, ואע"פ שהאור העליון כולו בהשואה אחת, אמנם יש כאן ענין של יחס משותף בין אור העליון ובין הבחינה של אור ישר שמלוכש בתוכו. כי אור החיה, הוא בחינת עצמות, ואור הנשמה הוא בעיקר אור החסידים, ועוד שינויים שיתבארו במקומו.

(כה) ותדע, שכל הערכים האמורים לעיל, בד' הבחינות דא"י, הם נמשכים כן מא"ס ב"ה, ומפאת ביאתם להאיר מהצמצום ולמטה, וכל אלו ההבחנות האמורות הן נהגות ג"כ בע"ס דעגולים, והוא מטעם שבאים כן מא"ס ב"ה, בטרם הכנסם, בהווג דהכאה והתלבשות האו"ח. וכבר ידעת, שכל החילוק מע"ס דעגולים לע"ס דיושר, הוא רק בדבר הווג דהכאה, שאינו נהג בעגולים.

(כו) ועתה נבאר הערך הב' דהיינו ה' הקומות דאור חזר, שהוא ענין אחר לגמרי. וכבר נתבאר בחלק ב' בהסתכלות פנימית (פרק ו') אשר מהצמצום ולמטה, נעשה אוה"ח לכלי קבלה על אור העליון במקום הבחיה"ד, כמ"ש שם (פרק ב') כי אותו אוה"ח הנדחה מהמלכות, אשר המלכות אינה מקבלת מפאת העיכוב שבמסך, הנה הוא נעשה לכלי ובית קבול על האור, כמו שהיתה הבחיה"ד בא"ס ב"ה, ואין שום אור מקובל בעולמות, וזלת על ידי האור חזר. כמ"ש שם.

(כז) ולפיכך, אם הווג דהכאה נעשה על מסך דבחיה"ד, שהיא היתה עיקר הבית קבול בא"ס ב"ה, שהיתה מלבשת שם לכל האור, שהוא עד הכתר, שה"ס, שהיה האור ממלא לכל המציאות, ע"כ עתה שכל שיעור הגדול הזה נדחה הימנה, ועלה למעלה בסוד או"ח,

נמצא ג"כ או"ח הזה מלביש האור בכל גובהו דהיינו עד הכתר, ואם אמנם מזדכך לבחיה"ג שבה, והמדה דבחיה"ד שבה נעלמת משם, הרי המסך הדוחה את אור העליון מלהתלבש בה, אינו דוחה, אלא שיעור של ג' בחינות, שהרי אפילו, אם היה האור מתלבש בכלי זו דבחיה"ג, הרי לא היתה מקבלת ממנו אלא עד החכמה, וע"כ קומת האו"ח הנדחה הוא ג"כ קצרה ואינה מלבשת אלא עד החכמה, וכו' עד"ו. כמ"ש שם.

(כח) וכמו שההפרש בין כתר לחכמה דאור ישר, הוא רב מאד ומאד כנ"ל, הנה ממש כמו כן, ההפרש בין קומת כתר לקומת חכמה דאור"ח הוא ג"כ לאין קץ ואין ערך, כי אע"פ שבאור"ח כל העב יותר גדול יותר, אמנם זה אמור, כלפי כלי ההמשכה דהיינו המסך והמלכות שבהם נעשה הווג, משא"כ, להתלבשות האור, הנה הם צריכים לכלים היותר זכים, כי הכרח הוא שיהיה להאור השתוות הצורה עם הכלי, והאור שהוא גדול יותר בבחינות דאור ישר, הנה הוא, מטעם שהוא זך יותר כנ"ל, באות כ"ב ע"ש, הנה מובן מאלי, שבביאתו להתלבש בהכלי של או"ח מחויב הכלי ההוא להשתוות אליו. ולפיכך הכרח הוא, שאם הקומה דאור"ח מגיע עד הכתר, הרי יש שם כלי זך ובהיר שהוא ראוי להלביש האור הגדול ההוא של כתר אמנם הקומה דבחיה"ג, שקומתה רק עד החכמה, הנה הכלי, המלביש את אור החכמה, שפלה מעלתה באין ערך כלפי הכלי דכתר שבקומה דבחיה"ד, וכו' עד"ו.

(כט) ואין להקשות, אם נזדכך העביות דבחיה"ד, ונשאר רק העביות דבחיה"ג, הנה נמצא, אשר נעלם בחינת המלכות משם, ונשארו רק ג' הבחינות הראשונות: כח"ב וז"א, א"כ היה צריך שתתקצר אותה הקומה מן המלכות, כי אותו חלק של או"ח חסר שם, ולמה נתקצר האור"ח מהלבשת הכתר, וזו הבחינה אינה חסרה שם. והענין הוא, כי כבר נתבאר בהסתכלות פנימית בח"ב (פרק ט') ענין, ב' המהלכים שיש בעה"ס. שעה"ס דארי, נבחנות מלמעלה למטה, והפוכו אוה"ח, שהוא נבחן מטה למעלה, שמלמטה במקום

ומטה בהם, הוא גדול לאין ערך, כמו שנתבאר לעיל (באות כ"ג וכ"ד), אלא שהם שמורים בתכלית הדיוק, וכל בחינה לא תזין מערך מעלתה אף משהו.

(ג) אלא ענין נעוץ סופו בתחלתו הכוונה היא, שאור הנפש של המלכות, המיוחס אליה מצד אור"י הוא מתגדל ומשיג בחינת עצמו, הכלול בהכתר, כי הכתר כולל כל הע"ס עד המלכות שהאורות שבתוכם נבחינים, לה' חלקי יחידה שנקראים נרנח"י דיחידה, ולפיכך אור הנפש של המלכות, משגת עתה את שורשה שיש לה בכתר, שנקרא נפש דיחידה אכן אינה משגת אף משהו, למעלה מבחינתה עצמה. והבן זה.

(ד) והנך רואה, אשר הגם, שיש ערך הפכי בין עה"ס דאור"ח ובין עה"ס דאור"י. עם כל זה לא יבטלו ולא יפחיתו זה מזה אף משהו, כי אין אחד נוגע בתבירו כלל, אע"פ, שיוצאים בבת אחת מזווג אחד. ומהווג בחי"ד יוצא קומה ע"ס עד הכתר ממש, אמנם רק עד נפש דיחידה. ומוזוג דבחי"ג יוצאים, ע"ס בקומת חכמה, אמנם הוא אינו משיג מבחינת החכמה שנקרא חיה, כי בחי"ג הוא בחינת ז"א שהוא אור הרוח דאור"י, ואין אור החכמה נמשכת, אלא ע"י חכמה דאור ישר, כנ"ל. אלא שהוא משיג בחינתו עצמו, המושרש בחכמה, שהוא נקרא בחי' רוח דחיה, ועד"ו כולם, שכל אחד אינו ממשיך ואינו משיג רק בחינתו שבאור ישר, אלא הקומה דאור"ח גורם, שנוטל בחינתו ממקום גבוה, לפי מדת הקומה.

(ה) ואין להקשות לפי זה, איך יתכן אשר אור הרוח, שערכו עולה על הנפש לאין ערך, כנ"ל (באות כ"ג וכ"ד), הנה נמצא שמתלבש בקומה היותר נמוכה מאור הנפש. שהרי אור הנפש נמשך ע"י בחי"ד ומתלבש בקומת כתר, ואור הרוח המחויב להמשך על ידי בחי"ג ונמצא מתלבש רק בקומת חכמה, הנמוכה הרבה מקומת כתר. אמנם באמת בעולם התיקון, כאשר נתקנו הכלים כהלכתם, נמצא תמיד, אע"פ שאור הרוח נמשך ע"י בחי"ג, מ"מ אינו מתלבש, אלא בקומת כתר, כי אז יורד הנפש מקומת כתר

המלכות דאור"י נמצא הכתר דאור"ח, ובמקום הז"א דאור"י, נמצאת החכמה דאור"ח, וכו', עד שבמקום הכתר של אור"י, נמצאת המלכות דאור"ח. עש"ה.

(ו) ובוה תבין הסוד המובא בספר היצירה, נעוץ סופו בתחלתו ותחלתו בסופו. המובא בע"ח (שער ל"ט דרוש ט"ו) כי הבחי"הד, שהיא המלכות, היא סופן של הספירות ועל ידי הכאת אור העליון בהמסך שבה, היא ממשכת לתוכה את אור הכתר, כלומר שמקשרת אותו להאיר בפרצוף, ובוה נמצאת נעוצה ממש בתחלתו דהיינו בהכתר, שהוא תחלתו של הספירות. ומתוך שהכתר נמשך לאור"ח דבחי"ד, הרי כל עה"ס נמשכות עמו, להיות הכתר כולל כולן. ולפיכך נחשבת המלכות לכתר דאור"ח, דהיינו מדת כתר ממש ובחי"ג הנקרא ז"א דאור"ח, שהוא שני לה, מיוחסת רק לספירת החכמה להיותה שניה למקום הזווג דקומת כתר, וזכה במדרגה אחת וכו', עד הכתר שבה, שהוא החמישית למקום הזווג נבחנת רק למלכות. ונמצא בחינת סופו דאור ישר, שהיא ספירת המלכות נעוץ בתחלתו של אור"ח, שהוא כתר דאור"ח. (א) ובוה תבין בפשטות הקושיא שהקשינו, אם נזדכך לבחי"ג הרי, אינו חסר מכאן רק מלכות, ולמה נתקצר אור"ח, עד כדי כך, שלא יוכל להלביש על קומת כתר אלא רק מחכמה ולמטה. ועתה מובן זה היטב, כי יש כאן ערך הפך שהבחי"ד נחשבת כאן לכתר, ובחי"ג לחכמה וכו', בהיפך ממש מאור"י, כמבואר.

(ב) אמנם, עכ"ז, יש להתחשב גם כן במדת הקבלה של אור ישר שנתבאר לעיל (באות כ"ב וכ"ד ע"י שם) כי אע"פ, שנעוץ סופו בתחלתו, והמלכות ממשכת לעצמה אור הכתר ונעשית לספירת כתר, כנ"ל, אין זה אמור, שהמלכות ממשכת לעצמה אור היחידה ממש, כי זה לא יתכן בשום פנים, אשר אור היחידה תבוא בהמשכת כלי מלכות, אלא רק ע"י המשכת כלי הכתר דאור ישר, כי איך אפשר, שישתנה כל אותו היחס של הבחינות דאור"י עם אור העליון המלוכשים ונמשכים כן מא"ס ב"ה, שההפרש של מעלה

ומתלבש בקומה דבחי"ג, ואור הרוח מתלבש בקומת כתר. ועל דרך זה כולם, כמ"ש זה, בח"ב בהסתכלות פנימית ע"ש. אלא כאן בטרם שנתקנו הכלים שלא יצאו כאן, רק ע"י הזדככות, וכאשר יצאה הבחי"ג, והמשיכה לאור הרוח, כבר לא היה הכלי דקומת כתר במציאות, כי המסך כבר נסתלק משם, ע"כ, היה מוכרח לבוא ולהתלבש בכלי הנמוכה מכלי דנפש שמשום זה לא היה הפרצוף יכול לקבל ממנו כל שיעור הארתו.

אוי"ח י"א הוא היורד מד' הקומות היוצאות בהזדככות המסך, לכלי הריקן שמתחתיהן

לו) המין היורד, הוא האוי"ח היורד מד' הקומות היוצאות בהזדככות המסך, ממקום הזווג ולמטה לתוך הכלי שמתחתיו, הריקן מאור, והוא מובא בדברי הרב כאן (פרק ד' אות ג'), כי בעת שבחי"ד נזדככה לבחי"ג, שנסתלק האור מן בחי"ד, ונעלמה קומת כתר, והזווג נעשה בבחי"ג, ויצאה קומת חכמה. הנה אז, יורד האור חוזר מהארת הזווג שבבחי"ג, ובא לתוך הכלי דבחי"ד הריקנית מאורה עצמה, וכן כשנסתלק מקום הזווג מן בחי"ג ועלה לבחי"ב, ונתרוקנה גם הבחי"ג מאורה, יורד הארת הזווג מבחי"ב לתוך הכלי דבחי"ג הריקנית. וכו' עד"ו.

באוי"ח זה יש ב' גרעונות, א' שבא מהזדככות המסך שהוא דין. ב' שנמשך מלמטה מטבור

לו) והנה האוי"ח הזה, יש בו שתי גרעונות: א' הוא, שבא מן זווג הנעשה בזמן הזדככות, שמשום זה נחשב כללות הקומה ההיא, לבחי' אוי"ח ודין, כנ"ל במין הח' דאריה, וגרעון הב' הוא, להיותו נמשך מבחי' למטה מטבור, כי בהזדכך המסך לבחי"ג, עולה המלכות של ראש לחוטם, שאז נחשב החוטם כמו הפה של ראש, שמשם יורד ומתפשט האור ממעלה למטה לתוך הגוף, עד בחי"ג של הגוף, הנחשבת עתה לבחינת מלכות, של מלכות דראש, שנקרא טבור, וכן כשנזדכך לבחי"ב נבחן בחי"ב דגוף לבחינת טבור, וכו' עד"ו. ולפיכך האוי"ח

היורד מהארת הזווג דבחי"ג מן הגוף אל בחי"ד דגוף, נבחן שהוא בא למטה מטבור, וכבר נתבאר, שהאוי"ח הזה הוא בחינת אחרים ודין, כנ"ל באות ט"ו וט"ז, ע"ש.

אוי"ח י"א הוא אוי"ח הנולד מהכאת הרשימה ואוי"ח היורד זה בזה הנקרא ניצוצות

לח) המין הי"א, הוא האוי"ח הנולד על ידי זווג דהכאה של הרשימה ואוי"ח היורד הנ"ל, זה בזה, המובא בדברי הרב כאן (פרק ג' אות ט') הנקרא שם, אור רביעי, ע"ש. כי הרשימה ואוי"ח החלוקים בטבעם מכים זה בזה, ומתוך כך הופרשו ניצוצין, מהאוי"ח היורד הנ"ל, ובאו לתוך הכלי הריקני שמלמטה למקום הזווג.

אוי"ח י"ב הוא אור החוזר הנ"ל אחר הפסק הזווג, שאז נחשך ונתכבה

לט) המין הי"ב, הוא אותו אוי"ח ממין הי"א הנ"ל, אלא אחר שהמה מתכבין. כי אחר שפסק הארת הזווג, מבחי"ג, למשל, הרי נפסקת עמו גם כן אותה הארת הזווג שהיתה נמשכת משם לתוך בחי"ד, וע"כ גם הניצוצין שנפלו ובאו לבחי"ד נמצאים מתכבין, כלומר, שנחשכו מהארתם. ועד"ו גם שאר הניצוצין מיתר הבחינות.

פרק ג'
י"ב מיני רשימות

רשימה דהמשכה, ורשימה דהתלבשות

מ) המין הא' הוא, הרשימה הנשארת מהאורות אחר הסתלקותם, שהן באות מבחינות התלבשות. והמין הב' הוא הרשימה הנשארת מהאורות אחר הסתלקותם, שהיא באה מבחינת המשכה. פירוש, כי כבר ידעת, שגדלותה של הקומה, נמדדת במדת העביות אשר בהמסך, שהעב יותר, ממשך קומה גדולה יותר. גם נודע, שיש תמיד להבחין בזה, ב' קצוות, הנערכים מאיש על משנהו, כי כל שהקומה גדולה יותר, נמצאים אותם קצוות רחוקים יותר, כי כשם שהקומה הגדולה מחויבת במסך וכלי מלכות עבים

אחד במקומו בכלי ההוא שלו כדי להאיר ממנו לחכמה, אשר תחתיו, אחר שיעלה ויסתלק. ע"ש. וע"ש באו"פ.

רשימות המתלבשות בכלים שלהן

מד) המין הג', הן הרשימות, אשר מתלבשות במקומם של כללות האור שנסתלק, כלומר, באוה"ח וכלי מלכות, שנתרחבה מינה ובה לע"ס: שהמה הלבישו את ע"ס של או"י, כנודע, הנה גם הרשימות הנשארות אחרי הסתלקותן, נתלבשו כל או"א בהם לפי בחינתו, ולפי חלקו, למשל, הכתר דאו"י שהיה מלובש בנפש דאו"ה, בעת ההתפשטות הנה אחר כך, שנסתלק משם, נמצאת הרשימה מתלבשת במקומו, דהיינו בנפש דאו"ה. וכן הרשימה דחכמה ברוח דאו"ה וכו'. אלא ודאי שלא הוצרכו לכל מדת הכלי, כי הרשימה היא חלק קטן מהאור המסתלק, אלא שתפשה שיעור מסוים מהכלי, לפי חלקה. וזה מובא בדברי הרב כאן, אות י"ח. עש"ה.

רשימות שאינן מתלבשות בכלים שלהן

אלא שהן ממעל לכלים שלהן

מה) המין הד', הוא, הרשימות שאינן מתלבשות בכלים שלהן אלא שנמצאות כאו"א, ממעל להכלי השייך לה, בסוד תגין על האותיות כמובא בדברי הרב כאן (פרק ד' אות ד'). וטעם יציאתן מהכלים שלהן הוא, כי מכח ההכאה של אוה"ח היורד והרשימה זה בזה, הנה מתוך שאוה"ח בא מהארת זווג התגבר על הרשימה, שהיא מבחינת שירים של הסתלקות, הזווג, ומתוך שאור הרשימה הוא בהפכיות מאו"ה היורד לתוך הכלי שלה, ע"כ אינם יכולים להיות יחד, בנושא אחד, דהיינו בכלי אחד, ולפיכך הוכרח הרשימה להסתלק מהכלי שלה, ולצאת ממעל לכלי שלה.

רשימות שחזרו לכלים שלהן

מו) המין הה' הוא, הרשימות, שחזרו לכלים שלהן אחר שיצאו משם כי אחר שנסתלק הזווג גם מבחינה העליונה, הנה משום זה נסתלקה ג"כ הארת האו"ה היורד,

יותר, כן היא מחויבת בכלי קבלה הזכים יותר. ולמשל הבחינה הד' שהיא העבה יותר והיא ממשכת אליה קומת כתר, הנה יחד עם זה, צריכה לכלי היותר זך, שיתאים לקבל לתוכה את אור הכתר כמ"ש זה, בהסתכלות פנימית בח"ב.

רשימות דהמשכה נשארות בכלים דהמשכה

והמתלבשות נשארות בכלי הקבלה

מא) ולפיכך יוצא לנו להבחין אחר כל הסתלקות, ב' מיני רשימות: א', הוא הנשארת בכלי המשכה של אור ההוא. וב' הוא הרשימה הנשארת בכלי הקבלה של האור ההוא. ובאמת אם אנו דנין על פי עצם הרשימה, הנה כמעט שהן אחת, אמנם על פי מוצאן, הם רחוקות זמ"ז, כרחוק מזרח ממערב כי הרשימה דבחינת המשכה, היא מבחינת העביות, אשר אין למטה הימנה, והרשימה דבחינת הקבלה היא מזכות, שאין למעלה הימנה כי זו בחי"ד וזו בחינת שורש.

רשימה דהתלבשות היא זכר ורשימה דעביות נקבה

מב) ותדע, שהן נבחנות זו לזו בערך של זכר ונקבה, והוא להיותן שתייהן באמת קומת אור אחד, דהיינו, אור המלובש בכלי המותאם לו כהלכתו, אלא אחר שהאור נסתלק משם, העביות אשר בכלי ניכר לשפלות, (כבדברי הרב כאן באות י"ח) הנה נגלה לפנינו המרחק הגדול הזה הנמצא בין שתי הרשימות הללו. ומתוך שהן אחת מתחלתן, ע"כ נבחנות כזכר ונקבה.

רשימה דעביות לא נשארת מבחינה אחרונה

אחר ההודכות

מג) ותדע, אשר הרשימה הזו דבחי' נקבה לא נשארה אחר הסתלקות האור משם. והגם, שאינה נאבדת, כי אין העדר ברוחני, אמנם נשארה שקטה מבלי שום פעולה, עד לגמר התיקון. וד"ש הרב שבחינה אחרונה אינה מנחת רשימה (פרק ב' אות ו') ולא נשאר שם אלא רשימה של בחינת הזכר בלבד, וד"ש הרב (בפרק ב' אות ד') כי בהעלות הכתר ובהסתלקותו הניח רשימו

הרשימות שנשארו מד' הקומות

שיצאו בשעת ההודכות

(ג) המין הי"א, הן, הרשימות אשר נשארו מד' הקומות היוצאות בעת ההודכות, מבחי' ט"ס ראשונות שבהן, כי הרב אינו מדבר כאן, אלא מהרשימות, שנשארו מט"ר דהתפ"א, מטרם שהתחיל להודוך, המכונה אור הא' כמ"ש הרב כאן (פ"ג אות ח'). אמנם גם מד' הקומות שיצאו אח"כ בזמן ההודכות. הנה גם הן הניחו רשימות בכליהן אחר שנסתלקו, דהיינו ג"כ מט' ספירות הראשונות שבהן, כי בחינה אחרונה אינה מנחת רשימה, כנודע.

הרשימות דהתלבשות שנשארו מבחינות האחרונות

שבד' הקומות הנ"ל

(נד) המין הי"ב הוא, הרשימות שנשארו מבחינות האחרונות שבד' הקומות הנ"ל, שיצאו בזמן ההודכות, והיינו רק בחינת אור הוך שבאותן הרשימות, כי אור עב שברשימות הן נאבדו מבחינות האחרונות, כמו שנתבאר אצל בחי' האחרונות של הרשימות, שנשארו מן אור הא' (לעיל באות כ"ט ונ"א ע"ש).
(נה) והנה נתבאר, י"ב מיני רשימות, שהן: א' הרשימות הבאות מבחינת התלבשות, המתבאר באות מ' ומ"ב ומ"ג ומ"א. ב' הן הרשימות הבאות מבחינת ההמשכה, המתבארות גם כן באותן האותיות הנ"ל. ג' הן הרשימות המתלבשות בתוך הכלים שלהן, המתבארות באות מ"ד. ד' הרשימות שאינן מתלבשות בכלים שלהן, אלא שהן בסוד תגין על האותיות, המתבארות באות מ"ה. ה' הן הרשימות שחזרו לכלים שלהן אחר שיצאו משם, המתבארות באות מ"ו. ו' הן הרשימות הכוללות אור זך ואור עב, ואור העב אינו ניכר בהם, המתבאר באות מ"ז מ"ח ומ"ט. ז' האור הוך של הרשימות שמהן נעשו האורות של הזכרים של התפשטות ב', המתבאר גם כן באותיות הנ"ל. ח' הם האור העב של הרשימות, אשר מהן נעשו כלים לזכרים דהתפשטות ב' המתבאר גם כן שם. ובאות נ'. ט' היא הרשימה דאור המלכות שהיא רק מבחינת אור הוך שברשימה זו, כי

בחינה אחרונה אינה מנחת רשימה. המתבאר באות נ"א. י' הן הרשימות אשר נתכללו במסך בדרך עלייתו למאציל, אשר שם נתחדשו בזווג להתפשטות ב', אשר מתבאר באות נ"ב. י"א הן הרשימות שנשארו, מט' ספירות הראשונות של ד' הקומות, שיצאו בשעת ההודכות, המתבאר באות נ"ב. י"ב הן הרשימות דבחינות האחרונות מאותן הקומות המתבאר באות נ"ד.

פרק ד'

יוד מיני כלים

שורש כל הכלים היא בחינה ד'

(נו) המין הא' הוא, הבחי"ד של ד' הבחינות דאורי, שהיא שורש כל הכלים שבעולמות, וה"ס המלכות דא"ס ב"ה ששמה נעשה הצמצום הא', ובטרם הצמצום, היא היתה מלבשת לכל הד' הבחינות דאורי, שז"ס, שאור העליון, היה ממלא את כל המציאות, ולא היה שום בחינת קבלה זולתה, ואחר שנצטמצמה ונתקנה במסך, שנמצאת מזדווגת עם אור העליון בסוד זווג דהכאה והוא מעלית אור"ת, הנה אח"כ הוזה נעשה עתה לבחינת כלי קבלה במקומה, כמ"ש בדברי הרב (בח"ג פ"א אות א' ב' ג' וכו' ובפרק י"ב אות ד'), ע"ש.

אחר הצמצום נכללה בחי"ד בתוך המסך,

ואור החזור נעשה לכלי במקומה

(נז) ותדע כי בחי"ד הנ"ל היא עצם הכלי גם לאחר הצמצום דהיינו, בחינת העביות שבה, אלא, שהעביות הן אינה ראויה עוד לקבלה, מהצמצום ואילך, אלא אם כן, שהיא נכללת בהמסך, ואז האור החוזר שהיא מעלה, נמדד ממש בהעביות שבה, ולפי מדת ריבוי העביות שבה, כן גודל מדת האור שהיא מעלית, שהאור"ת הוזה נעשה לכלי קבלה למדת גודל קומת האור העליון, כמ"ש זה באורך (בהסתכלות פנימית ח"ב), ע"ש.

התפשטות האור והסתלקותו גרמו למציאת כלים

(נח) והנה הרב קובע לנו, כלל גדול, כי

הזכות שבהמציאות, וזה רק מבחינת נקיות מהרצון לקבל, כי כולו להשפיע. ויותר מזה, אין לנו השגה באור העליון, בערך עצמותו. וכבר הארכנו בזה, בחלק א' (באור"פ ובהסתכלות פנימית) ואין להאריך יותר כאן. וע"ש היטב.

אחר הצמצום נכללת בחי"ד במסך ואור החזון העולה ע"י שניהם נעשה לכלי קבלה

סא) והנה, עם כל הפירוד הרחוק שבבחי"ד כלפי אור העליון, כנ"ל, אין כלל שום כלי קבלה זולתה, אלא שצריכה לתיקון מסך. ואז, כשם, שהיתה מקבלת מטרם הצמצום מבחינת גודלה של המשכה בלבד, כן באותה המדה, מקבלת עתה מבחינת גודלה של כמות הדחיה, כלומר, לפי מדת גדלו של האור שהיתה יכולה לקבל, אם לא היתה מוגבלת בצמצום ומסך (וכאן צריך שתבין היטב, פירוש המלות, של צמצום ומסך וע"י בלוח התשובות בחלק ב' תשובה מ"ג).

הסתלקות האור מבחי"ד היתה סבה ליציאת המסך

סב) וכבר נתבאר בחלק ב' אשר מלכות דעגולים, שעליה היה הצמצום, היא השורש והסבה למלכות דיושר והמסך שבה, כי אחר שנסתלק, האור ממלכות דעגולים מכל הד' בחי' שבה, חזרה להמשיך האור אל ג' הבחינות שבה שעליהן לא היה הצמצום, והרצון הזה הוא סוד תיקון המסך שלא יתפשט האור אל בחינה ד' שבה, רק בדיוק עד ג' בחינות ולא יותר. שזה יצא לה מחמת הסתלקות האור מכל ד' הבחינות שבה, ונשארה לגמרי ריקנית מאור, כמ"ש שם, והנך מוצא, שהסתלקות האור, היתה הסבה לתולדת המסך.

בחינה ד' היא תולדה מהתפשטות האור העליון. הרי שההתפשטות וההסתלקות גרמו ביחוד לעשיית כלי, שיצאו מהן בחי"ד והמסך

סג) אמנם בחי"ד בעצמותה, היא תולדה מהתפשטות האור, שהרי היא בחי"ד דאור ישר וה"ס מלכות דא"ס ב"ה כנ"ל, אלא שנסתלק אח"כ האור ממנה, בסוד הצמצום,

סבת התפשטות האור והסתלקותו אחר כך. גרם להעשות מציאות כלי" (כאן פ"א אות ט') ויש אמנם להבין בדבריו הרי גם להתפשטות הא' צריך כלי, עוד בטרם שנסתלק, כי אין אור בלי כלי. ויש לתרץ דבריו על פי מה שכתב לקמן (פ"ו אות ב') אשר התפ"א שיצא מפה דא"ק ולחוץ יצא הכל מעורב יחד, כלומר שהאור והכלי היו מעורבים זה בזה, ולא היה ניכר הכלי בטרם ההסתלקות, אע"פ, שבהכרח ישנו שם.

ההתפשטות וההסתלקות הנה גורמות שוות לעשיית הכלי

נט) אמנם התירוץ הזה דחוק מעט, כי הלשון "גרם להעשות מציאות כלי" אינו עולה יפה, כי מהלשון משמע, שבטרם ההסתלקות, אין עוד שום מציאות של כלי לגמרי. אלא שצריכים להעמיק יותר בדבריו. ובאמת, דבריו זהירים מאוד, כי לא אמר, סבת הסתלקות האור גרם לעשות כלי, אלא אומר סבת התפשטות האור והסתלקותו גרם להעשות כלי. שהמשמעות היא ששתיהן: ההתפשטות וההסתלקות, הנה גורמות שוות בעשיית הכלי.

חומר ראשון של כלי הוא בחי"ד

ס) ודבריו מובנים, עם המתבאר לעיל (באות נ"ו ונ"ז). אשר חומר ראשון של הכלי הוא בחי"ד, שעליה היה הצמצום הא', שפי' הוא, גדלות הרצון לקבל, שהיתה כלולה באור א"ס ב"ה, המכונה בשם מלכות דא"ס, ובא"ס ב"ה לא היתה ניכרת כלל, ותחלת גילוייה היה, לאחר שנצטמצמה ונעשתה חלל פנוי כי אז נתגלה הגדלות הרצון לקבל, לבחינת הפכיות הצורה כלפי האור העליון, שכולו להשפיע, ואין בו מרצון הקבלה אפילו משהו שבמשהו, ובוה נפרדה וירדה ונתרחקה מקצה אל הקצה מאור העליון: כי שינוי הצורה, הוא הבדל הרוחני, והפכיות הצורה, הוא הפרוד הגמור מקצה אל הקצה ברוחני. ולפיכך מאז ואילך, נבחן גדלות הרצון לקבל זה שבבחי"ד המצומצמת, לגדלות העביות שבעולמות, כלפי האור העליון, הנבחן לתכלית

כנ"ל, הרי שבחיד בעצם, הוא תולדה מן התפשטות האור, והמסך הוא תולדה מן הסתלקות האור. ונתבאר באות ס"א אשר מהצמצום ואילך מצטרפים שניהם, דהיינו, הבחיה"ד והמסך לבחינת כלי קבלה. וזולתם אין כלל כלי קבלה בהעולמות. הנך רואה, איך צדקו דברי הרב הנ"ל, שאומר "כי סבת התפשטות האור והסתלקותו אח"כ, גרם להעשות מציאות כלי". כי מהתפשטות האור נמשכת בחינה ד' בעצמותה, דהיינו בחינת העביות שבה, ומהסתלקות האור נמשכת בחינת המסך המתקן בה, שזולתו אינה ראויה לקבלה כלל.

משום שתחילת התהוות הכלי באה מהתפשטות והסתלקות, ע"כ מחויב כל כלי להקדים ב' כחות אלו (סד) ונודע שכל הכחות שבעליונים מחויבים להמצא בהתחלתו מהם. וע"כ, מתוך שתחילת התהוות הכלי דהיינו, במלכות דיושר, שהוא פה דראש א"ק, בא מסבת התפשטות האור והסתלקותו, כנ"ל, הנה משם ואילך, מחויב כל כלי להקדם ב' סבות האלו, דהיינו התפשטות האור והסתלקותו. ולא יצויר שום כלי בהעולמות זולתם.

החומר של הכלי הוא העביות, והצורה היא המסך (סה) והנה נתבאר היטב, החומר והצורה היסודיים של הכלי שהם: העביות דבחי"ד שהוא החומר, והמסך שנתקן בה הוא הצורה. אשר משני אלו, נשתלשלו כל מיני הכלים בכללם ובפרטם, בכל ד' העולמות: אבי"ע.

המין הב' הוא אור החור העולה מפה ולמעלה ומלביש את ע"ס דא"י (סו) המין הב' של הכלים, הוא אוה"ת העולה ממטה למעלה על ידי זיווג דהכאה של אור העליון בהמסך המתקן בכלי המלכות שהוא מכונה הסתכלות א'. וכמ"ש לעיל באות ס"א, אשר מהצמצום ואילך תלוי ומדור מדת אור העליון אשר המדרגה מקבלת, במדת גדלו של אור"ת, העולה בסבת הזיווג דהכאה בהמסך, כי האריה הזה הוא המקשר והמלביש את ע"ס דא"י כנודע.

אור"ת דראש אינו כלי ממש, אלא שורש לכלים. (סז) וצריך שתזכור כל המתבאר כאן באור"פ בענין זה דהלבשת אוה"ת לע"ס של ראש, והעיקר, שאין זה נבחן להלבשה ממש בפועל, להיותו עולה ממטה למעלה, שפירשו, כמו התנגדות להתלבשות בעביות של הכלים, אמנם, עכ"ז, נמצא אור"ת זה, מרחיב את כלי מלכות של ראש, לע"ס מינה ובה, והמה נעשו לכלי קבלה ממש בפועל. וכבר הארכנו בזה (באור"פ פרק א' אות ל') ע"ש.

המין הג' הוא אור"ת המתהפך מפה ולמטה, ומלביש ע"ס דגוף עד הטבור

(סח) המין הג' של הכלים, הוא המובא לעיל (אות ס"ה), אשר אור"ת של ראש, שהוא המין הב', הנ"ל, אע"פ שהוא עצמו אינו כלל בחינת הלבשה, מ"מ, הוא מתהפך ונעשה, לבחינת כלי קבלה בפועל. ומין הג' הזה, נקרא תמיד, בשם גוף הפרצוף, ומין הב' הנ"ל, נקרא תמיד, בשם ראש הפרצוף.

המין הד' הם הכלים שמטבור ולמטה (סט) המין הד' הוא, כלים שלמטה מהטבור, הנבחנים לע"ס דא"י שאין בהן אור ישר. כי ענין המין הג' הנ"ל נהג רק עד הטבור ששם מקום ט"ס ראשונות של הגוף אבל מטבור ולמטה, שהוא מקום מלכות של הגוף, אינם נחשבים לכלי קבלה.

הדחיה וההתלבשות שגרם המסך בראש בבחינת כח, נגלו בגוף בפועל, ההתלבשות מפה עד הטבור והדחיה מטבור ולמטה

(ע) והטעם הוא, כי הראש והגוף נבחנים כמו ערך ה"כח" אל ה"פועל", שכל מה שכלול בראש בבחינת כח, מתגלה בגוף בבחינת פועל. ולפיכך, אלו ב' הפעולות שהמסך גרם בעשר הספירות של ראש דהיינו: העיכוב על אור העליון שלא יתפשט לבחי"ד, שהיא מלכות. וההתלבשות שעשה בכח אור"ת העולה, הנה הם שניהם לא היו בראש, אלא בבחינת "כח" כנ"ל, אמנם, מקום הגילוי של שתי הפעולות הללו, הן בגוף, אשר בחינת ההתלבשות בכח שהיה בהראש, נמצא מתגלה

בפועל, למעלה מהטבור דגוף, ובחי' העיכוב לתוך המלכות, נמצא מתגלה בפועל למטה מהטבור של הגוף.

מין ה' הוא כלים הנתפ"א המכונים אור העב

עא) המין ה' הם, כלים שנתרוקנו מאור העליון, המכונים אור עב. כי אחר שנתפשטו ע"ס דגוף מפה דא"ק עד הטבור, כנ"ל, באות ס"ח בבחינת מין ג', הנה אח"כ חזר האור העליון ונסתלק מתוכם ונשארו הכלים ריקנים מאור. ויש כאן הבחן גדול, כי בהתפשטות א' הנ"ל, אע"פ שנבחנו שם לכלי קבלה בפועל כנ"ל (באות ס"ח), עכ"ז אינם נחשבים עוד לכלים ממש. מטעם החשיבות הגדולה, שיש שם לכלים כמ"ש באו"פ כאן (פ"ו אות ה'). וע"כ אומר שם הרב שהכלים ואור שבתוכם הם מעורבים ע"י שם. אמנם אחר שנסתלק האור מתוכם ניכר עביותם, ונעשה הפרש בין אור לכלי. וע"כ נקראים הכלים האלו בשם אור העב.

מין ה' הוא כלים שנתרוקנו מאורותיהם, והרשימות שנשארו מחיות אותן

עב) המין ה' הם, כלים שנתרוקנו אחר ההסתלקות, ונשאר בהם רשימות מהאורות שנסתלקו, אשר הרשימות מחיות ומקיימות הכלים שיהיו ראויים להשיג אורותיהם כבתחלה. וכן הם מאירים להפרצות שלאחריהם. כמובא כאן בדברי הרב (פ"ב אות א', וע"ש באות ח' ובפרק ד' אות ב').

מין ה' הוא כלים שנתרוקנו ולא נשאר בהם רשימות

עג) המין ה' הם, כלים שנתרוקנו אחר ההסתלקות, ולא נשאר בהם רשימות מהאורות שנסתלקו והם בחינות האחרונות מכל פרצות התפשטות, כי בחינה אחרונה אינה מנחת רשימה. כמובא בדברי הרב (פ"ב אות ו'). וזה אמנם על דרך שנתבאר לעיל (באות מ"ג).

מין ה' הוא כלים שהוכשרו לצורך פרצות ב' הבא אחרי

עד) המין ה' הם, בחינת הכלים שהוכנו והוכשרו בפרצות לצורך פרצות שני הבא

אחריו. המובא בדברי הרב (בפ"ד אות ו'). ואפילו כלי הכתר שהרב אומר שם, שלא נעשה בפרצות הא', אלא רק בפרצות ב' עצמו. עכ"ז בחינת כלי דכתר מבחינת הזכר, הוכן מפרצות הא', כמ"ש באור פנימי.

מין כלים הנ"ל, הם כלים דזכרים שבפרצות הב'

עה) והנה המין ה', הנ"ל, הם הכלים דזכרים לצורך הפרצות השני, והם באים מרשימות, שהאורות הניחו בהכלים לאחר הסתלקותם, שמאור העב הכלול ברשימות ההן נעשו הכלים דזכרים, כמ"ש באו"פ (פרק ב' אות ג') וכמובא בדברי הרב בשער מטי ולא מטי פרק ג'. ע"ש.

מין ה' הוא כלים שהוכנו בפרצות לכלים דנקבות לפרצות הב'

עו) המין ה' הם, כלים לנקבות שהוכנו בפרצות הא', לצורך פרצות הב'. והם נעשו מבחינת הניצוצין הנופלין לתוך הכלים הריקנים, אחר שנסתלק האור מהם הבאים מהארת הזווג, שבבחינה העליונה מהכלי הריקן, כמ"ש בדברי הרב (פרק ד' אות ג'). ומתוך שבפרצות הב', נתחלפו שמה האורות, שבא אור החכמה בכלי של הכתר, ואור הבינה בכלי דחכמה, ואור הז"א בכלי דבינה וכו', ע"כ היו צריכים שם לכלים, שיהיו שוים לבחינתם, ולפיכך הוכנו הניצוצין הללו, שהניצוצין שנפלו מקומת בינה לכלי הריקן דקומת חכמה, נעשו לכלי לאור הבינה, שבא בכלי דחכמה. והניצוצין שנפלו מקומת ז"א לכלי דקומת בינה, נעשו לכלי לאור הז"א הבא בכלי דבינה. וכו' עד"ו.

המין ה' הוא, כלים חיצונים לאו"מ

עז) המין ה' הם, כלים החיצונים לאור מקיף, כי אין אור מקיף מקובל למדרגה, אלא אם כן שיקבל אותה, מהבחינה שלמעלה מהבחינה שכנגדה בראש, ולפיכך, הרי היא צריכה ג"כ לכלי מותאם לאור הזה, דהיינו שהכלי יהיה ג"כ מהבחינה שלמעלה מהבחינה שכנגדה בראש, ואם המדרגה היא מבחינה, הרי היא צריכה לכלי שיהיה מבחינה. ואם

הסתכלות תלמוד עשר הספירות פנימית רעא

היא מבחינה ג', הרי היא צריכה לכלי שיהיה מבחינה ב. וכו' עד"ו. ועל כן הכלים דא"מ, נקראו כלים חיצונים, כי בערך הכלים, נבחן תמיד, שכל הוץ מחבירו הוא יותר חיצון מחבירו. כמ"ש באורך בא"פ פרק ה' אות ג', ע"ש.

עביות זאת, הרי שהעביות והגבול באים כאחד. ושניהם יחד נקראים בשם מסך. ואי אפשר כלל לדבר ולהבחין, בדבר המסך בפני עצמו, כלומר, בשעה שאינו כלול בעביות. כי אז, אינו במציאות כלל, שיהיה מה להבחין בו.

הכלים הנ"ל באים למדרגה בעת ההודכות

עח) והנה הכלים החיצונים הללו הם מושגים למדרגה, רק בדרך עליה למדרגה שלמעלה ממנה, שזה נעשה בשעת עלית האורות אל המאציל. כמובא בדברי הרב כאן (פ"ו אות ט"ו), וע"ש בא"פ.

פרק ה' ז' הבחנות במסך

עט) כבר דברנו לעיל מענין המסך (באות ס"ב וס"ג), ונתבאר שם, שענין המסך הוא בחינת הגבול, שנעשה לאחר הצמצום, לקבל האור רק בבחינת ט' ספירות הראשונות, ולעכב האור, שלא יתפשט לבחי"ד, דהיינו למלכות: בס"ה עד פה תבא ולא תוסיף וכו'. והמסך הזה הוא תולדה המסובב מן הצמצום, דהיינו, מן הסתלקות האור. כי אחר שנסתלק האור מכל וכל לגמרי, דהיינו מכל ד' הבחינות אשר שם, אע"פ שהצמצום לא היה רק על בחי' ד' בלבדה, כנודע, ע"כ, נתחדש צורת רצון חדש, במלכות דא"ס, לחזור ולהמשיך האור על ידי כח הגבול, דהיינו רק מבחינה ד' ולמעלה, ולא מהבחינה הד' ולמטה. וגבול זה שנתחדש, נקרא מסך. ומתוך שעיקר הגבול הזה שורה רק על בחי"ד, שהיא המלכות, ע"כ נבחן, שהמסך שורה ומתוקן בתוך כלי המלכות.

יש עביות בלי מסך, ואין מסך בלי עביות פא) אמנם בכלי מלכות בפני עצמה יש להבחין בה הרבה, דהיינו בשעה שאינה מתוקנת במסך, וראשית כל יש לדעת, שהמלכות דעגולים, אינה מתוקנת במסך כלל, כי אין מסך, אלא בספירות דיושר. וכבר נתבאר זה בחלק ב'. ועוד יש הבחנות מרובות שיתבארו במקומן. ובשעה שאנו מדברים ממלכות לבד, הרי הפירוש שאנו מדברים רק מעביות לבד, בלי תיקון המסך. באופן, שמסך בלי עביות הוא מן הנמנע, אבל יש מציאות לעביות בלי המסך.

כח העיכוב שבמסך של ראש, הוא בכה, ולא בפועל פב) הבחנה ב' היא, בחינת עיכוב ב"כח", שבתוך המסך: כי בדבר עיכובו של המסך על אור העליון יש "כח" ו"פועל", והיינו ההפרש בין ראש אל גוף. ואע"פ שאנו אומרים, שאור העליון מתפשט עד שפוגע במסך שבכלי מלכות, והמסך מחזיר האור לאחוריו, והאור המחזור הזה, מלביש על ע"ס של ראש. הנה כל זה אינו אלא בבחינת כח ולא בפועל ממש. כמ"ש לעיל אות ט"ו. ולפיכך תדע שכל הגבול והעיכוב על האור, שיש במסך שבמלכות דראש, הוא רק בחינת עיכוב בכה ולא בפועל.

כח העיכוב שבמסך בבחי' כח נקרא פה.

ושבבחינת פועל נקרא טבור

פג) הבחנה ג' היא בחינת עיכוב בפועל שיש במסך: כי אותה ההתלבשות ואותו העיכוב הנעשים בראש בבחינת "כח", כנ"ל, הנה המה באים ומתגלים בגוף בפועל, כי המלכות של ראש מתפשטת מינה ובה לע"ס ממעלה למטה, הנקראות בכללן בשם גוף, והמלכות של ע"ס הזה, נקראת בשם טבור,

הגבול והעביות שבמסך באים בו כאחד

פ) והנה ז' הבחנות עיקריות יש להבחין כאן במסך זה: הבחנה א' היא, אשר בחינת הגבול והעביות ג' כללים ובאים בו כאחד, בלי להפריש ביניהם כלל ועיקר. כי להיות הגבול שבו שורה, רק על עביות דבחי"ד בלבד, כנ"ל, נמצא שאינו מגביל ואינו מעכב התפשטות האור ממדרגה שאין בה שיעור

הז"א. ועד"ז תבין יתר ההתכללויות שנאמרו במסך. עד שעלה ונכלל בפה של ראש, דהיינו שהשוה צורתו כמו בחינת המסך בכח, ולא ניכר בו כלל שהוא מבחינת מסך בפועל. והבן זה מאד ומאד.

אם המסך מסתלק מן הכלי מסתלק ממנו האור

(פו) הבחנה ה' היא, ענין הפסק פעולת המסך מהכלי, מחמת יציאתו משם. כלומר, בשעה שנודרך המסך מבחי"ד לבחי"ג, שנבחן אשר המסך יצא מכלי המלכות, ועלה לכלי דו"א. והנה לכאורה, הרי נשתחררה המלכות, מכח העיכוב וגבול, שהיה שורה עליה, ומעתה היא יכולה לקבל אור העליון בלי מעכב. אמנם אינו כן, ואדרבה שהיא נשארה חושך לגמרי, מחמת יציאת המסך ממנה. והוא מטעם שמצמצום א' ואילך, אין המלכות ראויה עוד לקבל משהו אור, אלא רק על ידי המסך, באופן, שב' הפעולות: הן קבלת האור והן דחית האור, שתיהן קשורות במסך, כי כשם שמדחה האור, מבחינה אחרונה, כן מקשר ומלביש האורות שממנה ולמעלה. והבן היטב.

מסך המקבל עביות דראש לאחר הזדככותו

(פו) הבחנה ו' היא, עביות דראש הנקנית במסך מחדש, אחר הזדככותו. והיינו ע"י עליתו וביאתו למלכות של ראש, ושם נכלל. כמ"ש באורך (בפרק ד' אות נ' ובא"פ). עש"ה.

מסך המקבל עביות דגוף אחר הזדככותו

(פח) הבחנה ז' היא, עביות דגוף הנקנית במסך מחדש, אחר הזדככותו. כמ"ש שם בא"פ, אשר אחר שקבל מהמסך של ראש את העביות שממטה למעלה, הנה אז נתעוררו במסך דגוף כל הרשימות שנכלל מהן, בדרך עברו בספירות דגוף, בעת עליתו למאציל, אשר הרשימות הללו הן מבחינת עביות שממעלה למטה, כלומר מבחינת גוף, ונמצא, זו העביות, שהן מקבלות מהראש מבחינת מלמטה למעלה, היא מתהפכת ברשימות דגוף, לעביות שממעלה למטה. כמ"ש בא"פ הנ"ל.

אשר שם מתגלה כל כח העיכוב על האור העליון שיש במסך של ראש, אשר אינו נותן לאור העליון להתלבש וזולת מטבור ולמעלה, ומעכב אותו מלהתלבש מטבור ולמטה, ותדע אשר אלו ב' השמות: פה, טבור, סובבים על אלו ב' הבחנות האמורות, כי בחינת העיכוב בכח, של המסך, נקוב בשם פה, ובחינת העיכוב בפועל, שיש במסך, נקוב בשם טבור.

התכללות המסך ב' בחי' הראשונות ע"י הזדככותו

(פר) הבחנה ד' היא, בחינת התכללות המסך, בעביות דג' בחינות הראשונות, שהיא באה מפאת הזדככות המסך, המובא לעיל (באות ד'), הנעשה ע"י הכאה ובטישה של אור"ם ואור"מ זה בזה, כדברי הרב (בפרק א' אות ג'). ודבר זה צריכים להבינו היטב, כי הוא היתר, שכל החכמה תלויה עליו.

התכללות המסך ב' בחינות הראשונות, פירושו:

ג' בחינות הראשונות דבחי"ד

(פה) וכבר הארכנו בענין הזה, בא"פ, ואין כאן המקום להתרחב בזה. אלא, שנחנך להבין כאן בעניננו, אשר התכללות זו האמורה במסך, אין פירושה, שג' בחינות הראשונות בעצמן נצטמצמו עתה, כמו שנצטמצמה הבחי"ד מקודם לכן, אלא כל ההזדככות הזו נעשתה רק בבחי"ד עצמה, כי כבר נתבאר בחלק ב' בהסתכלות פנימית, אשר הבחי"ד עצמה כלולה מד' בחינות, מפאת ביאתה מא"ס ב"ה, עש"ה. וע"כ, המסך המתוקן בה כלול ג"כ מד' הבחינות כולן, כנ"ל (באות פ'), שכל העביות שבמלכות נמצאת כלולה במסך, ובוה תבין, כשנאמר שהמסך עלה לז"א, לבחי"ג, פירושו שבחי"ד שבבחי"ד, נודככה מהמסך, ונשאר בה רק מדת עביות דבחי"ג שבבחי"ד, ונמצא בזה, שנשתוותה צורתה לבחינת ז"א, וידעת, אשר השתוות הצורה, הוא היחוד ברוחני, וע"כ מכונה זה שעלתה ונתיחדה עם הז"א, כאילו היתה בעצמה, בחינת ז"א, משום שאין משום מה להבחין ביניהם, וזה מכונה, שנכלל עם

פרק ו'

שש הבחנות באור ישר

אור העליון הוא בהשואה אחת,
וכל השינויים האמורים הם ביחס המקבלים

פ) תחילת הכל, צריכים לדעת ולזכור, אשר אור העליון שוה בהשואה אחת, וכל אלו ריבוי השינויים, שאנו מוצאים בעולמות, כל אלו נעשים מצד המקבלים, ולא עוד, אלא שהם באים בסדר סבה ומסובב בחיוב, מן המקבל הראשון, שהם מלכות דא"ס ב"ה. כמ"ש זה באורך (בחלק א', באור"פ ובהסת"פ). ואחר כל אלה, אין שום שינוי מתהוה באור העליון, ואפילו כלפי המקבלים, אינו מקבל שינוי, כלומר, שסוף סוף יתגלה אורו הפשוט למקבלים, כמו שהיה מגולה במקבל הראשון, דהיינו במלכות דא"ס ב"ה מטרם הצמצום, בלי שום שינוי. בסרה, אני הויה לא שניתי כמ"ש שם בהסת"פ, ע"ש.

ידיעת החכמה תלויה ברובה לדעת סדר השתלשלות הספירות והפרצופים והעולמות בסדר סבה ומסובב

צ) ותדע, שידיעת החכמה הזו תלויה ברובה על ידיעת סדר השתלשלות הספירות והפרצופים והעולמות זה מזה, מבחינת גורם ונמשך בחיוב מוחלט. וחכמי הוזהר ביארו את זה בדרך הסוד. אמנם לא היה מבין בדבריהם, עד שבא האר"י ז"ל וגילה הדברים. ודע שכל החידוש שבקבלת האר"י ז"ל, על המבארים הקודמים לו, הוא בעיקר בגילוי דרכי עה"ס דאור חוזר. והגם שע"ס דאור"ח בכללן, היו מגולים לכל המקובלים הקודמים, אמנם עיקר השגתם והבנתם היה, רק ע"פ הדרכים שבע"ס דאור"י. עד שבא האר"י ז"ל, וביאר לנו את ידיעת דרכי אוה"ח על כל פרטיהם. ובזה פתח האוצרות הסתומים ונעולים שבספר הוזהר הקדוש.

כל ההבחנות שבאור"ח נמשכות מאר"י

צא) אמנם צריכים לידע, שכל אלו ההבחנות המרובות, הנבחנות באור חוזר, הן נמשכות מעה"ס דאור ישר, עד שאין לך כל

דבר חידוש קטן באור"ח, שלא יהיה נמשך מאר"י. וע"כ הן נקראות ג"כ באותם השמות של האר"י, ולא לבד שהן נמשכות מהן, אלא שגם תכונותיהן שוה זו לזו, וכל ההפרש, הוא רק בערך ההפכי שביניהן, שהוא מטעם שוה אור וזה כלי.

מע"ס דאור"י דיבר הרב מעט מאד

צב) אכן מעה"ס דאור ישר, דיבר האר"י ז"ל מעט מאד, וגם בקיצור נמרץ, והוא משום שסמך בזה על המקובלים הקודמים, שכל דבריהם הם רק מאור"י, וע"כ לא מצא לנחוץ להאריך בהן. ויש להודות, שחסרה לנו מאד ידיעתו הבהירה מעה"ס דאור"י, והוא חסרון שלא יוכל להמנות. צג) ויש כאן בע"ס דאור"י, שש הבחנות, שצריכים לזכור אותן תמיד בשעת העסק בחכמה, ואלו הן: הבחנה א' היא, שאור העליון הוא בהשואה א', ואילו הבחינות הנבחנות בעשר ספירות דאור"י, הן בחינת לבושים על אור העליון, אלא שאינן מתגלות כלל, זולת על ידי התלבשות באור"ח.

מספר עשר הספירות הן באור ישר.

אבל באור"ח הן חמש בחינות

צד) הבחנה ב' היא, אשר מספר ע"ס, הן בעיקר רק באור"י, אבל באור"ח, אינן אלא ה' בחינות בלבד. כמובא בדברי הרב (כ"א) אות ס"ג), ובמ"א.

עשר הספירות דאור"י נחשבות כהארה אחת,

ונבדלות זו מזו רק כשמתלבשות באור"ח

צה) הבחנה ג' היא, שע"ס דאור"י כשהן לעצמן, אינן מדרגות נבדלות זו מזו, כמו שהן מלוכשות באור"ח, אלא שנחשבות כולן כמו הארה אחת, אכן כשהן מתלבשות תוך ע"ס דאור"ח, מתגלות ביניהן הבחנות גדולות ועצומות מאד.

יש מרחקים בע"ס דאור"י מבחינת עצמותן,

אע"פ שהן כהארה אחת

צו) הבחנה ד', הם המרחקים, שיש בע"ס דאור"י מבחינת עצמותה של כל ספירה

וספירה, כמ"ש זה (בחלק א' באו"פ דף ה' ד"ה וטעם), ע"ש היטב כל ההמשך, ובהסת"פ שם.

כל שיש במסובב מקבל מסבה שלו. ועיקר ההארה נשארת בסבה שלו, ורק ענף ממנו מושפע למסובב

צו) הבחנה ה' היא, גודל המרחק שבין סבה אל המסובב, וכל שיש במסובב, מקבל זה מהסבה שלו, ולא יוכל לקבל משהו מן איזה מדרגה, שהוא למעלה מהסבה שלו, בלי אמצעות סבתו. וכל מה שהסבה משפעת למסובב, נמצא עיקר ההארה נשארת בסבה ורק ענף קטן ממנו מושפע ובא למסובב, אע"פ שעיקר ההארה לא באה, אלא רק בשביל המסובב (ע"י לעיל אות כ"ד).

כל הקרוב יותר לבחינה הד' נבחן לעב יותר צח) הבחנה ו' היא, הבחנה של הקירבה לבחי"ד. כי כל הקרוב יותר אל הבחי"ד, נבחן לעב יותר ונמוך יותר, כנ"ל באות כ"ג. והבחנה זו מתחלת בע"ס דאריי רק מצמצום ולמטה, אשר בחי"ד נעשתה לחלל פנוי, ונתקנה במסך. וע"כ הבחנה זו אינה נוהגת בעגולים, משום שאין שם מסך. צט) והנה כל אלו ההבחנות האמורות, חוץ מהאחרונה, נוהגות בע"ס דאריי עוד מטרם הצמצום, ואע"פ שאין לנו שום השגה כלל מטרם הצמצום, עכ"ו, מהתחנות ילמד העליון, כנודע. וחכור היטב אלו ההבחנות, ואל יליוו מעיניך בעת שתעסוק בלימוד החכמה.

לוח השאלות לפירוש המלות

(א) מהו או"ח היורד.	(לד) מהו כח עה"ס.
(ב) מהו או"מ.	(לה) מהם כלים דא"מ.
(ג) מהו אור דרך חזרה.	(לו) מהו כלי מלכות.
(ד) מהו אור המלכות.	(לז) מהם כללות ה' קצוות.
(ה) מהו אור עב וגס.	(לח) מהו להחיות.
(ו) מהו אור עקודים.	(לט) מהו לובן העליון.
(ז) מהו אור רשימו.	(מ) מהו מאציל.
(ח) מהן אותיות.	(מא) מהו מוגבל.
(ט) מהם אחורים.	(מב) מהם מכים ומבטשים.
(י) מהם אחורים דכתר.	(מג) מהו מעורב.
(יא) מהי אספקלריא דל"ג.	(מד) מהם מקבלים.
(יב) מהו ביטול.	(מה) מהו מקור האורות.
(יג) מהו גוף.	(מו) מהם ניצוצות.
(יד) מהו גורם לכלי.	(מז) מהם ניצוצות הנופלים.
(טו) מהו דופן.	(מח) מהן נקודות.
(טז) מהו דרך אחורים.	(מט) מהן סביבות.
(יז) מהו דרך צדדים.	(נ) מהו טובל.
(יח) מהם ה' חסדים.	(נא) מהו סיום עליה.
(יט) מהן ה' קצוות.	(נב) מהו עובי דופן.
(כ) מהי הגבלת האור.	(נג) מהן עליות האורות למאציל.
(כא) מהי הגבלה בכח.	(נד) מהי עלית הכתר למאציל.
(כב) מהי הגבלה בפועל.	(נה) מהי עלית חכמה למאציל.
(כג) מהי הסתכלות א'.	(נו) מהי עלית בינה למאציל.
(כד) מהי הסתכלות ב'.	(נז) מהי עלית ד"א למאציל.
(כה) מהי התלבשות בכח.	(נח) מהי עלית מלכות למאציל.
(כו) מהי התלבשות בפועל.	(נט) מהו פה.
(כז) מהו חושק למקורו.	(ס) מהם פניהם למטה.
(כח) מהי חזרה למאציל.	(סא) מהם פניהם למעלה.
(כט) מהו חסד פרטי.	(סב) מהם פנים ואחור.
(ל) מהו חצי עובי דופן.	(סג) מהו קלקול ע"מ לתקן.
(לא) מהו טבור.	(סד) מהו רושם חותם.
(לב) מהם טעמים.	(סה) מהי רשימה.
(לג) מהם ימין ושמאל.	(סו) מהם תגין.

לוח התשובות לפירוש המלות

- (א) **או"ח הירוד** (ח"ד פ"ד סעיף ל"ב): בשעת הזדככות המסך מבחינה לבחינה, למשל, מבחי"ד לבחי"ג שנעשה הזווג דהכאה בבחי"ג, הנה אז יורדת הארת הזווג מבחי"ג תוך הבחי"ד הריקנית מאורה, והארה זו מכונה, בשם "או"ח הירוד".
- (ב) **אור מקיף**: כללות האור, הנדחה מטבור ולמטה של כל פרצוף, מפאת זווג דהכאה במסך, במלכות של ראש הפרצוף, מכונה בשם "או"מ".
- (ג) **אור הבא דרך חזרה** (ח"ד פ"ג סעיף ב'): ד' הקומות: חכמה, בינה, ז"א, ומלכות, היוצאות על ידי זווג, שבזמן הזדככות, נקרא "אור הבא דרך חזרה". והוא מטעם, שהאורות הולכים אז ומסתלקים, והזווגים שנעשים, הם רק מטעם שהאור העליון אינו פוסק מלהאיר אפילו רגע, לכן נמצא מזדווג עם המסך, במדרגות שהוא בא בדרך זיכוכו, וע"כ אינם נבחינים לאורות רחמים שנקרא או"י, אלא לבחינת דין, שנקרא או"ח.
- (ד) **אור המלכות** (ח"ד פ"ד סעיף ל"ב): כח המסך והאו"ח שבו, שישנם בכלי מלכות, מכונה "אור המלכות". גם אור הזך של הרשימו דמלכות, מכונה ג"כ אור המלכות.
- (ה) **אור עב וגם** (ח"ד פ"ו סעיף ב'): אחר הסתלקות עה"ס דאו"י מתוך עה"ס דאו"ח שהלבישו אותו, נשאר האו"ח למטה בבחינת "אור עב וגם", להיותם ריקים מאור, ואז מתגלה עביותם, וניכרים לבחינת כלי, אמנם, מטרם שנתפשט האו"י מתוך האו"ח, היו שניהם כמו מעורבים זה בזה.
- (ו) **אור עקודים** (ח"ד פ"ג סעיף ט'): התפשטות א' ממלכות של ראש דא"ק, ממעלה למטה, עד מלכות של גוף דא"ק, נקראת "עקודים". והוא מטעם, שכל
- עה"ס עקודות שם בכלי אחד של המלכות, כי לשאר ט"ס ראשונות, עוד לא היו כלים. והוא, בחינת אור ישר, ורחמים. ונקרא אור הא'.
- אור רשימה (ח"ד פ"ג סעיף ב'): האורות דעקודים אחר שנסתלקו הניחו רשימות אחריהם, בתוך המקומות שהיו שם. והם או"י, כמו כללות האור שלהם. **אותיות** (ח"ד פ"ג אות י"א): עי' ניצוצות הנופלים.
- אחורים** (ח"ד פ"ג סעיף ו'): זה החלק מהכלי, שאינו מיועד לקבלה או להשפעה, נקרא בשם "אחורים". ועי' דרך אחורים.
- אחורים של כתר** (ח"ד פ"ג סעיף ו'): כשנזדכך המסך דבחי"ד, ונסתלקה משם קומת כתר, ומניחה לבחי"ד בחושך בלי אור, הנה כח הדין הזה מכונה בשם "אחורים". והוא נשאר חקוק שם בכלי דבחי"ד, עד שמקבל תיקונו. וכן כל הקומות.
- (יא) **אספקלריא דלא נהרא** (ח"ד פ"ד סעיף ל'): המלכות נקראת אספקלריא דלא נהרא, מב' טעמים: א' משום שאור המלכות לא השאיר רשימה אחר הסתלקותו, כמו שאר האורות. הב' הוא, משום שבהתפשטות ב' נתחלפו האורות, ובא אור חכמה בכלי דכתר, ואור בינה בכלי של חכמה, וכו', עד שאור מלכות בא בכלי דז"א, ונשאר כלי מלכות בלי אור.
- (יב) **ביטול** (ח"ד פ"ד סעיף ז'): אחר שנסתלק האור מהכלי, וטרם שמקבל תיקונו, שיהיה ראוי שוב להלבשת האור, הנה נבחן אז, בחינת "ביטול" לכלי. בדומה אל כלי שנתבטל מתשמישו.
- (יג) **גוף** (ח"ד פ"א או"פ סעיף ל'): ענין התלבשות האורות בכלים, צריכים להיות מתחילה בבחינת "כח" ואח"כ

בחינת „פועל“, ובחינת התלבשות עשר הספירות מבחינת כח, מכונה ראש. ובחינת התלבשות עה"ס מבחינת פועל, מכונה בשם „גוף“.

(יד) גורם לכלי (ח"ד פ"א אות ט'): התפשטות האור והסתלקותו אחר כך „גורם מציאות כלי“.

(טו) דופן (ח"ד פ"ה טע"ף ג'): מתוך שהאור מוגבל ומדוד רק בשיעור עביות המסך, שלפי גודל העביות, כן גודל קומת האור, לפיכך נבחנת העביות שהיא הכלי ובית קבול לאור. ובחינת העביות, נבחנת משום זה, לבחינת דופן הכלי, כי כל הכלי אינו רק הדפנות שלו. וד' הבחינות, שיש בעביות, נבחנות כמו ארבע קליפות שבעובי הדופן, המלבישות זו על זו, שנבחנות לפנימיות וחיצוניות. כי בחינת העביות היותר אשר בדופן הכלי, שהיא הממשיכה והיא המודדת השפע, נבחנת לפנימיות הכלי, ושאר הבחינות הזכות הימנה נבחנות לחיצוניות הכלי. ואם יש שם עביות דבחי"ד, הרי היא פנימיות הכלי, ובחי"ג חיצוניות אליה, ובחי"ב חיצוניות על בחי"ג, ובחי"א חיצוניות על בחי"ב. וכולן יחד מכונות בשם דופן.

(טז) דרך אחורים (ח"ד פ"ג טע"ף ו'): בחינות החיצוניות שבדופן הכלי (עי' דופן), מכונות גם בשם אחורים של הכלי, כי רק צד פנימיות של הכלי נבחנת למאירה, מחמת, שהאור מוגבל ומקושר בה, אבל החיצוניות, שאינה משמשת להמשכת האור, נבחנת שאינה מאירה ונקראת אחורים. ולפיכך הקומות היוצאות על המסך בשעת הזדככותו, מכונות שיוצאות „דרך אחורים“, כי אלו יוצאות על ג' בחינות הזכות מבחינה ד', שהן חיצוניות אליה, וגמצאות יוצאות דרך חיצוניות ואחורים של בחי"ד.

(יז) דרך צדדים (ח"ד פ"ה טע"ף א'): באר' החסדים, יש ב' צדדים: ימין ושמאל. כי ריבוי של חסדים, מכונה צד

ימין, וצמצום החסדים, מכונה צד שמאל. ומכונים בשם צדדים, להורות ששניהם שוים במעלתם, כדמיון ב' צדדים בקומה אחת. כי כמו שיש תיקונים חשובים בריבוי החסדים, כן יש תיקונים חשובים בצמצום החסדים. ובמקום שהשפע מתגלה, בצירוף ב' הצדדים יחד, מכונה זה „דרך צדדים“.

(יח) ה' חסדים (ח"ד פ"ו טע"ף ח'): ה' הבחינות כח"ב ז"א ומלכות, הן נבחנות לפעמים, בשם ה' חסדים. דהיינו במקום, שאין אור החכמה בג"ר כח"ב, אלא רק אור החסדים לבד, מכונות אז ה' הבחינות בשם ה' חסדים: חג"ת נצח והוד.

(יט) ה' קצוות (ח"ד פ"ו טע"ף ח'): ה' חסדים הנ"ל באות י"ה, הנקראים: חג"ת נ"ה, עש"ה, שהם באמת ה' הבחינות: כח"ב ז"א ומלכות, אלא משום שאין בג' בחינות הראשונות אור החכמה, אלא אור חסדים בלבד, הן נקראות: חג"ת נ"ה, המציירות שג' בחינות כח"ב דו"א, הן רק באור החסדים, ובחינת עצמו מכונה נצח, והתכללות המלכות בז"א, מכונה בשם הוד. ולפיכך הן מכונות „ה' קצוות“, להורות, שכל קצה יורה על בחינה מיוחדת של ה' הבחינות: כח"ב זר"ן דאור ישר, הנכללות בז"א, על דרך שנתבאר. אמנם היסוד ז"א אינו קצה מיוחד, שהרי אין יותר מה' בחינות דאורי, כנ"ל. אלא היסוד ז"א, הוא בחינת התכללות של כל ה' הקצוות יחד. באופן שיש ב' פעמים ה' הבחינות הנ"ל, אצל ז"א: א' בפרטיות שכל בחינה נבדלת לעצמה מבחינת קצה מיוחד, שנקראות חג"ת נ"ה, הב' בכללות, שכולן נכללות יחד, ומעורבות זו בזו, שנקרא יסוד ז"א.

(כ) הגבלת האור (ח"ד פ"א טע"ף ה'): כל המדות והשיעורים וריבוי הצורות שבאור, המה באים מן העביות שבמסך ומהזדככותו, שהוא מוציא או קומות

(כח) חזרה למאציל (ח"ד פ"ג טע"א):
הסתלקות האור המסובב מן הדככות
המסך, מכונה "חזרה" למאציל, דהיינו
למלכות של ראש שהיא המאציל לעה"ס.
הנקראות גוף. כי על ידי עלייתן שמה,
נמצאות מתחדשות ומתפשטות שנית,
בבחינת התפשטות ב'. ועל דרך זה,
בכל התפשטות חדשה, שהיא יוצאת רק
ע"י חזרת אורות למאציל, באופן שכל
חזרת אורות למאציל, היא כדי לסבב
פרצוף חדש.

(כט) חסד פרטי (ח"ד פ"ו טע"א):
ע"י ה' חסדים. וה' קצוות שהגית נ"ה
ד"א, הן ה' בחינות כח"ב ז"ן דארי.
שמשום חוסר אור החכמה בג"ר ד"א.
המה רק ה' חסדים. אמנם היסוד ד"א
אינו בחשבון ה' חסדים, משום שאין
יותר מה' בחינות, אלא היסוד הוא
בחינת התכללות ה' בחינות יחד
התערבותן זו בזו. ואינו קצה פרטי.
שיהיה נבחן ל"חסד פרטי" מה' החסדים.
חצי עובי דופן (ח"ד פ"ה טע"א):
ע"י דופן. שהחינוניות ופנימיות אשר
ברופן הכלי, נחשבות לשני תצאים של
הדופן שבכלי. דהיינו חצי "עובי הדופן"
העב יותר. נקרא פנימיות הכלי, והוא
משמש לאו"פ. וחצי עביות שבדופן,
שאינו עב כל כך, נקרא חיצוניות הכלי.
והיא משמש לאו"מ.

(לא) טבור (ח"ד פ"א טע"א):
מלכות דגוף, שמשם מתחילה הגבלה
ודחית האור בפועל מכונה בשם "טבור".

(לב) טעמים (ח"ד פ"ג טע"א):
התפשטות האור ממעלה למטה, דהיינו,
מפה דא"ק עד חטבור, מכונה בשם
"טעמים", מלשון וחיך אוכל יטעם.

(לג) ימין ושמאל: ע"י דרך צדדים, באות
י"ן.

(לד) כח עשר הספירות (ח"ד פ"א טע"א):
עשר הספירות של ראש, אין הספירות
ניכרות בהן, אלא שהן בחינת "כח
עה"ס" לבד, שפירשו, שורש. כמו

בצורות שונות זו מזו, כנודע. ולפיכך
מכונה זה, בשם "הגבלת האור".

(כא) חגבלה בכח (ח"ג פ"ב טע"א):
כח העיכוב, שבמסך מלכות דראש,
המעכב על אור העליון מלהתפשט
במלכות, הגה העיכוב הזה הוא רק
ב"כח" ולא ב"פועל", שהרי אפילו
התלבשות על ט"ס הראשונות אשר שם,
היא ג"כ רק התלבשות ב"כח". והן
ההתלבשות והן דחית האור, אינן נגלות
ב"פועל" אלא רק בגוף.

(כב) חגבלה בפועל (ח"ג פ"ב טע"א):
הגבלת המסך, שבמלכות של ראש, היא
רק בבחינת "כח", ואינה מתגלה בפועל,
זולת במסך שבמלכות דגוף שנקרא
טבור. ע"י אות כ"ו.

(כג) חפת כלות א' : ע"י חלק ג' תשובה ל"ו.

(כד) חפת כלות ב' : ע"י חלק ג' תשובה ל"ו.

(כה) חתלבשות בכח : ע"י הגבלה בכח.

(כו) חתלבשות בפועל (ח"ד פ"א טע"א):
טע"א (ל').

כל הנעשה בזווג דהכאה של אור
העליון במסך שבמלכות של ראש,
דהיינו דחית האור ממלכות ולמטה,
והלבשת האור לט"ס ממלכות ולמעלה,
אין זה נגלה שם בפועל, רק במסך
שבמלכות דגוף, שנקרא טבור, שמטבור
ולמטה נדחה האור, ובט"ס שמטבור
ולמעלה הוא מתלבש.

(כז) חושק למקורו (ח"ד פ"ג אות י'):
כשהאור חושק להשואת הצורה, להיות
זך כמו המאציל, ונמצא חפץ משום זה
להסתלק מהתלבשות בכלים הגה
הסתלקות זו, מכונה "חושק למקורו".
ודבר זה נמשך, ע"י הכאת או"פ ואו"מ
זה בזה, וצריך שתבין, שאין הכוונה
על אור העליון בעצמותו, אלא הכוונה
היא על עה"ס דאור ישר, שהנה כבר
בבחינת יחס משותף מאור ולבושו, כי
על כן נקראות בשם ספירות. אכן
בעצמותו של אור העליון אין לנו שום
הגה ודיבור כלל כי אין מושג באור
בלי לבוש או כלי.

הגרעין, שהוא שורש לאילן, ואין האילן ניכר בו. עי' ח"ב תשובה נ"ה.

(לה) כלי לאו"מ (ח"ד פ"ה סעיף ג') :

חצי עובי דופן החיצוני שבכלי, משמש לאור מקיף. עי' חצי עובי דופן, אות ל'.

(לו) כלי מלכות (ח"ג פ"א סעיף ב') :

בחי"ד דאו"י, שהיא בחינת העביות, שעליה היה הצמצום שלא תקבל במדתה הגדולה, היא נקראת, "כלי מלכות".

(לז) כללות ה' קצוות (ח"ד פ"ו סעיף ח') :

ביסוד ד"א, יש כללות של כל ה' קצוות חג"ת נ"ה של ד"א. עי' ה' קצוות אות י"ט.

(לח) להחיות הכלי (ח"ד פ"ב אות ח') :

הארה מועטת, שאין בה כדי הרוחה אלא כדי הספקה לקיים צורת הכלי על היכנה, הנה הארה זו מכונה, "להחיות הכלי".

(לט) לובן העליון (ח"ד פ"א סעיף ג') :

בטרם שהאור מתלבש בכלים הוא מכונה בשם "לובן העליון", שהוראתו, שאין בו גוון כלל, כי כל הגוונים אינם רק מצד הכלים.

(מ) מאציל (ח"ד פ"ג סעיף ד') :

המלכות של ראש, נבחנת למאציל כלפי עה"ס שנקראות גוף, וכן כל מדרגה עליונה, כלפי התחתונה הימנה, נקראת "מאציל".

(מא) מוגבל (ח"ד פ"ה סעיף ג') :

כשהאור אחוז ותלוי במדת עביות שבכלי, שאינו יכול להתפשט שם לא פחות ולא יותר ממדת עביות שבו, נקרא, שהוא "מוגבל" תוך הכלי. ועי' הגבלת האור באות כ'.

(מב) מכים ומבטשים (ח"ד פ"א סעיף ג') :

האורות, שהמה הפוכים בטבעם זה לזה, והמה באים להתלבש בנושא אחד, כגון או"מ ואו"פ, שאותה מדת עביות שבמסך, אשר ממשיכה ומגדילה את האוה"פ, נמצאת דוחה ומעכבת את האוה"מ, מלהתלבש בפרצוף, ומתוך ששניהם באים להתלבש בפרצוף, ע"כ המה "מכים ומבטשים" זה בזה, עד שהאוה"מ

מתגבר ומזכך את העביות המעכבת שבמסך, והאוה"פ מסתלק משם, והאוה"מ קונה לו כלים חיצונים בפרצוף, שהוא מאיר בתוכם.

(מג) מעורב (ח"ד פ"ו סעיף ב') :

כשאורות מתדבקים זה בזה מטעם השוואת צורתם זה לזה, מכונה זה בשם חיבור האורות, אבל אם יש ביניהם שינוי צורה, אלא שמתחברים, משום איזה קשר שיש ביניהם, המשווה אותם יחד, הרי זה נקרא בשם "מעורבים יחד". כי שינוי הצורה שביניהם אינו נותן אותם להתדבק יחד לאחד ממש, אלא שנשאר בהכרח הבדל ביניהם. אמנם השוואת המעלה שקנו, מערבת אותם זה בזה יחד, עד שאינו ניכר דל בפני שוץ. כגון או"י המלוכש באו"ח, כיון, שאו"י אינו יכול להאיר משהו, זולת לפי גדלו של או"ח, נבחים משום זה, שהמה מעורבים יחד, כי העביות שבאו"ח, יש לה אותה המעלה והחשיבות כמו הזכות שבאו"י, וע"כ העביות והזכות מעורבות זו בזו, ושינוי הצורה שביניהן אינו ניכר.

(מד) מקבלים (ח"ד פ"ג סעיף ג') :

עשר הספירות דגוץ מכונות תמיד בשם "מקבלים", כי האור מגיע להן ממעלה למטה.

(מה) מקור האורות (ח"ד פ"ו סעיף ט"ו) :

המלכות של ראש נחשבת "מקור האורות", מפאת או"ח, שהיא מעלה, ומלבשת לע"ס של ראש והיא מביאת לתוך הגוף.

(מו) ניצוצות (ח"ד פ"ג סעיף י')

האורות שדרכן להתכבות, והן עומדות להתעורר ולהתלקח ולהאיר שוב כבתחילה, מכונות בשם "ניצוצין". כי יש להן דמיון אל ניצוצין הנשארים אחר הדליקה, או היוצאים מתחת הפטיש שבידי אומן, שאע"פ שהמה נראים כמתכבים, מ"מ עלולים להתלקח לשלכת גדולה וגוראה. והאורות האמורות, לא יארעו זולת באו"ח.

(מז) **ניצוצות הנופלים** (ח"ד פ"ג טע"ף י"א):

כשירדת הארת הזווג, הנעשה בזמן הזדככות המסך, מהבחינה העליונה לבחינה תחתונה הריקנית מאור שלה, כגון, שנודרך המסך מבחי"ג לבחי"ב, ונתרוקנה בחי"ג מאורה, הנה אז יורדת הארת הזווג מבחי"ב, לתוך הבחינה"ג הריקנית, ומתוך שרשימה הנשאת בבחי"ג היא הפכית אל ההארה היורדת, ע"כ מכים ומבטשים זה בזה, אמנם האוה"ח היורד, מתגבר על הרשימה, שכבר פסק הזווג שלה, והאור החוזר יורד לתוך הכלי, והרשימה שאינה יכולה להיות עמו יחד בנושא אחד היא מסתלקת משם, והנה הארת הזווג היורדת לכלי הריקן, מכונה בשם "ניצוצות הניפלים" והוא מטעם, כי עד מהרה נפסק הזווג גם מבחי"ב ועולה לבחי"א, כנודע, ונמצאות ההארות מתכבות, והרשימה חוזרת ויורדת לכלי שלה, כי עתה, אין שום מעלה לאור"ח היורד על הרשימה, כי זה היה נמצאים לאחר הסתלקות הזווג שלהם, וכיון שאור הרשימה לאין ערך הרבה מהאור"ח היורד, לכן, מתגברת עתה הרשימה עליהם ומבטלת להארת הניצוצין הנופלים לכלי שלה כדי שיוכל להתלבש שם, וענין זה מכונה הכאה ובטישה, כי פעם מתגבר האוה"ח היורד, ופעם מתגברת הרשימה, כמבואר.

(מח) **נקודות** (ח"ד פ"ג טע"ף י"א):

ד' הקומות היוצאות על ידי זווג דהכאה, בשעת הזדככות המסך, נקראות "נקודות" ונקראות אי"ח שהן דין.

(מט) **סביבות** (ח"ד פ"ה טע"ף א'):

כל פרצוף נחלק לשנים: שהוא ממלכות דגוף ולמעלה, ששם מקום עמידת כל האורות, ונקרא ע"כ, פנים. וחלק ב' הוא ממלכות דגוף ולמטה, שהוא ישר נדחה משם ואינו מאיר, ונקרא ע"כ אחור. אמנם יש בחינת הארה העוברת מצד הפנים של הפרצוף, ומאירה לצד האחור של הפרצוף, ואופן התארה הזאת,

מכונה דרך "סביבות". כי בדרך ישר אין חלק הפרצוף, אשר מטבור ולמטה, יכול לקבל האור, כנ"ל. רק בדרך סביבות, שהוא בחינת תיקון מיוחד, שיחבאר במקומו.

(נ) **סובל** (ח"ד פ"א טע"ף ה'):

"סובל", פירושו, במקום שהכלי ראוי להלביש את האור, אלא אינו מלבישו מטעם בחירתו עצמו. והוא ענין דק מאד, ונאמר רק על ע"ס של ראש, שאין שם הלבשה בפועל, כנ"ל (ע"י התלבשות בכח). והנה זה לא יעלה על הדעת כלל, אשר הכלים דגוף ראויים יותר להלבשת האורות מהכלים של הראש, ועכ"ז אין הלבשה בראש אלא בגוף, והוא מטעם, שאור"ח דראש אינו סובל בחינת הלבשה, להיותו עומד בבחינת מלמטה למעלה, שעמידה זו היא בחינת התנגדות להלבשה, שאינו סובל ההלבשה, והבן מאד.

(נא) **פיוס העליה** (ח"ד פ"ו טע"ף כ"א):

כשהמסך מתחיל להזדכך מבחינה לבחינה, כגון מבחי"ד לבחי"ג, יש להבחין שם, בחינת ההמשך של הזדככות, דהיינו, בטרם שמגיע לנקודת עביות שבבחי"ג, אשר נמצא הפרצוף בלי אור לגמרי, כי הזווג שבבחי"ד כבר נפסק, ואל הזווג דבחי"ג עדיין לא הגיע. ויש להבחין בחינת "סיוס העליה", דהיינו, אחר שגמר הזדככות מכל עביות דבחי"ד, והגיע לעביות דבחי"ג, אשר אור העליון, שאינו פוסק אפילו רגע, נמצא מזדווג בה ומוציא קומה חדשה דחכמה. שעתה חזר האור להתפשט בפרצוף כמקודם, אלא בקומת חכמה, הנמוכה מקומה הקודמת.

(נב) **עובי דופן** (ח"ד פ"ה טע"ף ג'):

כל חומר בית הקבול של הכלי הוא עביות שבו, כנודע, וע"כ, ד' הבחינות של עביות נבחנות כמסבבות זו על זו, והן עושות יחד את דופן הכלי, והעב מחבירו, הוא יותר פנימי ממנו (ע"י חצי עובי דופן, אות ל').

ולמעלה, ודחית האור נעשית מטבור ולמטה. וע"כ, מקום התלבשות שבגוף נקרא "פנים", והמקום, שנדחה האור משם, נקרא "אחור".

(ג) קלקול ע"מ לתקן (ח"ד פ"ד אות ח'): קלקול ע"מ לתקן, פירושו, אשר כלפי מי שאינו יודע את התיקון הגדול שנעשה כאן, הוא חושב אותו לקלקול, ואילו היה יודע את הפעולה הנעשית בו, היה רואה את הקלקול הזה, שהוא כולו רק תיקון, ולא היה כאן בחינת קלקול מעולם. וזה דומה, לטיפש, הרואה לחייט, שלוקח חתיכה יפה של בד, וחותר אותה לגורים, שמפני שאינו יודע ומבין את הפעולה הנעשית כאן, הוא תוהה בעצמו, שהחייט מקלקל חתיכת בד יפה כל כך. ואילו היה יודע המלאכה, ודאי, שלא היה מעלה על דעתו, שיש כאן אף שמץ של קלקול. אלא שמתחילתו עד סופו יש כאן רק תיקון בלבד. והבן היטב.

(ד) רשם חותם (ח"ד פ"ב סעיף ב'): על ידי התלבשות האור בכלי נעשו כמה הבחנות באור, מתוך יחס משותף מהאור והכלי. ואם האור מסתלק משם, מ"מ נשארות כל אותן הצורות וההבחנות, שהיו שם מטרם הסתלקות, אף משהו לא יחסר, והשארה זאת, מכונה בשם "רושם חותם". כי כן טבע החותם, אם מניחים אותו על השעוה, הוא משאיר שמה כל צורתו לפרטיו ואותיותיו בלי חוסר משהו.

(ה) רשימה (ח"ד פ"ב סעיף ב'): ע"י רושם חותם אות ס"ד. ודע שרשימה זו שהאורות משאירים מעצמם אחר הסתלקותם, היא הגרעין והשורש ללידת פרצוף שני הימנו, כי כן כל עלול יוצא ונולד ע"י עילתו, ועד"ז נמשכות כל ההאורות שבעולמות, לתחתונים. והן עצמן עוברות מהעילה אל העלול הנולד הימנו, כדוגמת הניצוץ נשמה העובר מהאב אל הבן, ונשאר קבוע בנשמת הבן ואינו זו ממנו לעולם. כמו שנתבאר,

(ג) עליות האורות (ח"ד פ"ב סעיף ד'): ע"י חזרת אורות למאציל, אות כ"ה.

(ד) עלית הכתר למאציל: היינו, על ידי הזדככות המסך מבחי"ד לבחי"ג (שם).

(ה) עלית חכמה למאציל: היינו על ידי הזדככות המסך מבחי"ג לבחי"ב (שם).

(ו) עלית בינה למאציל: היינו על ידי הזדככות המסך מבחי"ב לבחי"א (שם).

(ז) עלית ז"א למאציל: היינו על ידי הזדככות מבחי"א לבחינת כתר (שם).

(ח) עלית מלכות למאציל: היינו על ידי הזדככות מבחינת כתר אל בחינת מלכות של ראש, שאין שם מבחינת עביות שממעלה למטה ולא כלום. ואז מושווה צורתה אל מלכות של ראש, והיא נכללת שם (שם).

(ט) פה (ח"ד פ"א סעיף ג'): מלכות של ראש, שעביות דמסך משמשת שם ממטה למעלה, נקראת "פה".

(ס) פניהם למטה (ח"ד פ"ג סעיף ג'): כשהאור מושפע להתאחו ולהתלבש לפי מדת גודלה של עביות שבמסך, מכונה זה "פניהם למטה", כי פניותיהם של האורות הוא לבא ולהתלבש בעביות המכונה, למטה.

(סא) פניהם למעלה (ח"ד פ"ג סעיף ג'): בשעת הזדככות המסך, אשר הזווגים הולכים ונעשים, בכל פעם בבחינה הזכה יותר, עד שנפסק הזווג לגמרי, מכונה זה "פניהם למעלה", כלומר שמסתלקים ופונים את עצמם מן העביות אל הזכות. כי ממעלה למטה, פירושו מזכות אל עביות. וממטה למעלה פירושו מעביות אל זכות.

(סב) פנים ואחור (ח"ד פ"ה סעיף א'): ההתלבשות והדחיה, המתפעלות בזווג ההכאה שבמלכות דראש, אינן מתגלות שם, אלא במלכות של הגוף, שנקרא טבור. שהתלבשות נעשית מטבור

באו"פ ח"ד פ"ב אות ג' ועש"ה, והבין
זה וזכרהו. כי הוא המפתח, להבין בו
הגורם המחייב את המסובב, להשתלשל
מן הסבה שלו, בכל ההשתלשלות של
יציאת הפרצופין והעולמות זה מזה,
מראש עד סוף.

סו) תגין (ח"ד פ"ג סעיף י"א):
עי' גיצוצות הנופלים, אות מ"ו. שנתבאר

שם, מתוך אשר האוה"ח היורד לתוך
הכלי הריקן בא עתה מהארת הזווג
הנעשה בבחינה העליונה, והרשימה
שבכלי ההוא, היא מאחר הסתלקות
הזווג, ע"כ מתגבר האוה"ח על הרשימה,
ויורד לכלי, והרשימה מוכרחה לעלות
משם ממעל לכלי, ע"ש. והנה תארה זו
שהרשימה מאירה אל הכלי בהיותה
למעלה מהכלי, נקראת בשם "תגין".

לוח השאלות לענינים

- (טז) מה הם ב' הענינים שבאצילות.
 (סח) מהיכן התחיל גילוי הויות הכלים.
 (סט) מהו הגורם להעשות כלים.
 (ע) למה אין הכלים ניכרים, מטרם הסתלקות האור מתוכם.
 (עא) מה גרם להכר הכלים, לבחינת אור עב.
 (עב) מהי העביות היתרה שקנה אור העב אחר ההסתלקות.
 (עג) למה כלים של ראש אינם סובלים האורות.
 (עד) למה אין הודככות בכלים.
 (עה) למה לא נעשה מחמת ההסתלקות רק כלי אחד של כתר.
 (עו) למה אינה ניכרת בעה"ס דגוף מציאות היותן יוד אורות.
 (עז) למה כלים של ראש אינם בחינת כלי קבלה בפועל.
 (עח) מהו ההפרש מהבחן עליון ותחתון, לפנימי וחיצון.
 (עט) מה הם ב' מיני כלים שיש בפרצוף.
 (פ) למה בעקודים יצאה מלכות בתחילה, בהיפך מהפרצופין אשר מלאחריו.
 (פא) למה כתר לא עשה כלי בעת ההסתלקות.
 (פב) למה סדר הכלים הוא, שהעליונים יוצאים תחילה, בהיפך מהאורות שבהם התחתונים יוצאים תחילה.
 (פג) למה עלתה החכמה בכלי דכתר.
 (פד) מהו האור הנמשך מהמאציל ממעלה למטה בעת ההסתלקות.
 (פה) למה נקראות הקומות היוצאות בעת הסתלקות בשם אר"ח.
 (פו) למה נקראת הארת הזווג היורדת מהבחינה העליונה לתוך התחתונה הריקנית מאור, בשם אר"ח.
 (פז) מה הם י"ב מיני אר"ח שיש בעקודים.
 (פח) מה הם עשרה מיני כלים שיש בעקודים.
 (פט) מהי עלית האורות למאציל.
 (צ) כיצד נמשכת הולדת הפרצופין.
 (צא) מהי הסבה להכאת אר"פ באר"מ זה בזה.
 (צב) מהי ההפכיות שיש מאר"פ לאר"מ.
 (צג) מי מתגבר בהכאת אר"פ ואר"מ.
 (צד) מי מתגבר בהכאת הרשימה עם האר"ח היורד.
 (צה) למה אין מי שיכה בכתר.
 (צו) מה מקבלות הספירות בביאתן למאציל.
 (צז) מהו ההפרש בה' מיני זווגי הכאות שישנם בעקודים.
 (צח) מה הם יחסי הרשימות לפרצוף ב'.
 (צט) למה נחשבות הרשימות לאר"י.
 (ק) למה בחינה אחרונה אינה מנחת רשימה.
 (קא) כיצד נעשות הרשימות לבחינת תגין.
 (קב) במה נשארת הרשימה דכתר.
 (קג) מה הן י"ב מיני הרשימות הנמצאות בעקודים.
 (קד) למה מזווג אור העליון עם המסך בשעת הודככותו.
 (קה) מה הן ז' ההבחנות שישנן במסך.
 (קו) למה אין שום הגבלה נבחנת בעה"ס של ראש.
 (קז) מאימתי מתחיל הכר ההגבלה.
 (קח) למה נבחנת הבחינה שנעשה בה הזווג, לבחינה תחתונה.
 (קט) למה נכללות עה"ס בה' בחינות.
 (קי) מה הן ע"ס שממטה לטבור.
 (קיא) למה נשארה המלכות בלי אור, בהתפשטות ב'.
 (קיב) למה הכתר נכנס אחרון ויצא ראשון, ומלכות להיפך.
 (קיג) איך יש לו לז"א בחינת חיה בהתפשטות א'.
 (קיד) למה יצאו ע"ס דעקודים רק בבחינת נפש.

רפד חלק תלמוד עשר הספירות רביעי

קטו) למה אינה נשלמת הארת הרוח למלכות. בטרם שיצאו כל ריק דדא.
קטז) למה יסוד דז"א אינו מכלל ה' קצוות שלו.
קיו) למה נפש יצאה בבחינת התפ"א ואורות רנח"י הגדולים יצאו בשעת הסתלקות.
קיא) מתי מרויחה בינה אור חיה.

קיט) מתי מרויח ז"א מקיף דיחידה.
קכ) למה אין מלכות מרויחה אור מקיף ג'.
קכא) מאין נמשכים כלים ואורות מקיפים.
קכב) היכן נמצאים ח"פ וח"מ.
קכג) למה בגוף של הפרצופים לא נמצא יותר מה"פ וב"מ.

לוח התשובות לענינים

(עג) כי כן המשמעות של עלית אר"ח ממטה למעלה, מפאת הזווג של הכאה הנעשה שם. כי פירושו של ממטה למעלה, הוא התנגדות אל התלבשות, שאינו סובל שיתלבש בו האור (פ"א אות ה').

(עד) כי ענין הזדככות טובב רק על כח העיכוב והגבול, שיש במסך מתוך העביות הכלולה בו, שזה מגיע לו מחמת הביטוש דאר"מ, בבחינת עיכובו זה, המפריע לאר"מ הרוצה להתפשט למטה מהמסך. ואין ענין הביטוש דאר"מ מגיע כלל אל הכלים, כי הם באמת משתוקקים לו, אלא כח המסך מפריש ביניהם (פ"ב א"פ סעיף כ').

(עה) לכך לא נעשה, רק כלי א' של כתר אחר ההסתלקות, משום שההסתלקות היתה בבת אחת וברגע אחד. ואע"פ, שאנו מבחינים שם עשר ספירות, הרי זה כרמיון כלי שהחלקים בו אינם שווים (פ"א סעיף י').

(עו) משום שאין כאן אלא כלי אחד והסתלקות אחת, כלעיל אות ע"ה (פ"א סעיף ו').

(עז) להיותם מבחינת ממטה למעלה, כנ"ל אות ע"ג, ע"ש (פ"א אות ז' וא"פ סעיף ג').

(עח) בקומה שלמה, נבחנות ד' הבחינות זו למעלה מזו, למעלה, פירוש, זכות, למטה, פירוש, עביות. וכשהמדובר הוא מכלי המשכה שבפרצוף בלבד, נבחנות ד' הבחינות, שהן זו לפני זו, שכל העבה יותר, היא פנימית יותר (פרק ה' אור פנימי סעיף ג').

(עט) א' הוא, אור העב הנשאר אחר ההסתלקות, והם לצורך עצמו של הפרצוף. ב' הוא, הרשימות והניצוצין הנשארים באור העב הנ"ל, והם לצורך פרצוף ב' הבא אחריו (פ"ב א"פ סעיף ד').

(פ) מפני, שבקודמים התחילו הויות הכלים, ואין שם יותר מכלי מלכות. אבל אחר הסתלקות האורות דפרצוף זה, כבר הוכנו כאן כלים לצורך פרצוף ב', ונמצאים הכלים קודמים לאורות של פרצוף ב', ומתוך

(סז) א' הוא התפשטות הרוחניות, דהיינו, ה' בחינות אורות הנקראים נרנח"י. ב' הוא, ה' בחינות כלים, הנקראים: כח"ב ז"א ומלכות. ויש להבדיל ביניהם בכל מלה בזאת החכמה, כי אין לך אור בלי כלי, והמה הפכיים זה לזה, בכל הופעותיהם, כי סדר גילוי הכלים, הוא ממעלה למטה: כח"ב ז"א ומלכות. וסדר גילוי האורות הוא להיפך ממטה למעלה: נרנח"י. וחסרון כלים התחתונים שבפרצוף, גורם חסרון אורות העליונים שם, באופן שבשכחה מועטת שיש להכיר את ההפכיות שביניהם, יתבלבל הענין תיכף ומיד (פרק א' אות ב').

(סח) הויות כלים מתחילה מעת התחלת האור להתפשט ממעלה למטה, דהיינו מפה דא"ק ולמטה, אמנם עדיין אינם ניכרים, רק אחר כך, שחזר האור מהם למאציל, והכלים נשארו ריקנים, ואז ניכרת עביותם (פ"א אות ג').

(סט) התפשטות האור והסתלקותו משם גורמת להעשות כלי (פ"א אות ט').

(ע) להיות מדת גדלו של האור נמשכת במדת הריבוי של עביות המסך, לכן נמצאות העביות והזכות בחשיבות שווה, ונבחנות כמעורבות זכ"ו, שאין להפריש ולהכיר איזה הבדל ביניהן (פ"א אות ג').

(עא) אחר שנתפשט ויצא אור"י מתוך הכלים וחזר למקורו, ונשארו בלי אור, אז הוכרה עביותן לבחינת שפלות וגרעון, וזוהי הוכרה הכלים (פ"א אות ג').

(עב) הכלים שהם התפשטות אר"ח ממסך ומלכות של ראש ולמטה נבחנים לעביות, אפילו בטרם התפשטותם לגוף, אלא, שאינם ניכרים בטרם שנסתלק האור מתוכם, כנ"ל באות ע"א, וכשנסתלק האור מתוכם, אז הוכרה העביות, שהיתה בהם, בעודם במלכות של ראש, וגם עביות יתרה, שהשיגו עתה מחדש, דהיינו, מה שנשארו בחושך בלי אור, שזהו בחינת דין ועביות שלא היתה בהם בטרם שנתפשטו לגוף (פ"א אות ג').

שבסדר ההסתלקות יצאו כאן מלמעלה למטה, כי כשנזדככה בחי"ד לבחי"ג נגלה כלי דכתר וכשנזדככה בחי"ג לבחי"ב נגלה כלי דחכמה וכו', הרי נמצאים עומדים כן, גם בפרצוף ב'. ועד"ז בכל הפרצופים, שכולם הוכנו על דרך זה (פ"ו אות ה').

(פא) כלי לצורך עצמו היה לו, דהיינו, האור העב שנשאר למטה אחר הסתלקות האוה"י. ומה שנאמר שלא עשה כלי, הפירוש הוא לצורך הנוקבא דכתר של הפרצוף הב'. כי כלי זה נעשה מהניצוצין היורדים מהזווג הנעשה בבחינה העליונה, ולפני הכתר, אין שום בחינת עביות, שאור העליון יכה עליו. וע"כ לא נפלו ניצוצין לכלי דכתר, ולא עשה כלי לפרצוף הב' (פ"ד אות ט').

(פב) משום שכן היתה תחילת גילויים והתהוותם, כי גילוי הכלים בא ע"י הסתלקות ב' והסתלקות. והנה מתחילה נגלה כלי דכתר, ע"י הודככות מבחי"ד לבחי"ג, ואח"כ ע"י הודככות מבחי"ג לבחי"ב נגלה כלי דחכמה, וכשנזדכך מבחי"ב לבחי"א נגלה כלי דבינה, וכו', הרי שהכלים העליונים יצאו מתחילה, ולבסוף יצאו התחתונים. אמנם האורות יצאו ונתגלו בהיפך, כי מתחילה בהתפ"א יצא רק אור הנפש, וכשנזדכך לבחי"ג, שנעשה הזווג בחוטם, יצאה בחינת אור הרוח, וכשנזדכך לבחי"ב, שנעשה הזווג באזן, יצא אור נשמה, וכשנזדכך לבחי"א, שנעשה הזווג בעינים, יצא אור חיה, וכשנזדכך לבחינת כתר, יצא אור יחידה. הרי שהאורות התחתונים יצאו תחילה ואח"כ העליונים.

(פג) כי האור הזך יותר מתלבש בכלי הזך יותר, מטעם השואת הצורה, כנודע (פ"ו טע"ף ט"ו).

(פד) היינו ד' הקומות שיצאו בעת הודככות בביאת המסך בבחינות שבאמצע זיכוכו (פ"ב אות א').

(פה) כי אותן התפשטויות, שיצאו בזווגים בשעת הסתלקות, נחשבות ג"כ להסתלקות, מפני שכן הוא הדרך של הסתלקות, שאור העליון מזדווג עמו על דרכו ואין זו נבחנת להתפשטות אמיתית. בדמיון לאדם, ההולך

ומסתלק מן הבית, שהוא חונה בהכרח במקומות הפסיעות שהוא עושה, אבל אינן נחשבות כלל לבחינות חניות והפסק הליכתו. מפני שדרך הסתלקות מן הבית כן הוא. וע"כ נחשבים לאו"ח ודין (פ"ג אות טע"ף ג'). (פו) הוא מב' טעמים: א' כי כל הקומות הללו נבחנות לאו"ח, כנתבאר לעיל אות פ"ה. וב' הוא, מפני שכל היורד למטה ממקום הזווג, הוא או"ח ולא אור ישר (פ"ד אות טע"ף ב').

(פז) ב' מיני או"ח נבחנים מיד בעת זווג דהכאה: א' הוא אור הנדחה מלהתפשט בכלי מלכות, מפאת הכאת המסך, ואו"ח זה נבחן לאו"מ. ב' הוא האו"ח הנולד על ידי יחס משותף מבחינת ההסתלקות והפרישה דבחי"ד מהאור, המתחבר עם האור הנדחה הנ"ל, והוא האוה"ח העולה ממטה למעלה ומלביש לע"ס דאו"י של ראש.

מין ג' הוא: האוה"ח הקבוע, במלכות של ראש, שהוא נעשה שם בבחינת מקור שממנו מושפעים ונובעים האורות והכלים לגוף.

מין ד' הוא, או"ח המתפשט ממלכות של ראש ולמטה, וממשיך ומלביש, לע"ס דאו"י המתפשטות עמו. והאוה"ח הזה נבחן, שהוא מעורב עכ האור הישר, ואינו ניכר לבחינת לבוש וכלי, מטעם שחשיבותו שוה לאו"י.

מין ה' הוא, האורה המועטת של או"י המושפעת למטה מטבור, שנקראת אור נקבה. והוא נקרא ג"כ או"ח.

מין ו' הוא, או"ח המסיים לכל ספירה וספירה, מע"ס שמטבור ולמטה, עד שמסיים הפרצוף כולו.

מין ז' הוא, האוה"ח שנקרא אור העב, הנשאר למטה בלי אור, אחר הסתלקות דאו"י. כי אז ניכרת העביות שבמהותו עצמו, מבחינת מה שהיתה נכללת בו עוד מטרם שנתפשט מן הפה ולמטה.

מין ח' היינו, או"ח שנתוספה לו עביות כפולה על עביותו, מחמת שנשאר אחר הסתלקות למטה בלי אור. והחושך הזה שהשיג עתה הוא עביות חדשה, מה שלא היה בו בטרם שנתפשט מהפה ולמטה.

מין ט' הוא או"י שבקומות היוצאות

בשעת ההודרכות, הנחשב לא"ח ודין, מחמת יציאתן בזמן של הסתלקות.

מין י' הוא, א"ח היורד מהארת הזווג שבבחינה העליונה, לכלי שמתחתיה הריקן מאורו, הבא בזווג דהכאה עם הרשימה שיש שם בכלי ההוא.

מין י"א הוא, הניצוצין הנופלים לכלים שהופרשו מהאזה"ח היורד הנ"ל, שהם התגברו על הרשימה, מטעם שהארת הזווג מאירה עליהם.

מין י"ב הוא, הניצוצין הנ"ל אחר שנכבו, דהיינו, אחר שנסתלקה הארת הזווג מהבחינה העליונה, כי אז מתגברת הרשימה עליהם (הסת"פ ח"ד אות ד').

פח) א' הוא, עצם בחי"ד, שעליה נעשה צמצום א', שנקראת מלכות.

ב' הם כלים דראש, שהם רק בחינות שורשי כלים.

ג' הם כלים שמפה ולמטה, שהמה מעורבים עם האורות.

ד' הם הכלים הנ"ל, שמפה ולמטה אחר הסתלקות, הניכרים לאור עב.

ה' הם כלים ריקנים מאורותיהם ויש בהם רשימות.

ו' הם כלים ריקנים מאורותיהם ואין בהם רשימות.

ז' הם כלים שהוכנו לצורך בחינות זכרים דהתפ"ב.

ח' הם כלים שהוכנו לצורך בחינות נקבות דהתפ"ב.

ט' הם כלים שממטה לטבור, שאינם ראויים לקבל א"י.

י' הם כלים חיצוניים, לקבלת אורות מקיפים (בהסת"פ אות נ"ו).

פט) הזדככות מעביות, מכונה, עליה, והזדככות הגמורה, עד שנעשה זך כמו המאציל, מכונה עליות האורות למאציל, כי השוואת הצורה מחברת ומיחדת הרוחניים.

צ) אור מלכות, שפירושו, המסך והאור החוזר הכלול בו, בשעה שהוא מזדכך ועולה למאציל, הריהו עובר דרך כל הספירות, ומדי עברו בתוכן, הוא נכלל מכל הרשימות, שנשארו בהן מאורחותיהן, חוץ מבחינה

אחרונה, וע"כ, כשמגיע למאציל, דהיינו, למלכות דראש, שהזווג לא נפסק משם לעולם, נמצא נכלל גם הוא באותו הזווג, ומקבל משם עביות שממטה למעלה, שע"י שוב מתעוררות ומתעבות הרשימות שבו, בעביות עצמן, שהוא ממעלה למטה, ואז, יורד המסך למקומו לגוף, למקום תחזה, ומחזה ולמעלה מוציא ע"ס דראש, ומחזה ולמטה מתפשט שוב לע"ס דגוף, כבתחילה, וזה מכונה התפשטות ב', או פרוץ ב', להיותו משונה מפרצוף א', כי חומר הכלים דפרצוף א' הוא מן עביות דבחי"ד כולה, ופרצוף ב' זה, הנה חומר כלים שלו כולם מעביות דבחי"ג. מטעם, שהמסך שעלה למלכות דראש, לא היה נכלל כלום מעביות דבחי"ד, משום שלא הניחה רשימה אחר הסתלקותה (פ"ג א"ר טע"ף א').

צא) כבר ידעת, שאע"פ, שכל עיקר זווג דהכאה הוא במסך שבמלכות של ראש, עכ"ז כל הדחיה והעיכוב שבמסך ההוא, אינה כלל בפועל ממש, אלא רק בבחינת "כח". וע"כ לא יתכן, להבחין שם כלל ענין של א"רם ואו"מ, כי אור המוגבל בכלי נקרא א"רם, ואור שאינו מוגבל בכלי נקרא א"רם, וכיון שעדיין אין כאן, לא הלבשה, ולא דחיה מבחי"ד, א"כ מאין תהיה כאן הבחנה של א"רם ואו"מ. ולפיכך, נמצאים האו"רם והאו"מ מחוברים יחד בפה, דהיינו, במלכות של ראש. אלא אחר כך, כשהחלשה והדחיה שבראש, יצאו מן ה"כח" אל ה"פועל" בגוף, במסך שבטבור, שממסך שבטבור ולמעלה, דהיינו, בט"ס ראשונות שבגוף, נתלבשו האורות בכלים, וממסך שבטבור ולמטה, דהיינו במלכות שבגוף, נדחו האורות ולא נתלבשו, ונתגלו כאן א"רם ואו"רם בפועל ממש, שהאורות שבאו בכלים שמטבור ולמעלה המה א"רם, והאור שהיה ראוי לבא מטבור ולמטה, ונדחה משם, מחמת עיכובו של המסך שבטבור, הוא א"רם. ולפיכך נעשו הכאה וביטוש בין א"רם, דהיינו המסך וא"רם המלביש לאו"י, ובין א"רם, כי א"רם, שהתחיל להרגיש כאן, הכח הדוחה שבעביות המסך, הכה ובטש בו, כדי לזכרו, ולבטל את כח

הגבול שבו, שיוכל לבא גם הוא לפנימיות הפרצוף.

ותדע שכאן גבר אור"מ על אור"פ, ואותו מסך שבטבור, נזדכך ועלה לפה, ושם נתחדש, עד שהוציא ממנו ולמטה, התפשטות חדשה של רת"ט, שנקרא פרצוף ע"ב דא"ק. הרי שגבר אור"מ על כח הגבלה שבמסך, כי עתה עבר ממנו ולמטה, בפרצוף שלם וגמור, שנקרא ע"ב, כנ"ל. והבן זה (פ"א אור"פ טע"ף ו').

צב) כי מדת גדלו וכל הויתו של אור"פ. תלוי בגודל מדת העביות והעיכוב שיש במסך. אשר אור"מ נדחה ונשאר מחוץ לפרצוף, מחמת אותו העיכוב והעביות, אשר במסך. באופן, שריבוי עביות נמצא מרחיק את האור"מ לפי גודל מדתו, ונמצא מקרב ומגדיל את אור"פ לפי גודל מדתו. הרי שהמה הפכיים מקצה אל הקצה (שס).

צג) מתחילה התגבר ודאי אור"פ, שהרי, ט"ס ראשונות התלבשו שם באור"ח של המסך, בפועל ממש, וגם נשאר כן אפילו לאחר הסתלקות, כי אין העדר ברוחני, כמ"ש לעיל. ולאחר כך, התגבר האור"מ על האור"פ עד שזיכך את המסך לגמרי, והשוה צורתו למאציל, דהיינו למלכות של ראש, ששם אור"מ ואור"פ מחוברים יחד (כנ"ל אות צ"א), ושם קיבל כח עד שיצאה ממנו ולמטה התפשטות ב' שנקראת פרצוף ע"ב (כנ"ל אות צ"א, עש"ה).

צד) בשעת הזווג בבחינה עליונה נמצא האור החוזר היורד משם לתוך הכלי הריקן, מתגבר על הרשימה הנמצאת שם. ואע"פ, שהרשימה גדולה הרבה מהאור"ח היורד, עכ"ז כיון שהרשימה היא אחר הסתלקות הזווג שלה, והאור"ח היורד נמשך מהארת הזווג, על כן מתגבר עליה, ואח"כ, שנזדכך המסך גם מהבחינה העליונה, וגם שם נסתלק הזווג, חוזרת הרשימה, ומתגברת על אור"ח היורד, דהיינו על הניצוצות שנפלו לכלי שלה, והרשימה יורדת שוב אל הכלי שלה כבתחילה, ומבטלת את כחם של הניצוצות, עד שחוזרים ומתחדשים אח"כ בהתפ"ב (פ"ג אור"פ טע"ף פ' ופ"ד אור"פ טע"ף ז').

צה) כי אין זווג דהכאה עוד במסך, אחר שנזדכך מבחינת כתר. שהרי אפילו בבחי"א אין שם עביות מספיקה לזווג דהכאה ממש, אלא רק לירידת ניצוצין בלבד, ומכ"ש למעלה מכתר (פ"ד אור"פ טע"ף מ').

צו) כל הספירות, כלולות במסך שעלה למאציל, כי רשימותיהן נכללות בו, מידי עברו בהן בדרך עליהן, כנ"ל אות צ', חוץ מבחי"ד שאיננה בו, משום שלא הניחה ממנה רשימה. ולפיכך, לא קיבל מהמאציל רק עביות דבחי"ג, שקומתה רק עד חכמה. שבערך הכלים נמצא חסר בחינת מלכות, ובערך האורות נמצא חסר אור הכתר (פ"ד אור"פ טע"ף נ').

צז) א' היא הסת"א, שממנה רק שורשים לאורות וכלים.

ב' היא הסת"ב, שממנה גמר כלים. ג' היא הכאת אור"פ באור"מ, וממנה עליות האורות למאציל.

ד' היא הכאת הרשימה עם האור"ח היורד, וממנה הכלים להתפ"ב.

ה' היא הכאת אור המלכות עם הרשימה, שבשביל, שאין רשימה אל מלכות, נעשתה ההכאה עם האור שלה, שהיא בחינת אור הוד מהרשימות (בהסת"פ אות ב').

צה) היחס שלהן הוא כיחס אב אל בנים, שניצוצ' אחד מן האב נמשך אל הבן, ואינו זו ממנו לעולם, כן עצמותן של הרשימות עוברות אל פרצוף ב', המכונה בן לפרצוף א', והן נעשות בו לחלק מבנינו ועצמותו של הפרצוף (פ"ב טע"ף ג' ובאור"פ טע"ף ג').

צט) להיותן השארית, מהתפשטות האור ישר ממעלה למטה (פ"ב אור"פ טע"ף ב').

ק) כי הרשימות הללו, הן מאור"י, כדברי הרב כאן פרק ב' אות י', והבחינה האחרונה אינה מקבלת כלל אור"י, מחמת המסך שעליה, כנודע (פ"ב אות ו').

קא) מחמת הכאה ובטישה דאור"ח היורד עם הרשימה, מסבת הפכיותם, התגבר האור החוזר היורד על הרשימה, ונכנס לתוך הכלי, ואין שניהם יכולים להיות בכלי אחד, כי אין ב' הפכים בנושא אחד, ע"כ, מוכרחת הרשימה לצאת משם, ועולה ממעל לכלי,

ומאירה לכלי הארה מועטת, בסוד "תגין" (פ"ד או"פ טע"ף ז').

קב) הרשימה דכתר, נשארת בבחינת כלי דכתר, כלומר, באור העב שנשאר למטה, שלא יכול לעלות למעלה יחד עם אור הכתר, כמ"ש הרב (פ"ב אות י'), ומ"ש שהכתר לא עשה בחינת כלי, היינו לצורך התפ"ב (פ"ד או"פ טע"ף ט').

קג) א' הן, הרשימות הנשארות מבחינת התלבשות. ב' הן, הרשימות מבחינת המשכה. ג' הן, הרשימות המלוכשות בכליהן. ד' הן, הרשימות שאינן מלוכשות בכלים שלהן, אלא חופפות ממעל לכלי בסוד תגין. ה' הן, הרשימות שחזרו לכליהן אחר שיצאו משם. ו' הן, הרשימות הכלולות מאור עב ואור זך, בלי שום הכר להבדיל ביניהן. ז' הן, הרשימות מבחינת האור הזך בלבד, שמהן נעשו הזכרים דהתפ"ב. ח' הן, הרשימות מבחינת האור העב בלבד, שמהן נעשו כלים לזכרים דהתפ"ב. ט' היא, הרשימה דאור מלכות, שהיא רק בחינת אור זך הנשאר מאור שלה, אמנם בחינת האור העב שבה נעלם, ולא נשאר ממנו שום רשימה, דהיינו הרשימה מבחינת ההמשכה שבה, שעליה אומר הרב, אשר המלכות לא השאירה רשימה. י' הן, הרשימות שנתכללו במסך מדי עברו בספירות, בדרך עליתו למאציל, שהן נתחדשו שם בזווג חדש להתפ"ב. י"א הן, הרשימות שנשארו מט"ס ראשונות, שיצאו בשעת הזדככות המסך. י"ב הן, הרשימות מבחינות האחרונות, מן אותן הקומות הנ"ל (הסתר"פ אות נ').

קד) הגם שההסתלקות היתה בבת אחת וברגע אחד, אמנם כיון שאור העליון אינו פוסק מלהאיר אפילו רגע א', ומתוך, שבהכרח בא המסך בדרך הזדככותו, בד' המדרגות של עביות, לכן נמצא אור העליון מזדווג עמו, בביאתו לכל בחינה ובחינה (פרק ג' או"פ טע"ף ו').

קה) א' הוא, שהעיכוב והגבול, והעביות, באים במסך כאחד, ואין להבחין משהו לדבר מהמסך, בשעה, שאינו כלול בעביות, כי אז אינו במציאות כלל.

ב' היא, בחינת עיכוב ב"כח" שיש במסך ממלכות של ראש.

ג' היא, בחינת עיכוב ב"פועל" שיש במסך שבמלכות דגוף.

ד' היא, התכללות המסך בעביות מג' הבחינות הראשונות, בעת עליתו.

ה' הוא, שב' הפעולות: דחית האור מבחי"ד, והלבשת האור בט"ס, שתיהן קשורות במסך, כי כשם שהוא מדחה האור מבחינה אחרונה, כן הוא מקשר ומלביש האורות שממנה ולמעלה.

ו' היא, עביות שממטה למעלה, המתחדשת במסך מפאת עליתו וביאתו במלכות של ראש.

ז' היא, עביות שממעלה למטה, המתחדשת במסך ע"י הרשימות שנכללו בו, בעת עברו בספירות של הגוף, בזמן הזדככותו (הסתר"פ אות ע"ט).

קו) הגבלה, פירושה, התלבשות בכלים, המשוערת לפי מדת גדלה של העביות, לא פחות ולא יותר, וע"כ בראש, שאפילו הדחיה דמסך לא היתה אלא ב"כח", מכ"ש התלבשות. ואינו נוהג שם אלא בבחינת "כח", ואין כאן איזה גילוי להגבלה כל עיקר (פ"א אות ד').

קז) משעת יציאת האורות מפה ממעלה למטה עד הטבור, ועוד אינו ניכר, עד שעת חזרת האורות אל המאציל, כי עתה התחילו היות ההלבשה של העביות, והיתה העביות והאזה"י שבתוכה במעלה אחת, עד שלא היה הכר מהמתלבש להמלכוש, בטרם, שהאור הישר חזר למאציל, כי אז נשארה העביות למטה בלי אור, וניכרת בחינת הגבלה שבעביות, ובחינת הדין שבה (פ"א אות ד').

קח) כי הזווג נעשה שם, ע"י המסך המחזיר האור לאחוריו, שאינו מניחו להתפשט ממנו ולמטה, הרי שהאור מסתיים על הבחינה ההיא, וע"כ נקראת, בחינה אחרונה, או בחינה תחתונה (פ"ג או"פ טע"ף ו').

קט) ע"י או"פ פ"ו סעיף מ' ד"ה וזה. קי) הן, רק או"ח בלי או"י, ורק הארה מועטת מקבלים מאו"י, בבחינת אור נקבה, שמקבלת ואינה משפעת. וע"ס הללו נבחנות, שהן עשר בחינות סיום, שכל אחת

עצמו בחינת רוח נחשבת לו והארה לבחינת נשמה. וכו'. והארה שמקבל מעלי עליונו, נחשבת לו, לב' מדרגות גבוהות מבחינתו עצמו. אם הוא בחינת נפש, נחשבת לו והארה לנשמה. ואם הוא עצמו רוח, נחשבת לו והארה, לבחינת חיה. וכו'. לפיכך כאן שז"א הוא בחינת נפש, נחשבת לו והארה שמקבל מבינה, לרוח, שהיא העליון שלו. וההארה שמקבל מעלי עליונו, דהיינו מחכמה, נחשבת לו לנשמה. וכו' עד"ז.

קיד) מפני שמקובל מפה, הוא אור הנפש. והמקובל מהחוטם, הוא אור הרוח. וכו'. אמנם בכלים הוא להיפך, כי קומת כתר היא מפה, וקומת חכמה מחוטם, וכו'. והיינו ערך הפוך מכלים לאורות.

קטו) כי הרוח נמשך מחוטם, שהוא בחינת ז"א דראש, דהיינו בחי"ג, ונודע, שכולל ששת הספירות חג"ת נה"י, שכולן הן ו' חלקים מהרוח (פ"א אר"פ טע"ף ע').

קטז) עי' אות י"ט.

קיו) בהתחשב ע"פ הארתו, ודאי הוא שהארתו מועטת, והן רק אר"ח ודין. אע"פ שלפי מוצאם של הזווגים ההם, נבחנו לרנח"י.

קיח) בקומה דבינה ג', שחכמה בכלי דכתר, ובינה בכלי דחכמה, שמתקרבת לקבל רק ממדרגה אחת למטה מבחינתה (פרק ו' טע"ף ט"ו).

קיט) כשעלתה מלכות לחכמה, ונעשה הזווג בבחי"א בעינים (שס).

קכ) כי עביות דבחי"א קלושה מאד ואין אר"ח שלה מגיע לגוף.

קכא) עי' הזדככות המסד (פ"ה אר"פ טע"ף ט').

קכב) בע"ס דראש, ורק למעלה מעולם הנקודים (פ"ה אות ז').

קכג) עי' פ"ו אר"פ טע"ף ס' ד"ה כלומר.

מהן מסיימת הספירה שכנגדה, שבע"ס דכללות הפרצוף (פ"א אר"פ טע"ף פ').

קיא) זהו מטעם ערך הפוך שיש בין כלים לאורות: כי כל התסרוגות שבפרצוף, כשם שנוגעים בכלים בבחינה התחתונה מהם, כן נוגעים באורות בבחינה העליונה שבהם, שבחוסר הכלי היותר תחתון יחסר משום זה האור היותר עליון, ואם יחסרו ב' הכלים התחתונים, גורם זה חסרון לב' האורות היותר עליונים. באופן, שחסרון האור מכלי המלכות, מראה שחסר מהאורות של פרצוף אור הכתר, יכן להיפך. וחסרון אור בב' הכלים התחתונים, ז"א ומלכות, מראה, על חסרון ב' האורות העליונים: כתר וחכמה, וכן תמיר. והטעם הוא פשוט, כי התלבשות האורות בכלים, מדודים בעביות שבמסך, המזדווג עם האור העליון, וע"כ, בעלית המסך ממלכות לז"א, שהוא בחי"ג, ונעשה הזווג בבחי"ג, הרי נשארה מלכות בלי אור, משום שמקום הזווג עלה לז"א, וגם חסר אור הכתר, משום שבמסך מבחינת ז"א יוצאת רק קומת חכמה. ואם מקום הזווג נתעלה אל בחי"ב לבינה, הרי נשאר גם כלי דז"א בלי אור, ויש לך עתה, ב' כלים תחתונים בלי אור, וכנגד זה יחסרו ב' האורות העליונים אור הכתר ואור החכמה, כי מזווג הנעשה במסך דבחי"ב, יוצאת רק קומת בינה לבד. ועד"ז תמיד (פ"ב אר"פ טע"ף ז').

קיב) משום, שהמסך דבחי"ד נודכך לראשונה, וע"כ, תיכף נעלמה קומת כתר. אבל קומת מלכות יצאה ע"י עלית המלכות למקום הכתר, וא"כ היא מסתלקת לאחרונה (פ"ו טע"ף י"ד).

קיג) כי ההארה של העליון המגיעה לתחתון, נחשבת לו למדרגה אחת גבוהה מבחינתו עצמו. אם הוא בבחינת נפש, נחשבת לו והארה שמקבל לבחינת רוח, ואם הוא

נשלם בעיה כרך הראשון